

Leylâ Erbil

Kalan

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

5. basım

Genel Yayın: 2381

Bu kitap hiçbir “ödül”e katılmamıştır.

TÜRK EDEBİYATI

**LEYLÂ ERBİL
KALAN**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2009
Sertifika No: 11213**

**EDİTÖR
RÜKEN KIZILER**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**DÜZELTİ
ASLI YALKUT**

**GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

**I. BASIM: EKİM 2011, İSTANBUL
V. BASIM: NİSAN 2012, İSTANBUL**

ISBN 978-605-360-423-5 (KARTON KAPAKLI)

**BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931**

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme hiçbir yolla yayınevinden izin alınmadan
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultuz.com.tr**

kalan

Leylâ Erbil

kızım fatoş'a

teşekkür...

*rûken kıziler
özkan bilgin
mina bilauer
sibel cıngı
sırat kasap*

İçindekiler

önsözce.....	1
birinci bölüm.....	71
ikinci bölüm.....	209
kişi adları listesi.....	229

önsözce

bahçesinde sarmaşık gülleri, saka dikenleri, melekot-
larının

bulduğu her dikey şeyin üzerine tırmaşan

cinsaçı ve ısırgan otlarının

gog mogog adlı birbiriyle sinsice fısıldaşan

ve bizim için “o zalimler” diyen

iki çalıyı örtüp otağlaştırdığı

sürekli elleme kömür ellemeeee! diye ses çıkaran

erik ağacına dayalı

patlak çuvalın

mangalın

mangal borusu

ızgara

pirinç maşa

çam çırası

tekel kibritinin hazır durduğu,

torik-palamut-uskumru kokusunun komşu pencere-
lerden dışarı uğrayan

yirise se perimeno yirise

mikrula mu kopela

ela ela ela...

şarkısıyla sarmaş dolaş olduğu, üç katlı, ahşap evimiz
hacı murat adlı bir rum ustanın elinden çıkmadır.

haların dediğine göre ve dayının da dediğine göre –dayı vaktiyle bizim evde babamın sakladığı bilinmeyen bir adamdır– hacı murat, din baskısı yüzünden trabzon’dan mekke’ye gidip hacı olmuş, taş a adını yazan, kubbe-ye tonoz yontan, bir yapı ustasıymış gizli hristiyan. yaş-lanmış sonunda; mekke’ye de gittiğine göre şu sıra top- rak altındaki istirahatgâhında efendisinin şefkatli kundağına sarılı uzanmış dinlenmektedir.

evimiz, tarihi yarımada da imparator theodosios II’nin yaptırdığı 1500 yıl öncelerinde haliç’ten marmara’ya uzanan, imparatorun porta aurea denilen kapıdan gör- kemli girişiyle açılış töreninde bulunduğu surların için- de kalır. şimdi o şaşaalı geçmişinden yoksun, batı ka- nadında şaşkın asma filizleri bodrum kapısının dibinden kalkıp oymalı parmaklıklar arasından sıyrılarak ve sa- rılarak taşıma direklerine, saklı bir türbeye çevirmiş- tir taraçamızı. oyma işlerini de hacı murat kendisi gibi gizli hristiyan olan rum oyma ustalarına yaptırmış ol- malıdır. imzalarını, tarihi atmamışlardır bir köşeye us- talar. bu dünyada kalıcı olmak gibi bir dertleri yokmuş muymuş kim bilir.

güneş vurdukça mimar dimadis’in (onun imzası var- dır) 1881’de dağ iriliğinde yakuttan oyduğu fener rum erkek lisesi’nden tüten yabansı eril ahenk kösnüden olma çocuk dişiliğimizin akıl almaz karmaşada arzu- larla beklediği sahillerine salar oltasını

eho mono pono

yirise...

o ahengin arasında petrus amca’nın oğlu eftim’in se- sinin de sarılı olduğu gizli bir mektup havalanır

konar ablamın dalgalı rugan kızılıklarla donanan el-
macıkkemiklerine

sanki sarmaş dolaştırlar eftim'le

. kimselerin evde olmadığı bir gün

türbesinde taraçamızın ilk kez

aşkı bilmezliğin altüst ettiği titremelerle.

bu şarkı dayanıklı bir örümcek ağı gibi her an yankı-
lanır sokak ve ev içerilerinden

yatak ve merdiven altlarından

perde ve duvar diplerinden sızar durur

çocuk yüreklerimize

*yirise se perimeno yirise
mıkrula mu kopela
ela ela ela...*

eski adı aya theodosias olan ayakapı'yı, eski adı pet-
rion olan petri kapısı'nı eski adı palation olan balat
kapısı'nı gören incir, dut, erik, nar, çınar ağaçları bu
şarkılarla büyümüştür. evin sınırlarını gog mogog adlı
çalılarla birlikte traverten taşlarıyla örülü aşılmaz du-
varlar korur.

duvarların ardındaki daracık sokakları kutumsu kom-
şu evleriyle bura ve öte yaka (pera) barındırır biz hal-
kı içinde.

galatapera'da da deniz kıyısıyla çevrili sur kalıntıları
kalıntıların altı

daha da altı

daha daha altı

uygarlığımızın saldırısına uğramış

geçmişin sonsuz alt katlarına doğru açılan

ölü kentlerin ruhları iç içe

hem yabancı hem bizim sayılan

hem bizim olan hem olmayan

hem yeraltı hem yerüstünün ruhunu taşıyan

bu merhametsiz kentin insanlarıyız ve yakında çok ya-
kında zalim zamanın bir hiçi kadar yakında biz de aşı-
ğıya gideceğimizi bilerek şimdilik dolaşıp durmakta-
yız toprağın üzerinde

iö 194'lerde septimius severus'un –esmer, upuzun boy-
lu kıvrıcık kara saçlı– yıktığı kent surlarını, büyük cons-
tantinus'un 326'larda yeni surlarla çevirip sınırlarını
genişleterek

taş sütunları hipodromda spina üzerine dizdiği
hamamlar, heykeller, burmalı sütun ve bir limanla süs-
lediği ve bir kitaplık kurduğu kentin bugüne kalmış
yıkık dökük topraklarından avuçiçi kadarının kaderinde
de bizim ev, ön ve arka bahçe olmak varmış.

sınırlıdır bahçe

kuzey yanında sınır duvarının arkasında kalan ev lef-
kotea teyze'lerindir kocası petrus amca, oğlu ef-
tim'dir.

bizim paslı demir rengine çalmış tahta kapımız batı-
ya bakar, hem arkaya

hem öne doğru açılır sallanır durur kendi kendine
devrilecek sanmıştık ama kalakaldı bugüne dek yas-
yamuk öyle

arka bahçenin zemini ve evin ön kapısına giden yol
gizli dine gereksinim duymayan günlerde
bir el tarafından

çakıl mozaikleriyle döşenmiştir

mozaikler çiçek desenlidir

bazıları dövülmüş, kırılmıştır

içinden çiçek ya da çiçek tohumları var sandığım kü-
çükken

küçükken bazen ortalıkta kimse görünmüyorsa

aralarından birini bir başka taşla ezardım parçalaya-
sıya
zaten küçükken
her şeyin içinden başka bir şey çıkar sanılır
mozaik çakıllarına bakınca da
balkondan
çiçekten başka resimler de görür göz
iştirilen masalları görür parça parça
bebek musa'yı örneğin
dayının anlattığı gibi suyun bu yanından karşıya ge-
çerken
bir ermişin omuzlarında
ya da dere kenarında sepet içinde ilk bulunuşunun öy-
küsü
bebek musa'yı orada bulup kurtaran
firavunun kızının ince uzun parmakları.
başka bir gün de bebek musa'nın kafasını kırıp bak-
mıştım içine
dayının çekicini çalarak
annem dayıya, aaa baksana bunlara ne olmuş böyle
dedi
ben biliyorum
ama söylemem dedi dayı
yakalarsam ben de onun kafasını kıracağım bir gün
diye söylendi.
birbirine sımsıkı sarılıydı çakıl mozaikleri
fakat aralarından gene de fişkırmıştı yemyeşil otlar
ben kırmasam da böyleydi

demek ki

her vakit iki Şey arasında bir çatlak oluŐabilirdi
bir boşluk ne kadar birleŐtirmek isteseniz de

hacı murat, Őu yalan dűnyanın gűrűp geçirdiĐi onca
yapı ustasından biri ama kaç ev yaparsa yapsın ken-
di hakikatini ele geçiremeden ۆlenlerdendi eminim űn-
kű ondan daha iyisini yapanların var olduĐunu bilmesi
onu ۆlene dek doyumsuz bırakmıŐtır bu dűnyada he-
pimiz gibi

hele dűŐűnűrsek iű 2500'lerde keops, kefren, mikeri-
noŐ piramitlerini...

“firavunlar müthiidir!” dedi tarih hocamız,, adı hap-
şu’ya benzer bir kraliçeyi sık sık anlatır dururdu.

bu kraliçe, karnak’ta isa’dan önce 1460’larda, “sağ-
ken kendisi için diktiirdiği obeliskin boyu 29 metre, ağır-
lığı 325 tondur!” demişti.

şu tarih hocamızı anmamın nedeni

ille de tanımanızı istediğim sıra arkadaşım rosa yü-
zünden

ilkokuldan üniversiteye birlikteydik onunla...

rosa’yı neden isterim tanımanızı

bu metnin hakikatinin özünün rosa’yla ilişkisi olabi-
leceği düşüncesinden

gerçi insanın hakikatinin bulunabileceğini sanma-
sam da pek

onu aramaya çıktığımı itiraf etmeliyim size sevgili okur-
lar

günah çıkartır gibi

bir insanın günah çıkartırken bile söylediklerine ina-
nanlardan değilken

yazmak böyle bir şey belki de

hakikat diye bir şey olamayacağının bilinciyle

hakikatin öznellikte mi olduğunu

sorumlulukta mı

insanın en temel varlığının kayboluşuyla yitip gittiği-
ni mi

toplumla senin yaratılışın oluşun arasındaki iplikler-
de mi gerili durduğunu

düpedüz özgürlükte mi olduğunu bilmeden

sözcüklerden örülü bir metin
hakikati ne olabilir bu metnin
metnin içeriği
metnin içeriği
metnin içeriği
yazarın yakıştırmasıyla
hakikati ele geçirme çabasından başka
ne olabilir
ele geçirilemez olduğunun bilinci
yazarın hakikati
yazdığı metin mi
metnin hakikati
yazarın özü mü
tözü mü
hakikatin metni
yazarınki mi
ne olursa olsun
bu şimdiden
tıka basa şüpheyile doldurulmuş kuyudan çıkmak için
çocukluğa
daha da dibe
toprağın altına inip binip göreceğim.

rosa o gün taşın değil kraliçenin boyunu 29 metre sa-
nınca ve o anlamsız rastlantılardan biriyle bizim sınıf
da şubat ayı gibi çekince 29 (30 da diyebilirdim aslında
fakat, istemem “si-murg”un gölgesini) ve bu 29 genç
kız aynı anda hep bir ağızla başlayınca kikirdemeye
sokarak başını sıraların altına
ve bu 29 kızın gülüşü
yayılınca şen ovalara
insan buna hayran olup ba yı lın ca
gülüşün billuru
genç kızların kalpleriyle el ele
hoplaya zıplaya
aşıp haliç’in sularını
dibinde doğu roma’nın haçları uyuyan haliç’in ki
çocukluğunun ılık sularıdır onlar durgun
evin arduvaz çatısıyla ışılan gök arasındaki yarık
kavuşunca bosporos’un görkemine
histerik dalgaların
gülüşmelerine alınarak
tarihçi
kesti karnede birer notumuzu
kaldık ikmale rosa’yla ben
gözyaşları içinde
sanki bütün sınıfı kahkahaya boğan bizdik de
böylece bütün yaz çalışarak öğrendik
otuz iki kısım tekmili birden
geçmişini şanlı tarihimizin

torunlarına miras bıraktığı kanlı kaftanlarını
basarak bağrımıza ata yadigârı olan
büyüklerimiz öyle olmamızı beklerdi genç nesillerden
isterdi
geçmişimize karşı huşulu
üzerimizde bir baskı olsa da
bu hurda istek
tüm göçebe, hanedan, halife, sultan, çelebi ahlakını
söğüt'ten mi başka bir ücra köyünden mi kalkışıp bur-
sa'nın
hurma ve palmiye yağıyla ovulmuş
sakala inci dizecek cömertliğe ulaştırdıklarını
devlet-i osmani'yi
ayet yüzlü oğlanlara koklattıklarını
efendilerimizin ki
elbette tadacaklardı safasını
tattıkları gibi cefasını savaşların
balyan efendi'nin inşa ettiği
narbülbüllü bahçelerinde
denize nazır sarayların
ve elbette acımasızdılar göz diktikleri topraklara kar-
şı duracak
küffarın şövalyelerine
alınlarından sarkan terden dikilmiş mezar taşları
tanıktır her birinin
ak atın üstünde
en önünde ordunun

gökleri yarıp koşan ölüme...
olmasaydı onlar biz nerede olurduk bugün dedik
rosa ile birbirimize
biz bugün “ayakkabıcı talip” gibi
yurtsuz, dilsiz, ulussuz, geçmiş olmanın
birileriydik dedik
belki de hiç düşmemiştik ana rahmine
(ayakkabıcı talip’i tanıştıracakım sizlere ileride)
peki nasıl
ciğeri beş para etmez fettan cilvelerine kapılıp
cariyelerin
kesilmiştir yemeden içmeden sultanlarımız
arabistan’dan viyana kapılarına dayanmış
aziz sultanını bu kubat erkin
rosa ile birlikte
bir gonca düşmekte öte yandan gönlümüze
bir gün bizim de uğrumuza
kendini savaşa atacak böyle âşıklarımız olur umuduyla
rosa sarışınlardan hoşlanıyor
ben buğday tenlilerden...
unutmak üzereyim ilk aşkım vangel’i artık o günlerde
onun yüzümün çizgilerini değiştiren
sıcak sırtını neredeyse
derken birden efendimizin
yüz binlerce alevi kürdü’nü ya da kızılbaş’ı
nasıl kıtır kıtır doğradıklarını
diken diken tüylerimiz

oysa peygamber efendimizin varmış bir mehtabı
uyanmasın diye
kaftanının ucunu kesip attığı merhameti
işitmişken büyüklerimizden
böyle zebanzet anılarına ecdadımızın isyan ettik
bir yandan
efendi köle ilişkilerindeki gücüne biatın
hıfz ederek hafizeler gibi
ve dedik
roma'nın bir eşiydi bizimki de
gaddar ve elitist bir imparatorluk barut icat edilene
efendiler
sahipler
kullar
esir pazarları
cariyeler
giderek
sermaye ve köleleri
sermaye kulları
kulların köleleri
korku ve titreme içinde
titreme ve korku içinde
ahh insanın geleceğinin belirsizliği
kamaşması gözleri celladının görkeminden
bizim gözlerimiz de körleşmişti
cihat aynasının parlak yeşilinden
hele yavuz sultan selim'in

viyana'dan macaristan'a
trabiusgarp'tan hindistan'a dur otur bilmez fütuhatları
üstüne
indirdikçe hatim
evet hatim
muhteşem süleyman'a ne demeli
mohaç ovası'nda
25.000 düşmanı kılıçtan geçirdikten sonra
kral lajos II'ye ve sağ kalanlara
karasu bataklığını mezar etmesi
dile kolaydı
yeniden tüylerimiz ürperdi
rosa'yla benim tüylerim
vahşileşen ruhumuza dur dedik
silkindik bir gün
yoksa dedik fısıltıyla birbirimize
birileri mezardan fırlayıp
işiteceklermiş gibi bizi
ne olurdu sanki dedik
ufak bir toprak parçasıyla
federatif parçasıyla toprağın yetinip
bir lokma bir hırka
bir hırka bir lokma ile
bilseydi yetinmeyi ceddimiz
peygamber efendimiz (s.a.v.) gibi
o yüce varlığın

ayşe anamız mıydı yok hatice anamızın deve kervanıyla
yetindiği
küpeyken kulaklara inciden
ya da
çalışıp çırpınıp alın teri
göz nuru
kol emeğiyle geçinip gitseydi osmanlı
tüm tebaasıyla eş
kavrularak kendi yağıyla
çıkararak taştan ekmeğini
öğüterek ununu yel değirmenlerinde
don kişot gibi
püfür püfür
ablam işitti
ve dedi
kendi yağlarıyla kavrulmakmış!
sevsinler sizi!
o zamanın savaş gereklerini siz ne bileceksiniz ki;
çölü bildiniz mi
yokluğu
susuzluğu
gözleri kör eden esişini
kumun
açlığı
yoksulun gırtlığını
açın ahlakını bildiniz mi siz
hatice anamızın deve kervanıymış

küffara karşı savaşıma nedir bildiniz mi
cihat olmasaymış islam böyle güçlenebilir miydi
ne sanıyorsunuz yani yok olurduk yok hepimiz
o zaman bütün dünya musevi ya da isevi ha? dedi
üniversiteye başlamış
karşısına çıkan ülkücü bir çocuğa âşık olmuş
unutmuştu ayrıldığı düzce eşrafından göbekli eşini
genç kızlığının eftim'ini de gömmüştü dibine
yüreğinin
bakışı "roma açık şehir" filmindeki
hışım dolu silvana mangano'nun bakışı
yürüyüşü rap-raplaşmıştı o günlerde
ama korkmuyordum hiç ondan
güvenerek beni sevdiğine
hıristiyanlık daha mı kötü müslümanlıktan ablacığım
dedim
elbette! dedi
bana bak yırtarım ağzını iştirsem bir daha
böyle konuştuğunu
son ve en yüce din bizimki salak
bizim kitabımızı indiren indirdi onlarınkini de
saklıyor önceki iki kitabı da kendi içinde
onlardan mı aşırılmışlar yani
çarparım haa dedi
hala ne dedi bize tevrât'ı da incil'i de allah indirdi
"dileseydi hepimizi bir tek ümmet kılardı lakin sizi
her birinize verdiği şeyde imtihan edecek!.."

son kitap bizimki
rosa ekledi
o vakit bütün dünya
kara çarşafllılarla kapkara kesilmez miydi binnur
abla
sen karışma çıfıt, dedi ablam
yaklaşarak rosa'nın burnunun dibine
kardeşimi sen böyle yaptın zaten fena olursun sonra
haaa
yooo ben onun yüzünden bi şey olmadım ki ablacığım,
dedim
sen kimin yüzünden nasıl olduğunu ne bileceksin dedi
basmıştı ülkücü sevgilisinin öfkesi çenelerini
sen kimin yüzünden nasıl olduğunu nereden bilecek-
sin ha!
gümletti kapıyı çıktı gitti
bakakaldık
sonra rosa
o da kimin yüzünden böyle olduğunu bilemez ki, dedi
sahi yaa bilemezdi
birden
ikimiz birden
başladık gülmeye
o da kimin yüzünden böyle olduğunu bilemez ki!

asıl anlatmak istediğim hapşu hoca'nın o gün
 kalem kutumu evde unuttuğum o musibet gündü ki
 rosa'nın "çat" diye kalemini ortadan kırıp yarısını bana
 uzatarak
 al, dediği ve
 kişisel tarihime o "çat" sesini kazıdığı gün
 sanki bugünümü hazırlayan
 dünya yurttaşlığını önüme bir erek olarak öneren ses
 o "çat" sesi gelene kadar
 kalem dilenmek zorunda kalışım sınıf arkadaşlarımdan
 güvenerek onlara
 bütün
 yan sırada
 ön ve arka sırada oturan canciğer arkadaşlarımdan
 yakartop oynadığımızda hep kazandığım
 hentbol, voleybol oynadığımızda yenildiğim,
 koşuda hep geçtiğim
 içinde sünni, musevi, isevi'ler de olan arkadaşlarımdan
 varlıklı alt orta sınıf ve ileride "canlıbomba" olacak
 lumpen katlarından olsun
 ve ileride "lüks nermin" in randevuevine düşecek gü-
 zel yoksulluk kızlarından olsun fahrünnisa gibi
 ileride varlıklı kocalarla hamfendi olacak balkan mü-
 badillerinden,
 rumeli mültecilerinden
 rodos ve girit kökenlilerinden
 yoksulluk bilen sarışın mavi gözlü pembebeyaz etli

firuze gibi makedonlardan
mütedeyyin ve mutaassıp esmer aile kızlarından su-
meyha gibi
ve o zaman daha tarikat mensubu oldukları bilinme-
yen gizli cemaat kızlarından emine, suphiye, hayriye,
hayrihüsa gibi
ve ileride mustafa kemal'i örnek alıp
ulus devlet kurmak isteğiyle
militan kesilecek kürt kızların anneannelerinden
dilendim ikinci kalemlerini
ben olsam canımı verirdim sizin için bilirsiniz diye in-
ledim
öyle bellemiştim arkadaşlığı
ben salak ben ah
hera'lar dolusu yüzler karşısında
çıkmaşa düşmüş bir kızcağzı
ilk apori'siyle karşı karşıya kaldı
kendine acıyan sakat bir serçe
no rien de rien olmaya zorluyorlardı beni neredeyse
kadife sesimle
ekranlardan ceza olarak
her gece ömür boyu dinleyeceklerdi beni nefretle
aslında benzemekteydim ümmü gülsüm'e de
türkçe hocamız şahap bey topal
takma diş, elinde baston, lahzen kızım gel şöyle der, öğ-
retmenler odasında bekleyen hocalarımıza şarkı söy-
lettirirdi bana
muhayyerkürdi makamında, usulü düyek:

“yaşamak zevki verir ruhuma sonsuz kederim
seni yalnız seni çılgın gibi hâlâ severim
bilirim hiç
güldürmeyecektir kaderim
seni yalnız seni çılgın gibi hâlâ severim”
bazen de makamı segâh:
“aşk yolunda bağıryanık yolcular varmadan bir kay-
nağa...”
ne isteseler söyledim aslında
radyoda bir işittiğimi unutmazdım bir daha
bir yandan da gidiyordum konservatuvarına cumhu-
riyetimizin yeni açtığı konuk öğrenci ben bedava
neyse işte dehşet dakikalarından sonra
onların
sınıf arkadaşlarımla
defterlerine gömdüğü bakışlarına nispet
ben de kalbimin dış kapı mandalını
söküp ellerimle fırlattım yüzlerine
29 pardon 28, hayır rosa’yı da çıkar 27 kızın üzerine
işte rosa bir tek o
ne kadar da akıllıydı
o da kimin yüzünden böyle olduğunu bilemez ki diyen
ve “çat” sesi o gün bugündür perçinleştikulağımda
düşmeyecek ahirete mi kıyamete mi kadar ne
şimdi zaten lise sonlardaydık
“şıllıklar” da dedim içimden onlara “derin şıllıklar”
(bu şıllık sözcüğü de halamızdan yadigârdı bize,)

“derin şıllıklar sizi”

evet sınıfın en zeki ve onlara benzemez kızlarıydık
biz ikimiz

rosa’yla ben

koyundu onlar

ne olacakları şimdiden belli

dedim ki sınıf arkadaşlarıma o gün (içimden)

en az beş çocuk doğurun palabıyıklı kocalarınıza
mezar taşınız olsun düz beyaz ayakyolu mermerinden
düz beyaz kabristan mermerini hiç sevmem çünkü
sur içinde gizli hristiyan

hacı murat’ın yaptığı evimizin orta katındaki tuvalet
o mermerdendi

dururdu üstünde yüksek kalın takunyalar arch de
trionphe benzeri

ve o kata su çıkmadığından kararmış bir ibrikle bakır
bir maşrapa

uzun bir çiviyle takılı kalmıştı natür-mort’uma

ve engelledim o günden sonra dışarıdan içeriye olur ol-
maz kimselerin girmesini uzun sürelerde

zaten ben yüksekokula giderken onların çoğu varmıştı
kocaya

yüzlerini bile görmedim bir daha

çok çocuklu nazeninleri türkiye’nin

ve yıllarca yaklaştım her insana mütereddit tereddü-
dün tedirginliğiyle büyükene

kalemini kırıp başkasına verir miydi şu karşımdaki
acuze

oysa şimdi düşünüyorum da belki de yoktu ikinci bir
kalemleri
kızcağızların
o günler değildi bugünkü gibi köşe dönmüşlük günleri
türkiye'nin savaş sonrası kalkınma hamleleri
ağır metalleri eldivensiz çeken
sıskası çıkmış işçi sınıfı günleri
fener iskelesine yanaşan mavnalardan
sırtında koskoca çuvalarla
upuzun beyaz donlu adamlar
iki büküm inleye inleye kim bilir kaç yüz kilogramlık
un taşırlardı sahile
tekmeden kıyıya atılmış eğreti
tahta köprülerden
düşmüştü un çuvalıyla birlikte biri haliç'e
biz kıyıda seksek oynarken vangeliyle
boğulmuştu gözümüzün önünde
ancak yıllar sonra
yeminle fırlatıp attığım o kalbin kapı mandalını
araladım herkese
tıpkı bu kentin kara surlarını yaptıran imparator
theodosios II'nin altın kapı'dan kente girişindeki
unutulmaz bir yeminle
iyilik hanesine hakikatimin
altın kapı yerine
cenovalıların "yanık kapı"sı uygundu aslında
kalbimin taçkapısına

tanrım ne saf ve berraktı genç kız kalbim o günlerde
hiç benzemiyor bugünüme
“yanık kapı” dediysem
öyle yanmış ağaç bir kapı sanmayın
gerçi kırık döküktür ötesi berisi onun da benim gibi
gene de sütunların taş bloklarm arasında kalmış bir
boşluk
bir geçit bulunur incecik içeriye
içeriye ve dışarıya
geçmeniz için
sizin ve
inek, sığır, kedi, köpek ve koyun sürülerinin de
“öbür yana/öte-uç’a/sınır-geçişe
“peral/peras/poros”a doğru
hani yukarda halic’in sularının nasıl kavuştuğunu an-
lattığım gibi boğaz’ın sularına kavuşuşu
o boğaz ki binlerce efsaneyle yüklüdür
yok yok oraya dalmamalıyım şimdi
aydırmamak için sizleri hakikatinden metnin
fakat ileride bulursam bir fırsatını kaçırmam
boğaz’ı da dilimden
boğaz ki
binlerce binlerce efsane dışında
silme duygu yüküyle işlenmiştir
incecik altın simle hücrelerime beni
hesap işi dedikleri noktalarıyla boşluksuz
renkleri, derinlikleri, kokusu kıyılarıyla yaşamın

“bosporos”umun dibine
“yanık kapı”nın örülü olsa da
çevresi eski taşlarla
tepe tonozlarını
istanbul belediyesi kepçelerinin kopardığı 2004’lerde
ah, ahhh! kimlerin eline düşmüştü sonunda bu eski-
meyen en eski tapınak fahişesi dünyanın
konstantinopolis
onca justinianos’lardan, fatih’lerden sonra tam da ci-
han imparatorluğunun başkenti olacakken ah!..
o “yanık kapı” ki,
“galata kulesi”nden de üstün bir sondur elimizde
cenevizlilerden kalma” der, semavi eyice.
girişte
timpanumda
“yanık kapı”nın sövesinin üstünde
kafese alınmış bir arma
çalınmasın diye yoksul ve aç biilaç tarafından
sarmış olan çevreyi
sıska kol kanatlarıyla
açlıktan
aziz georgius’un yoksa andrea doria’nın arması mı bi-
lemediğim “yanık kapı”
işte buradadır şunca yüzyıldır
gidin görün
andrea doria’yı da öğrendik ikmale kaldığımızda
preveze’de 600 gemilik haçlı donanmasını
barbaros hayrettin paşa’nın 1538’de sulara gark ettiği

bu barba-rossa

kanuni'nin zorlamasıyla "gazavat-ı hayrettin paşa" adlı
ilk türk otobiyografisini yazan adamdır denilir

ne kadar türk sayılırsa

yok yok, aslında bu kapıdan da söz etmeyeceğimi sa-
nıyorum bu metinde sizlere,,, belki de ederim,,, neden
etmeyeyim insan hakikatının en değersiz iplikleri
içinden sökülüp çıkarılmış bir nesne değil midir,,, cen-
eviz kolonisinin yerleşiminden ve "alçaklık taşla-
rı"nın dikilişinden söz etmem de gerekebilir,,, bana ben-
zediğinden,,, tophane'den yukarıya,,, galata kule-
si'nden aşağıya,,, küçük hendek'le büyük hendek so-
kaklarını düşünün,,, tıpkı ben,,, sahile kadar yelpaze
biçiminde nasıl konuşlandırdıklarını kolonilerini bu eski
haydutların

ve her gittikleri yeri nasıl cenovalaştırdıklarını
daracak

büklüm büklüm

ensiz sokaklarıyla

ah gene çocukluğum ve annem

annemin saçları büklüm değil

ondüle

tıpkı bir zamanlar oturduğumuz fener'deki o evimizin
çevresini dolaşan yılankavi dönüşlerle

birbiriyle dalaşan sokaklarla ki

ilhan berk anlatmıştır bu düğümlerin görkeminde

galata'yı bizlere

cenovalıların

sonsuz korku surları

ve kuleleriyle çevirdiklerini kendilerini
denizden çıkıp gelecek olan düşmana karşı nasıl...
ah sevgili okurlarım var mısınız yok musunuz bile-
mediğim varsanız sevgili okurlarım
görüyorsunuz ya dizginleyemediğim bir beyne sahip
olduğumu
biraz da bilerek isteyerek ama durdurmak için bu
beyni
doktorum ilaçla boğmak istiyor onun her hücrelerini
ama ben gene de
sınır tanımayan sorunlu bir beyne bırakmaya çalışa-
cağım
kızgın kum üstünde sıçrayan bir çift çıplak ayak gibi
bu metni ondan gizli
caddebostan reşit bey plajı'nın ateşten kumlarında
reşit bey'in tkp'li ve hapiste olduğunu öğreneceğiz son-
radan şimdi küçüğüz küçücüğüz ağustos sıcağı yerde
bekletiyorum sizi konuyu tamamlamaktan âcizce
ama olsun alışığızdır biz türkler ve kürtler ve tüm ya-
bancıları
bu ülkede yaşayanların
bekletilmeye kuyruklarında başımızdaki heyulaların
neyse işte
siz de bekleyin biraz
dönüyorum asıl konuma
evet, kırılmış küsmüş incinmişim sınıf arkadaşlarıma
onlar ki ileride nasıl olacaklardı cumhuriyetimizin
cumhuriyetimizden sorumlu anaları

ve yurdumun
budunumun
dinimin ve dilimin
ırzımızın dilinin
dilimizin ırzının
bekçileri
o şanlı askerlerin
ruhunun bekçileri
nasıl doğuracaklar ve yetiştireceklerdi
özelleştirilmiş yepyeni ordularına
bir kalemi bile esirgedikleri
kadınların çocukları
bundandır
öğretmeye başladı bu minik kötülükler
kırılgan ruhların felsefesini sokrates gibi
acı verenin kötü olduğu gerçeğini
giderek
nasıl öçle ağardığını göğ
kötülükten doğan iyiliğin diyalektiğini
gelelim gene
rosa!
o sevimsiz sıskacık rosa
yaşıyorsa bağışlanma dilesin tanrısı ona çektiirdikleri
için
ne de olsa çekirmiştir kızcağıza çünkü
o dinin de gaddardır tanrıları
bütün tanrıları gibi dünyanın

insanların kendi kendilerine icat ettikleri
insanlardan nefret eden tanrıların
tükenmeyen hınçları yüzünden
insanlığın çektiği çilelerden birini mutlaka çekmiştir
rosa da
lise sonda yitirdik birbirimizi dediğim gibi
israil'e gidecekti artık
ülkesinin kutsalında zürriyetini sürdürmeye
sınırlarını koruyacak çocuklar doğuracaktı o da yeni
kavmine
sekizinci gününde sünnet edilmiş bebeleri
yeni kemuel'i,
yeni yakub'u,
yeni ishak'ı,
kıllı elli esav'ı,
kara kaşlı mavi gözlü sara'yı,
dilsiz rebeka'yı,
todo bara bakışlı betuel'i
varlığı israil oğullarına armağan olacaktı
filistin halkını bitirmek için
doğurgandı rosa daha o zaman bile
farandola dansında
eşi irfan'la
el ele tutuşmaktan gebe kaldığını söylemişti
cebrail burnuma üfledi ondandır cenin dedi
çocuğunu aldırıldığını kimse bilmedi

ölünce kemiklerimi buradan israil'e taşıyın diye vasi-
yet eden
babası balat'ta hurdacı yusuf her şeyden habersiz
anası madam hircsh'in bile olmadı ölü torunundan ha-
beri
ne de irfan bildi döllediğini rosa'yı
annem götürdü kendi ebesine gizlice
madam hircsh'e dedi bu akşam bizde kalıyor rosa izin
verirsen
sıkı sıkı da tembihledi bizi
ağzınızı açayım dersiniz karışmam
bizimle birlikte mezara gidecek sırrı rosa'nın
yoksa iki aile de mahvoluruz.
yedi evlat vermiştir rabbi ona
rosa :
bir tek kıllı elli esav kaldı geriye
onun da yüzü hep ağlama duvarı'nda
ağlama duvarı'nda
ağlama duvarı'nda
oraya gittiğinde ablam anlattı
sormuş duvara ağlayan esav'lardan birine
ne yapıyorsunuz bu duvarın karşısında böyle
dua edip ağlıyorum,
yakarıyorum tanrıma günahlarımdan arınmak için
görüyorsun ya demiş esav
bari bir faydası oluyor mu sana
yooo!.. duvar işte!

duvardan ne fayda gelir insana; bile bile
olsun rosa vefalı biricik gençlik arkadaşım benim
öldüysen “nurkalem”ler yağsın topracığın
bense dipdiriyim ve neden ölmediğime şaşarak
bu eski tımarhanedeyim hâlâ...

işte o rosa,
uzattı bana hapşu hoca’nın gözleri önünde yarısını ka-
leminin
tarihçi görmezliğe geldiyse de bu aslan yürekli richard’ın
yüreğini
bağışlamadı hiç bu erdemi
erdemde saklı olan başkaldırıcıyı

...

kötülük doluydu insanlarımız o günlerde
şimdi nasıllar bilemeyeceğim desem de
bilmekteyim bilmekteyim
yok korkmuyorum söylemekten de
yetim yurtlarında seksen kiloluk götgöbek heriflerin
hortumla döverek bayılttığı yavrularımızı, hiçbir şey
bilmez yaşta ırzına geçilenleri, satılan fahişe çocukla-
rı, diri diri gömülen kızları, sevgi yuvası’ndaki bi dam-
la evlatların nasıl yumruklandığını amatör boksörlerce
ve hele
ağlayan aç bebeleri bacağından yakalayıp duvara çalan
canavar bakıcılarını küresel liberal müslüman türki-
ye’nin
ya da müslüman küresel liberal türkiye’nin
başpiskopos görmezden

alçaklığı
işte alçaklık taşlarıyla donatılacak bir ülkedesin
ve nasıl başa çıkılır siz söyleyin
sevgili insanlar
ben nasıl
ömür boyu bunca zebaniyi seyrederken
yitirmedim aklımı sorarım size
yoksa yitirdim mi?
şimdiki eşim
hastasın sen yavrum
diyor bana ısrarla
bir tek ben mi deliyim bu ülkede
ya siz
neyse işte şimdi rosa
ruhumun en diplerine kurdu tahtını
diaspora yahudilerinin
nurkalemiyle
nefret ederken insanların örgütlü iktidarlarından
yorulmuş
çağlardır kovalanmaktan
itilip kakılmaktan
kaçmaktan ve kovalanmaktan
yonta yonta keskinleştirmişler kalemleri
insanlık anıtı benzeri
keşfederek
aşı iğnesini
ömrünü uzatan yavrularımızın

hele
lösemi ilacını
sen kutsal kitabında
“... artık tanrı katında din yalnız islam’dır...” derken
sunmuşlar insanlığa
pırlanta montörüyle marx ve engels’i
einstein, debussy’yi ve baba freud’u
ve binlercesini
yarısı altında toprağın
yarısı hava su toprak ateş olan
üzerinde salındığımız zeminin
göçünce oraya
bizim de
çimene, böceğe, fareye, ağaca, suya dönüşeceğimiz...

acaba var mıydı “nur cemaati”yle bir ilişkisi
 “nurkalem”in sahiplerinin
 ya da musevi cemaatiyle...
 yok öyle demeyin!
 kabalası, sefer yetsira hınzırıyla
 her taşın altında bu milletin
 zaten hayatımızı zehir eden tektanrılı din düzeninin
 yaratıcısı da bu adamlar
 değil mi
 hâlâ o dini de indiren allahımızdır dese de
 bizim kitabımız
 kendisi doğmadan önce nasıl indirdiğini
 tevrat’ı zebur’u incil’i
 erdirememişimdir akıl
 gerçi
 “... allah dileseydi hepinizi bir tek ümmet kılardı; la-
 kin sizi her birinize verdiği şeyde imtihan edecek...” den-
 se de kuran-ı kerim’de...
 sınav sonuçları aklın alacağı gibi değil
 acaba o zamanlardan mı başlamıştı
 nur yüzlü güveler kemirmeye
 öle öle oluşturduğumuz cumhuriyet’in köklerini
 oysa derler ki mustafa kernal’e destek olmuştur zamanın
 mollaları, şıhları, şeyhleri
 kim bilir gizli amaçlarını
 nasıl saklamışlardı girene dek damardan

sabırla ve hınçla
mavi gözlü devimizden
onun aldatılamazlığında
anlayınca
islam'ın değil
hiçbir dinin sinsiliğine verilmeyeceğine geçit
vaatlerine, kanmış görünüp
düşürdüler tongaya onu tangosunun tangasına
ben “lahzen” kimim ve nasıl biriyim
hayatımın neresindeki yaşantıdayım sorarım kendime
her gün
sen hangi bilinçtesin lahzen
hangi göklerin bulutlarından yağdın
bu çorağa söyle
son bilinç ölüm olacağına
ölüm anındaki bilincin bilinci yazılamayacağına göre
hangi kavşağındasın tinsel gerçekliğin
ben lahzen
o günden sonra artık en iyi arkadaşım olan rosa'dan
yüzünde vazolar dolusu çillerin gülüştüğü rosa'dan
her şeyi severek dinledim
ve paylaştım her şeyimi de
sırlarımı:
sırlarım ki
çıkarcacağım günahını sizlere
gerçek bir hristiyan gibi
evimizde dayı diye tuhaf bir adamın yaşadığını

suratının kimi vakit beygir,
kimi vakit sırtlan,
kimi vakit melekleştiği
daha yüzlerce hayvan ve insan karışımıyla
yüreği iyi
yaşantısı bilinemez
toynakları güçlü
annemin koynuna girdiği
bir gece yarısı kapı deliğinden
onları gözetlediğimi
annemin acılar içinde kıvranarak bağırdığını,
ablamınsa onlar sevişiyorlar aptal diye
çekip kolumdan beni
çatı katındaki yatak odamıza çıkardığını
çok geceler
tavanda boydan boya yayılmış tavus kuşu kanadı
kanada serpili yüz çakır gözü sayarak sabahladığımı
bilmenizi isterim
ablamı uyandırıp
abla o şey nasıl olur
erkekle kadın
ve kadınla erkeğin sevişmeleri olayını anlattığını bana
ablamın korkutucu zevkin heyecanını
halamın bize anlattığı gibi
çükün erkeklere
karşı cinse bir ceza olarak
takılmadığını

tersine
allah tarafından
kadına da zevk verme görevi olduğunu
dinledim ablamdan
çok sonraları büyüyüp
epeyi deneyim sahibi olduktan sonra da
sünnetin kadının alacağı zevki eksilttiğini söyledim er-
keklerime
ama onların anlam veremediğim hiddetiyle
karşılaştım hep
en entelektüellerinden biri bir tekmeyle
şimdi profesördür bir yerlerde
yataktan düşürmüştü beni yere
orgazm sonrası sohbetimizde
iştince bu sözlerimi

başka sırlarım da vardı o zaman
ak mermer döşeli taşlıktaki sarnıcın
ego'larla dolu olduğu
ego'nun tanrı ve biz karışımı bir gaz olduğu sırrı
ertesı gün
paylaştım rosa'yla
o yaşın tüm öteki sırlarını
kırmızı nestle çikolatamla birlikte
imzalı fotoğraflarımı
ava gardner

shirley temple
spencer tracy - myrna loy
koleksiyonlarımı
ramón novarro'larımı
danielle darieux - charles boyer'leri
sonra kırmızı topuklu tokalı ayakkabısıyla annemin
taşlıkta farandola oynayarak yerden kesildiğini
fakat asıl şu var
o “nurkalem” parçası yüzünden sırdaş olduğumuz
rosa'nın da bana aktardığı
babasından dedesinden dinlediği her efsaneye
inanmak zorunda kalan biri oldum
sevgili okurlarım
bir borç ödercesine
inanmadan
iç çabalarım ile kendimi inanır kıldığımı bilerek
kendi hakikatimi yitirdikçe yitiriyordum
bu taklit inançla
onun inandığı taşlara
inandım ben de
ölümsüzlüklerine karşın
bizim gibi ölürken can çekiştiklerine bile
sabah vakti herkes uyurken ısımak üzereyken gün
bahçede ishak bile ötmeden,
fatih camii'ndeki bariton imamın ezanı ev halkını
uyandırıp, dayı'nın, yetti be adam yetti saygısız he-
rifler, diye bağırtısıyla uyanmadan önce

uykumda bile bana anlattıklarını görür oldum ro-
sa'nın;

evet şarkı söylüyor ılık çalıyordu taşlar
nil kıyısındaki "ölüler tapınağı"nı bekleyen dev
heykeller örneğin

güneş doğarken ılıkla terennümdeydiler
tam günbatımında esen –yoksa doğumunda mıydı gü-
nün– sonra kesiliveren rüzgârla şarkı olan o taş hey-
keller düşlerime kondu kalktı uzunca süreler

masalda geçen şarkı, anası aşil tarafından öldürülen
afrikalı bir kralın güneşin her doğuşunda annesini se-
lamlamasıymış meğer!

"aslında kral'ın anneciğini uykusundan uyandırmak
için o taşlara kuş gırtlığı takmış tanrı," dedi rosa!
aşil tarafından öldürülen kralın annesi kendi annesiymiş
gibi

madam hirsch'in cenaze törenine de gittik annemle
yüksekkaldırım'da bir sinagog
annemle birlikte

o da tuhaf bir törendi hiç görmediğimiz ama şimdi kal-
sın kafanızı karıştırmayayım büsbütün
zaten nasıl bir kafanız olduğunu bilmeden yazmaktayım
bu metni

kapalı mı zihin
ortaklaşabiliyor mu başka zihinleriyle dünyanın
sınırlanmış mı alçaklık taşlarıyla
sınır tanımaz mı
özgür mü alabildiğine

işte rosa, uzun uzun anlatıp inandırdı bana çırpı bacaklarından beklenmez bir hırsla afrikalı kralın annesini selamlayan taş heykelleri

“la dame aux camélias”nın teverrüm zambağı sesiyle
“kamelyalı kadın” ki remzi kitabevi’nden çıkmıştı okuduğumuzda geceleri gözyaşları içinde ablamla ben ama şimdi küçüğüz yani henüz okumamışız o kadını küçüğüz küçücüğüz

annem de hep anlattı durdu bize
camélias’nın uydurma olduğunu
karasevdadan ölmenin aptalca bir şey olduğunu
fakat, kendisinin de –annemin de– ölümü kara safradandır bence!

tanrının kuş gırtlığını taşa nasıl taktığından da şüphe etmişimdir uzun bir süre belli etmeden rosa’ya
bir kalem yarısının kırk yıl hatırı var kostaklığıyla
gene de eve gelince sormuşumdur her şeyi danıştığımız
dayıya bizim evin beyni mi nesiye o adama doğru mu diye

yarısının kedi, yarısının insan olduğu bir günde yaklaşarak yanma

sor sor hadi çekinme tırmıklamam, dedi

sonra elbette doğru, demişti dayı şaşırarak beni, çünkü hiçbir şeye doğru demezdi bizim doğru bildiğimiz, dedi ki:

tanrının gırtlığına bin çeşit kuş sesi taktığı adamı dinliyorsunuz siz de radyodan

kimi dedik

“şimdi basbariton ruhi su’dan aryalılar” anonsuyla!

ve başladı
bir “opera buffa”ya şen şakrak
sırtını bize verip
sanki asıl işittirmek istediği biz değil
günlerdir elinde kör bir bıçakla
yonttuğu kavalmış çalamayacağı
gene şaşırtmıştı bizi
bakakalmıştık sırtına avanak avanak
o yıllar da geçecekti
birden
atıldı basbariton ruhi su radyodan
dönemin saygın muhafazakârları tarafından
“gırtlığı ermeni komonisti gırtlığı”ymış meğer
durmadı gene de ruhi su
aldı sazı eline:

(...)
dağdan tahta indirenin
mezarına götürenin
talkını bitirenin
imamın da anasını...

neyse gene nerelere atladım ah bu beyin
durdurulamayan
ilacımı almalıyım şimdi bir dakika...

yıllar yıllar sonra hiç beklemediğim bir anda
 benliğimden fırlayan
 her hücremi kaplayan
 bir taş sesi,
 acımtırak kokusu
 dikey bulduğu her şeyin üstüne tırmanan
 nerede görsem dokunmak, işitmek, koklamak, ses-
 lenmek arzusundan alamadığım kendimi
 bir taş olduğumun bilinciyle birden
 iki bin beş yüz milyar yıl öncesinin taşları da bulununca
 anadolu'da hele
 bakın tüylerim diken diken oldu şu an
 ben insan değilim diye fısıldadım sevgilime
 allah'ın taşları bunlar diyordum neredeyse vecd için-
 de
 bildiğim halde doğanın diyalektiğinin nasıl işlediğini
 nasıl bilmişimse ufacıkken
 halanın bize anlattığı her şeyin yalan olduğunu
 tek bir hücremizi oluşturmak için kaç bin yıl çalışıp
 çabaladığını doğanın
 bizi insan haline sokmak için kaç milyar yıl
 insan olduktan kim bilir kaç milyar yıl sonra
 benim hücrelerime karışmış olamaz mı taşın hücrele-
 ri diye saçmaladım sevgilime
 o dedi ki bir daha kimseye söz etme bundan deli der-
 ler sana
 ve sustum artık

kent taşlarını, nasıl öyle çeşit çeşit ördüğümü
düşünmekten alamayarak kendimi
peru'daki devasa duvarların o köşeli uçlarının nasıl bir-
birini tuttuklarını harçsız
göbeklitepe'yi
alacahöyük'tekileri
su sızdırmaz sarılışlar yapışmalar öpüşmelerle
taş taşta
geçit vermezliğini kente girişi
ya da ephesos'ta binlerce metre küplük taşla
kent sınırını dokumasını gergef işlercesine o ellerin
hangi ellerin olacak taş ustası süryanilerin, ermenile-
rin ve kürtlerin elleri
ve kendi ellerime baktım
çekici bir genç kız olduktan sonra ellerimi ellerinin içi-
ne alıp
ellerinin çizgisi ellerimin çizgisine benzeyen sevgilim
gitme, diyen sevgilimi düşündüm
ne yaptığını bilmeden
yaşadığı günleri oluyor insanın sevgili okurlarım
bilirsiniz
ellerimin çizgisini kendinde okuyan
sevgilimi neden reddettim ben sorarım size
ah neden reddettim
gerçi şimdi de arkadaşız
elimde onun mektubu işte
unutamadığım o gün
eski park otel'in balkonunda otururken

yahya kemal içerde bardaydı
koca poposu sıgılmıyordu bar taburesine
göstermeye utandım ona
gülmem tuttu
ellerimin derken gülmeye başladım
hakikatimin özüne katmak için biriktirdiklerimden
biri de
bir gün
düştüğümde cumhuriyetimizin hastanelerine
türk hekimlerine güvenirim doğrusu
kaç kez kurtardılar beni ölümden
aylarca kaldığım
duvarlarında titreşen drakula'larla aklımı oynattı-
ğım
hastane odaları
yatak komşum olan
yaşlı bir kadın
elinden kuran-ı kerim düşmeyen
okuyup üfleyen gece gündüz
yakaran tanrıya –tüm müslümanları için– dünyanın
ancak
artık bizim yapacağımız bir şey kalmadı
gelin alın annenizi dediğinde doktorların
dönerken evine iki oğulun kolları arasında sürüklenerek
son yolculuğuna
limanda kendisini bekleyen
ak yelkenleri şişirmeye hazır

her gün beni
elimde kitap okurken gören
ve bıkan benden
o kadıncağızın
son bakışını unutamam
hayat boyu
karyolasından inerken aşağı
ben de yararlanarak kefenimi
yarım doğrulup dirsek üstünde
“selametle ninem” dediğimde bu yolcuya
değilimdir böyle selametlere falan meyyal aslında
ama şimdi ölüm döşeğimdeyim ya ben de
hatırı da var bir ay boyu
diz boyu
yan yana aynı odada soluk alıp vermenin boyu
meyve ikram etmenin
kız alıp vermeğimsi bir şey gibi kürtlerden
işte bu nine
dönüp baktı bana
yan gözüne doldurduğu tuhaf bir hınç
ve bir karış kalmış nefesiyle sordu:
“o okudukların aldattı mı bari seni?!..”
günlerce düşündüm ve güldüm
okuduklarım aldattı mı beni bilemedim
bari siz söyleyin sevgili okurlarım
okuduklarımız aldatabiliyor mu sizi-bizi?..

ve sınırlar
 sınır olunca oraya göz dikmiş düşman şövalyeleri,
 armalı kapılar, her sur, her duvar, her kule, her burç
 binlerce yüz binlerce yıldır birbirini yok etmek üzere
 savaşıp ölen milyarlarca insan demektir adsız sansız
 onların mezarlarından kalkan toz
 karışmıştır elbette
 toprağına
 atinalı sokrates'in,
 platon'un, aristoteles'in, herakleitos'un
 konstantiniye'li sina kaba ağaç'ın toprağına
 ve milyonlarcasının
 kabrine
 altın kalemin
 insanlık ruhuna sindiğinin izleri
 o zamanlardan binlerce yıl
 homosapiens'ten yüz bin yıl sonra
 yani açlıktan yamyamlığa vurmuş insanlığın
 ok yay mızrak ve baltadan geçip
 öteki kabile içindikileri kesip yemenin mübah olduğu
 günlerin atlatıldığı,
 hayvan su ve rüzgârla mücadelede kas gücü kullanarak
 yaşanan günlerin geçtiğini sandığımız
 sanayi devriminden sonra yaşanan zamanlardayız şimdi
 canlı maymun lokantalarında
 beyin yiyen turistleri gibi güngör dilmen'in

insan kendi hayatını sorgulamadan yaşamayı sürdürürse
insan sayılmaz: denildiği günler
o yüzden
eşlerimden biriyle gezdiğimde nemrut'u
2500 metre yükseklikteki
antiokhos'un
iö 50'lerden bu yana
pazıları kayalaşmış süryani ustalarca işlenmiş
kara, buza dayanmış
rüzgâr tanrısıyla dövüşmüş
taş yanaklarına sürtmüştüm yüzümü
küçücük bir çocuk gibi
anımsayaraktan belki de anımsayamayarak çocukluğumun o uysal vangel'ini
ah vangel
vangel yaşıyor musun?
atina'da mısın,
çekiyor musun mastikaları
ena bukali mastikaları
unutma beni
fener'de küçük bir türk kızı vardı de
adı lahzen'di
kayardık muvakkithane sokak'tan aşağıya
portakal sandığından kızığımle
farandola eşimdi benim,
birlikte şarkı söylediğimiz

akasyaların altında

*yirise se perimeno yirise
mikrula mu kopela
ela ela ela*

çocuk sevgilim

ben çocuğum hâlâ sensiz büyüyemedim

kalk gel

bul beni

el ele farandola dansı ettiğimiz bizim evin taşlığında
annemin gözetiminde erkek sevmeyi yeni yeni öğren-
diğimiz günlerden biri...

derken çekip aldı antiokhos'un burnu kırık, perdahı
kaçmış çatlak yanağından o adam beni

çektik aldı ki hoyratça;

adnan menderes-celal bayar ikilisinin yönettiği 6-7 ey-
lül gazabıyla ayıracağı gibi sonsuza değin birbirimiz-
den vangel'le beni...

bazıları sanıyor ki sadece

şu şimdiki zamanı yaşamaktayız

milattan önce 40.000 paleolitik

neolitik

kalkolitik, hitit, roma bizans'tan hiç geçmemişleriz
ve o sevgilim dedi,

"ayıp ayıp turistlerden hicap et bari! bir buhtunnasar'a
yüz sürmediğin kaldıydı!"

"buhtunnasar değil ölümsüz antiokhos o?!"

"ne fark eder ikisi de kâfir!" dedi

long live kâfir antiokhos, long live kâfir derken içim-
den... hükümet istifa naralarına karışan dip sesimle
onunla birlikte olmak için bıraktığım şeyleri
sokakları, alanları, 1 mayıs'ları, kanlı pazar'ları
copları, tankları, sakallıların sopalarını, biber gazlarını,
tazyikli sularını özlediğimi anladım
insanlığın onuru işkenceyi yenecek susma sustukça sıra
sana gelecek naraları arasında
o “çat” sesi hop etti yüreğimde gene
ve çekip gittim
çaktım gittim
ohhh
çaktım açık alınla
açık alanlara
sokaklara ve sokak aralarına
devrimcilerin beklediği beni
taş gibi
sol yumruklar havada
ve fakat
o gün bugündür
neden suskun
kutsal ve yoksul kalabalığımız
dut yemiş bülbül
seyretmekte küflü gözleriyle
sehpaya gönderilenleri
ölü ve yaralıların listesi asılı kent duvarlarına
resimli ölü otobüs tabutları

cumartesi anneleri
pazar,
salı çarşamba perşembe
babalar yok
cuma toplu namaz
kaybedişler
binlerce çocuğun kayboluşu
yok oluşu
televizyonda
masum yüzlü katiller
gözyaşı dökmekte
katlettiklerinin analarına benzeterek kendilerini
şiirler okuyarak ağlamaktalar
kanı yerde kalmayacak teraneleri
perdede
yeşilçam'ın kandırmacaları da solmak üzere
ayhan ışık türkân şoray erol taş zihinleri
ilk görüntülerimiz bizim beyazperdedeki
bir yanda da
charles vidor'un yönetmenliğini yaptığı
"bitmeyen şarkı"
ünlü piyano virtüözü liszt'in hayatı
iyiyle kötüye karar vermiş otoritenin
yarattığı kahraman gölgeleri
utanma duygusunu kaldıran bertolucci
"paris'te son tango"
totaliter bir üst yapıyı dile getiren

greenaway'le tanışmalar daha sonra
korkunç ivan
polanski
bergman
bunuel
antonioni
kitle kültürünün
gizil ahlakımızın yöneticileri
toplum
halk
işkence adlı
seyirlik oyuna alıştırılmış
birtakım fırlamaların
nutuklarını dinliyor
ağız açık
nutuklar
sözcükler
sözcükler
tekrar tekrar sözcükler
giderek zorba ve hain yıllar
yerlerini replikalarına terk ederek
kendi cellatlarına oy veren ahmaklaştırılmış halk
o halkın evlatlarının
cezaevlerinden yükselen
sonsuz çılgınlıkları
sürüp gidiyor
bunca yıl

dinmeden
sürüp gidiyor
yeter diyemeden
korkuyu perdeleyen
şükür ve hamt duygusuyla
hamt sürüngenleri olarak
yaşayıp ölecek
dibinde yeni ölüler
kutsal alışveriş merkezlerinin
korku ve titreme içinde
kierkegaard gibi
patristik dönem ruhu
depreştiriliyor bile bile
güle oynaya
göbek atarak
bade süzerekten
inci dizerekten
öyle bir zamanım oldu ki
erkekler fır dönüyor çevremde
bayılıyorlar içinden çıkamayacakları labirentime gir-
meye
oysa hiçbirinin eline vermemiştim
ucunu ibrişimden ipimin
sonunda ilk eşim
motosikleti yüzünden ilk eşim olmuştu
benim de mahallenin tüm genç kızlarının da
hoplatan yüreğini o motor sesi

bilmem kaç gücünde
ve kırmızı deri montunun
pürüzsüz bir steli andıran sırtında
kara harflerle
kırmızı üzerine:

mademoiselle!..

*my - concord - 6.30 roissy - kennedy airport about
9.30 yellow cab - to manhattan - sunny weather on
central park. shopping the 5th avenue - flash at the
bus stop - a soft drink in brooklin's cafe!!! cham-
pagne!!! preview at modern art gallery with my old
limuzine - lovely walk along the city - back to paris
then istanbul with tender souvenirs!!!*

taptığım gövdesi
öpücüklerle boğduğum
firavunu andıran donuk yüzüne oyulmuş
çekik gözleriyle korkunç ivan'ın
gençlik libidosuyla hiçbir aklın engelleyemeyeceği
aşk dediğimiz o şey uğruna katlandığım adam
keşke
bırakmasaydım açık alanlarda
toplum adına avazlanmayı
dedirten bana sonunda durmadan
keşke
keşke
keşke
bakın örneğin iustinianos
empedokles'in tersine

kendi ilahiliğini
kanıtlamak uğruna tebaasına
volkanın içine atmaktansa kendini
tanrının oğlunun anası meryem adına
konstantinopolis'e
yüzlerce belki de binlerce tapınak dikmiştir
yakalayarak insanlığın inanç deliliğini
geçmiştir tarihe
büyük justinianos diye
oysa ben tüm ikiyüzlülüğümle
ona dedim ki
o eşime:

- hayat o kadar sığ mı sanıyorsun sen sevgilim?
- tersine! ama senin durumun vahim! aklın kalmış oğ-
landa mademoiselle...
- vangel, çocukluğumun anılarından biri,,, sana an-
latılabilir sanmıştım,,, keşke anlatmasaydım!
- işte! neden peki, neden unutamıyorsun?!
- onu da sen söyle; neden çocukluğun güzel anıların-
dan cayamaz insan?
- ben söyledim söyleyeceğimi; sinir bir şey taşlara sar-
kıntılık etmen senin! canımı sıkmaya başladın; tanrı-
yı sevmek bile daha akla yakın!
- benim sendeki gölgem bu kadar mı?.. geniş getirdin
kimliğimle...

böyle ayrılmıştık “*concord*” umdan
yoo hayır
dönüp çıkagelmişti gene bana

atılmışım ben de sevinçten çoğalmış gözlerimle tüm
kollarına
bacaklarına, vantuzlarına ve kaygan naylonuna ah-
tapotumun gençliğin taze şampanyasıyla
bitişince hayatı bilemezliğin gizemi
ah! ilk erkeğin doyulmaz koyun koyunalığı
mızrabın usulca titreyişi her bir hücrende
en güçlü ayıp sözcüklerin ağızdan dökülüğü
tekrar tekrar karşılıklı ve kendiliğinden
peygamberin burak'ına binişle yükselmeniz yerden
antichrist'cesine lars von trier'in
yedi katından ötesine göklerin
asıl ayrılığımız ise ida dağları'ndadır
dalavereci zeus'un tanıklığında
ida dağları'nda kopabildim ancak ondan
asma dallarından sızan camyeşil macun
maskeli arıların saldırmasıyla bana
ayrıldık!
ama ne ayrılık!
onu da anlatacağım sizlere ileride.
ileride dedim ama
emin değilim
belki de novella biçiminde
ayrı bir kitap yaparım o
ayrılığı
"bir erkek" adıyla yayımlarım
evet evet

belki değil
kararım kesin
koymayacağım onu bu metne
adı da “bir erkek” değil
“tuhaf bir erkek” olacak novellanın...

böyleydi
 böyleydi bakışı mutsuz bilincin bir başkasına bakışı
 kendisi henüz “kendiolamamış”ın yasaklarıyla
 varoluşu denetleyen tüm araçları sistemin
 kaçınılmaz olandan kaçmakla
 oysa dünyanın ölümsüz taşları
 aşk maşk gibi uyduruk
 isteğin efendisini
 bilmeden
 ezip geçmiştir kendini beğenmiş zamanı
 hayatın dünya durdukça duracak altın kapıları
 girişe çıkışa egemen
 hendekleri, surları, burçları, sokak tabelaları, obeliskleri
 tapınaklar arasında geçen ömürler
 acısıyla dolu farkındalığın
 toprak altı ve üstündeki
 kaçınılmazları uygar olmayan uygarlığın
 sınıfsız toplum hayaliyle
 theodosios’un mısır’dan getirdiği
 konstantinopolis hipodromu’na dikili
 o çürükpembe obelisk örneğin
 o büyük geçmiş zamanların
 eline düşmüş olan o talihsiz obelisk
 iö 1490’larda firavun III. tutmosis’in kazandığı zafer
 şerefine luksor’da
 karnak mabedi’nin dikilmişti önüne ilkin

ve hele okmeydanı'nda
bir çöplükteki III. selim'in menzil taşı
hani fatih sultan minberinin yanına kondurulan
futbol alanının dibine hapsedilmiş olduğu
hurdacı deposundan yıllardır imdat gönderen
menzil taşı fatih'in
kısmen bakırköy taşından
kısmen mermerden
minberin çevresinde bir zamanlar
kemankeşlerin ölmez sandığımız mezar taşları
şimdi mermer aksamı da kitabesi de
yok edilmiş olan
o menzil taşı
insanın içinde yaşamadığı zamanların örülüğü
o taşlarda
tanburları
kaideleri
sütunları
sütun başlıklarını hazırlayan işçi ve ustaların
çileleri
mumya zamanların
dokunması içine
kendi ölüsünün sepyası
okşaması ona değen elleri
kendini yapanlar o ellermiş gibi
mumya zaman
uğultusu

inlemesi
gülüp eğlenmesi
o zamanın hunharlarıyla
31 metre boyunca üzerine ölümcül zaferlerinin büyüleyici isimlerini kazıtan tutmosis'i
"ben de ecdadınız sayılıırım unutamayacaksınız beni" diyen
hain tutmosis'i;
iskenderiye'den konstantinopolis'e taşınan o direk
taa iö 390'lara theodosios'a kadar
bir köşesinde sultanahmet köftecisi'nin
yerde uzanık
beklemiş
beklemiş kendisini yerden kaldırıp sonsuzluğa dikecek elleri
ve ondan üç bin yıl sonra yükselmiş hipodromda sinan'ın da minareleri
koca sinan'ın
hagia sofia'nın estetiğini bozan
dört bir yanından sarkan payandaları ve
tanrıya diklenen minareleri
ki o taşları –hagia sofia'nın taşlarını–
dökerek kurşun eriyiğini
birbirine bağlamış
ölümsüzlüğe mahkûm etmiştir
adları isidoros ve anthemios olan yapı ustaları
evet kullanmazdı onlar
zift ve kireç

adları ölmez hagia sofia'ya
taşlara tonozlara temellere yazılı
anthemios ve isidoros!..
nasıl mı
sadece kurşun eriyiği akıtarak
doldurdular çatlaklarını taşların
eriyik kendi yolunca akarak buldu tıkadı boşlukları
depremin, afetin, kıyametin birbirinden ayıramadığı
taşların aralarındaki boşlukları.
bu sözünü ettiğim nika isyanı'ndan sonra yanan kili-
senin külleri üzerine iustinianos'un diktiği tapınaktır
tanrının oğlunun anası meryem'e adanmış..
aslında taş sevdasıyla yola çıkıp
hanımböceğini kapan diken tetiği hızıyla
yazmayı sürdürmemeliyim
değil mi sevgili okurlarım
anlamadığım bir ayaklanma var ortada
kendini parçalayanlarla karşılaşacağım birazdan
onlara aldırılmazlık edemem
bilsem de bu çift kapılı hanın
içinden geçip gidileceğini
bilinmeyen bir gelecek adına
hadi adını koyalım kendi ulus devletini kurma adına
intihar yerine "canlıbomba" olmayı seçmiş
çocuklardan söz ediyorsun
intihar soylu ve kişisel bir seçimdi
"canlıbomba" ise bir seçilme

neden kendini öldürdüğünü nereden bileceksin
neden arenada
altta hep siz yoksullar
tribünde oturanların
başparmakları hep aşağıda
başka kardeşlerin de var
eril taassubun uysal tiryakileri
yaradan'ın yarattığı gövdeden
utandırılmış kadınlar ordusu
ataerkilin
erkin başparmağı
tepesinde kadıncıkların
kendi doğasının tarihini öğrenememiş kardeşlerim be-
nim
kendi zebellahlarına boyun eğmiş
engizisyondan kalma
romantik ve sömürgeci bir hayal gücünü kutsallaştırıp
tapan
eril taassubun şehvetlileri
söz etmeyecektim aslında hiç bu metinde sizden
tutamadım kendimi
her biriniz başka çaresizliksiniz biliyorum
ne diyordu platon
ilahi bir delilik sıradan insani bir anlayıştan daha mü-
kemmeldir
yoksa acıyor muyum size hâlâ
koyun sürüleri

size mi yoksa
hiçheves uğruna zamanını sizinle yitirmiş olan
kendi kalbimin macerasına mı acıyıyordum
acımak mı dedin
ne acıması
bu senin ikiyüzlülüğün
iğrenirsin teslimiyetten
itiraf et
ediyorum
yalnız bir dakika hapımı alayım şimdi...
merhametten de iğrenirsin
merhamet kendine acıdır aslında
korkmaktır
usandın bu kampta yaşamaktan
ne kampı
engizisyona benzetmek istiyorsun burayı
oysa sen kendin gaddarın birisin
kimseye acıdığın yok artık
hapını yuttun ya
birazdan
insana benzemeye başlarsın
kimi aldatıyorsun
kamp mı dedin
ne kampı
ne usanması
sevgili eşinlesin burada
o bir melek

eski sevgilin konuğunuz oluyor sık sık
iki dost onlar
sen nesin
seyrediyorsun onları
içerden biri değilsin sanki
seyrediyorsun
bir yabancı gibi
film adlarını anımsatıyor hayatın
hakikatin özünü arayacaktın hani
bu kitap
dünyanın “canlıbomba” sözcüğünü
bilemediği bir zamanında başladı
üstelik
devam et
ne “ölücanlar”
ne “aşıl topuğu”
ne kürt-türk savaşı var zihinde
küçüğüz küçücüğüz
evimizdeki taşlıkta
gencecik annemizin
bizans sarnıcının kapağına dayadığı
süet ayakkabıları
yumurta topuklu kırmızı
dayının
yeraltı mağaralarından pörtlemiş bakışları
komşular bize biz onlara
her gece evcilik oyunu

bahçede gog mogog adlı çalı adamlar örgütleniyor
duvarlar
yok öyle obelisklerden
memnon kolosu'ndan
ceneviz surlarından
“canlıbomba”lardan henüz haberimiz
silme hasta bir toplum
sakat toplum
ölmeden uğratılmış
kabir azabına
korku ve titremesi içinde sören'in
bakıyoruz hep birlikte
mezar taşlarına bu büyük kentin
yazıtlı
kavuklu
sarıklı
üsküflü
türbanlıları ve
artüre'lerine
gece yarıları kaçırıp
göksu mezarlığından
bazen de rumelihisarı
karacaahmet
eyüp
sahrayı cedit'ten
evine taşıyan koca bir koleksiyoncuyla

tanıştığım da hiç yadırgamamış hayran olmuşum taş
sevdasına bu adamın
giderek bir odasına evinin yığılı
toprak altı ve üstü tüm antik takıları
frig'di
urart'tı
mısır'dı
sümer'di
çalıp gizlediğini gördüğümde
sen soylu bir ruhsun demiştim
bir yeraltı fatihi
labirentlerin baş dansçısı
karnavalların kralı sensin
ellerimi kana kana öpmüş
beni anladın
anladın beni diye çırpınmıştı bir süre
sonra tam karşıma dikilerek minotauros gücüyle bir-
den
çullanmıştı üzerime iğrenç herif
yok bu adamdan da söz etmeyeceğim sizlere bu me-
tinde
siz kimlerseniz
gene uzaklaştım aradığım hakikatımdan ve kendimden
nasıl bir şeyse kendim
belki de uzaklaştıkça bilebildiğim
yazmak istediğin şey nedir, dersiniz:

- işte geldik, burası
- ...
- bu sokak ,
- ...
- bu ev
- ...
- bu duvar kalıntıları
- bu avlu
- ...
- bu kapı
- ...
- hâlâ ayakta
- çürümekte
- kararmış
- tahtaboş devrilmiş
- camlar kırık
- çökmek üzere
- yıkılıverecek
- kapı; bahçe kapısı bir içeri bir dışarı; ayıran her evi
ötekenden
- kapı
- çıkıp dışarıya baktığımız çocukluğumuzun
- ve gene içeride kaldığımız
- sınırdan uzaklaşmadığımız
- yasakla
- ablamlarla ben
- ...

- aradığın bu ev mi gerçekten
- ev bu ev olabilir,, ev bahanesiyle aradığımı
- ne?..
- bilmiyorum
- ...
- silmek istediğim
- ...
- bilincinde olmadığım
- nasıl
- bilinç var mı
- evet var var da hep değişiyor, hep oluşuyor
- belki bozuluyor
- yok olmuyor, değişiyor...
- ...
- bak ev boş
- evet bomboş
- kimse yok
- ...
- girelim hadi
- çakıl mozaikleri işte!
- çöplük olmuş burası
- ön bahçe?
- ön bahçe!..
- hiç ağaç kalmamış
- yakmışlar!
- ev nasıl tutuşmamış
- bilmem ağaçlar uzaktaydı ta şuralardaydı

- gog mogog?
- şu köşedeydiler
- petrus amcalar şu duvarın arkasındaki köşkteydiler
- hangi köşk
- o da yıkılmış,,, gog mogog en önde yürüyordu, bütün evleri aynı anda bastılar,,, çalı adamlar, ellerinde döner bıçağı, sopa, cop, satır ve kuran-ı kerim vardı. bizde silah yoktu,,, dayı ölmüştü,,, annem ölmüştü,,, karşı sırtlar, tepeler yeşil sarıklarla çevriliydi
- anlatma sonrasını biliyorum

...

- defolun,,, buralar bizim diye çığırarak kovalıyorlardı bizi,,, “yallah, yallah yallah min ruh, havariun’a, havariun’a!..” acayip bir dil çalınıyor kulağımıza,,, ne demek anlamıyorduk,,, kocaman sakallı bir dede, bastonuyla havayı döve döve, “nereden senin malın olmuş, mülk sahibi allah’tır, sizden aldı bize verdi,” diyordu durmadan. “sizden aldı bize verdi, sizden aldı bize verdi! havariun’a, havariun’a, haydeeee!..” takkeli oğlan çocuklar, beyaz başörtülü küçük kızlar ellerinde dikenli çalılarla tekbir getirerek kovaladılar bizi,,, fatih camii yönüne,,, orada bekleyen sakallılar ellerinde coplarla kırbaçlarla doldurdular caminin içine hepimizi,,, tıpkı madımak oteli’ndekileri yaktıkları gibi yakacaklardı bizi,,, anladık,,, birden herkes ağlamaya başladı,,, ermeni katliamını da bunların dedeleri yapmıştı anladık,,, dersim’i de,,, tümünü de...

ama birden bir şey oldu,,, anlamadığımız biçimde dondular, kaskatı kesildiler,,, ardından çözölüp var güçleriyle kaçmaya başladılar,,, ne olduğunu anlayamadık,,, yakamadılar bizi,,, ne oldu,,, neden durdular,,, o anda

bir şey oldu,,, durdular,,, kimler kurtardı geldi bizi bilemedik,,, birbirimize sarıldık ağlaşıyorak,,, ağlaşıyorak,,, birbirimizin boynuna dolanmış sevinçle,,, sevinçten ağlamanın yüceliğini orada anladım,,, caminin içinde kat kat kanatlarını açmış genişleyerek yankıyordu sevinç,,, korkunçtu,,, korkunun sevinci çok korkunçtu,,, nasıl kurtulmuştuk,,, gitmişlerdi,,, yok olmuşlardı,,, vaktiyle “aya apostoliki” kilisesi olan ve planını constantinus I’in bizans haçı biçiminde yaptırdığı hagia sofia’dan sonra bizans’ın en “kanlı kilise”si olan camiydi bu,,, hem constantinus hem de fatih sultan gömülüydü burada,,, bizi de buraya mı gömeceklerdi,,, işte böyle uyan-dım... soluk soluğaydım...

- hadi yeter artık, her gün bunu anlatıyorsun
- bu ev...
- bırak artık, hadi gidelim
- bak bak işte çakıl mozaikleri duruyor musa’nın parmağı şu gördüğün
- o üzüm tanesi
- bakacağım
- sakın elini sürme
- neden zeyyat?
- unut gitsin artık,,, her şey geldi geçti,,, gel hadi,,, artık unutmalısın
- geçti gitti hepsi artık. yürü hadi,,, yürüyelim,,, bak önümüzde uzun yıllar var,,, ben hep yanında olacağım,,, hadi gel gir koluma... ellerinin çizgisi ellerime benzeyen sevgilim,,, ben hep yanındayım.

birinci bölüm

annem ve dayı sağdı

annem ona “dayı” dermiş, “dayı” da anneme “dayı” dermiş; konuşurlarmış aralarında anlayamadığımız bir dille dayı-dayı-dayı-dayı... damladığında kulağımıza kimi sözcükleri tek tük-tük tek-tük küt-küt tek; o onun ablası mı kardeşı mi çocuğu mu bebesi mi; o onun ağ-bisi mi babası mı oğlu mu? tam o zaman ablam elimden çeker çıkarırmış beni bahçeye; artık evin iç çek-işlerinin bağırış çığırışlarının işitilemeyeceğı bahçe kuytusunda gog mogog’un dikildiğı duvara tırmanıp taa öte yakadan bize bakan öte kentin uğultusunu kıyıda tersaneye bağılı bekleyen kirli paslı gemileri sanayi artıklarını aşaağılarda boylu boyunca uzanmış çamur rengi boynuzu olan haliç’i (khrysokeras) dayının aşktan kurulmuştur dediğı kentin denizini, daha ötelere marmara’ya doğru ağır ağır kayan suyu seyrederdik.

haliç buzul çağının sonunda saplanmasıyla suyun toprağa bir hançer gibi,,, toprağın uysalca yarılıp almasıyla suyu içeriye

kâğıthane-alibeyköy-kasımpaşa derelerinin ilerlemesiyle vajinaya

uzatırdık bakışlarımızı duvarın üzerinden dışına çıkamadığımız henüz

o duvar

bu duvar kent

ölülerden kurulu
pagandan
hıristiyanlık'tan
ve aşktan kurulmuş

dayı ve annem sağdı
 av dönüşü dayı yükü yayında, saç sakala karışmış ya-
 rısı mutfak yarısı kömürlük olan bodruma iner, bah-
 çe kapısını açar salardı kolunda bir tabanca gibi kas-
 katı duran atmacayı
 arka bahçeye gitmezdi mahluk
 tünér köşedeki çubuğuna
 süzerdi yan yan mutfaktaki eğri büğrü hayatımızı sa-
 bah alacasında
 mutfak
 orta yerinde bir yemek masası olan dikdörtgenimsi bir
 koridor
 on beş mumluk lambası sabahtan akşama söndürül-
 meyen
 kapısı bahçeye açılınca oh be dünya varmış dedirten
 sırtı kömürlük kapısında
 bu dikdörtgen mutfak
 aynalı pasaj'ı andırır pera'daki
 avrupa pasajı da derler
 pasaj duvarlarındaki nişlerde
 yukardan bize bakan
 çocukluğumuzun ilk taştan insanları
 tanrıçalar
 lirli, başaklı, danslı, memeli kadınlarıyla
 bizim mutfak koridorunun çengellerinde ise
 çeşitli kuş ve balık etleri
 paramparça isli

dumanlı
dayı
hani
karanlık saçlarının iki yanından boynuzlu yaratıklar
fırlamış
halat kaşlı
gözler beyaz anafor deliği
içine ne bulursa çekecek
havaya dönük burnu
ağız yutmaya hazır yoluna çıkanı
uzayan kulak labirentleriyle
kollar uzun
yumruklar sımsıkı dayalı kalçalara
ayaklarının biri ötekinden bir adım ileride
kuros
göğse ray gerili
üzerinden bağdat hattı geçecek
boyu
bahçedeki incir ağacının uç dallarından
ballı incirleri koparacak
av dönüşü
merdiven kullanmadan
mutfak duvarına çakılmış çengellere asacak
avladıklarının birkaçını
avı anlatacak sürekli
ördekti, bildircindi, keklikti, kazdı ne avlamışsa
yola yola uçuşan tüylerin arasında

gümbürtülü cümlelerle...
bazen de balığa çıkacak
dönecek
koca bir sinaritle
balıkçı baki sanki
sinarit iriliğinde yaşlı suratlı dülgerle
(balıkçı baki dediğimiz de
büyükada'nın
reisi horoz kimsenin unutamadığı
sina ve silahla birlikte akla gelecek)
bir de ölmüş aslanı anımsatan
adını bilmediğimiz yassı kafalı suratsız bir balıkla
dayı
bodrumda mutfak tezgâhının üzerinde
bir engizisyon keşişi inadıyla
parçalayacak avını
yıkayıp tertemiz edecek
karasinekleri ucu tel kafesli çubukla kovalayarak
bize-eve ayırdıklarını tuzlayıp
sepetlere, tenekelere basacak
kalanını tutuşturacak elimize komşulara gönderecek
ve diyecek:
“işte deniz avı ve yemesini size helal kıldım,
kara avı ise ihramda bulunurken haramdır” hah hah
hah!
ulan aç insanoğlu aç be
haram bilir mi be?!

yer, gök, deniz
ne bulursak yer yutarız ha? ha hah haa!
sonra ablamla ben
kâh perdeayaklıları kâh kuşları kâh balık parçalarını
dağıtırcasına
ölü helvasını irmikten
annemin her yıl babamın ruhuna kardığı
ev ev dolaşıp
“annemler gönderdi” diyeceğiz
komşulara
meryem teyze’ye, ali amca’ya, lefkotea teyze’ye, hav-
va ana’ya,
vara teyze’ye, makruhi’lere, emrullah amca’ya, aliye
teyze’ye...
onlar da allah kabul etsin diyecekler
onlar öyle söylediklerinde
allah’ın
ak saçları dizlerinde
bin yaşlarında ama beli bükülmemiş
yer sofrasına bağdaş kurmuş
güleç bir adamın
tek başına
irmik helvasını yemesi
gelirdi gözümün önüne

biz ablamla ben
 düşmezdik peşinden dayının
 sanki henüz tanımadığımız
 o dış dünyanın bağırsı çığırsını
 getiriyordu ayağımıza:
 gelin bakalım sığırcıklarım benim, civcivlerim gelin
 iyi bakın bana
 tufan'dan topladık bunları tufan'dan
 iyi bakın milâdi üç binlerden, nuh nebi'den kalma bal-
 cıklardan
 döne döne akan çamur sellerinden
 ziftli sularından dünyanın

böyle zamanlarda uzaktan bakıldığında boyu bosu,
 yüzü, bakışı, bir gözünün ötekine göre hafif kısıklığıyla
 ayakta dururken john wayne'in "rio bravo" filmindeki
 gövdesine dönüşür, annemi dansa kaldırdığında ise ka-
 koyannis "yunanlı zorba"daki anthony quinn'inde ka-
 rar kılsa da yüzlerce film ve roman kahramanını sak-
 lı tuttuğu belliydi derininde,, fakat şimdi küçüğüz kü-
 çücüğüz hiçbir anlam veremiyoruz bu hallerine ar-
 dından gizlice pavurya suratlı demekten başka onun
 avlayıp salyalı iştahla atıştırdığı bu böceği koyamaz-
 dık ağzımıza,, bir de ceketinin cebinden hiç çıkarmadığı
 o kitaba ikide bir el salıp yoklaması onu yerinde mi
 diye,, o kitap büyüyünce merak salıp okuduğum
 kierkegaard'dı...

kafasının atmacasını uzalta kısalta konuşuyordu dayı
 aslında yabandomuzu da görmüşler kaçırmışlarmış el-
 lerinden; zaten domdom almamışlarmış yanlarına, çif-

teyi şovrettin'le doldurmamışlarmış, nurettin köpeğini de almamış çavkırınsın diye, domuzun kendilerini gözetlediğini anlayınca, işitince homurtusunu davranmışlarmış tüfeklerine,,, domuz korkmuş,,, her domuz korkmazmış,,, korkmasaymış bitikmiş işleri,,, binlerce yıllık tüfekli insan resmi belleğinde canlanınca domuzun, sanmış ki domuz burun burunayım ölümle, can kafesten gitmekte; kaçmış korku ve titreme içinde,,, kikerkegaard gibi titrek taban izlerinin hızı uçuyormuş önlerinde.

o kaçınca

eskil bir iç ısığın

birden yırtmasıyla bir zaman perdesini

işte o vakit

avcıları da sarmış korku ve titreme

domuzun korku ve titreyişiymiş yerleşen her birinin doğuştan cellat gözenegine

neden sonra geldik kendimize, ne kadar heyecanlı ve neşeliydi av! dedi dayı, søren'den başkası bilemez...

ilk kez mikroskopta gördüklerinden müthiş şaşırان bir adam sanki yüzümüze baktı kıсарak tek gözünü,,,

ama avlayacağız göreceksiniz avlayacağız yabandomuzunu da mutlaka bir başka sefere,,, mutlaka, mutlaka, bir gün mutlaka!.. dedi, vurarak ayaklarını yere,,, zaten köylüler diyor ki, kalmadı hayır bahçemizde sığındık şerlerinden rabbime; ezdiler tüm ekinlerimizi gelin bi gün de sürelim hayvanı üstünüze şöyle yamaca doğru davul zurna ve tenekelerle

avlayacağız,,, göreceksiniz,,, getireceğim onun bir parçasını size! yüzü bir kumaş parçası gibi buruşup dü-

zeliyordu konuşurken, gözleri bir gizleniyor, bir parlıyor, kaçırdığı domuz bizmişizcesine öfkeyle bakıyordu yüzümüze; avı betimlerken söylemek istediği başka bir şeydi belki de ama ne?; çıkaramıyorduk; küçüktük küçüktük henüz ne vangel'le eftim kaçmış türkiye'den ne gog mogog'lar göçe zorlamışlar bizi, ne de henüz søren kierkegaard gibi çatlaklar girmiş beynimize...

o yanıp sönen fener,
bugünkü küçükçekmece gölü'nün tabanındaymış as-
lında,,, konstantinopolis'li soyluların yazlık saraylarının
bulunduğu limanyolunu gösteren,,, kıyıda,,, blok taş-
larla gemilerin karaya oturmaması için sığlık noktaları
ve limana girişi gösteren

gösteren ve görülen

çevresini aydınлата aydınлата dönen bir fener
inanılmaz ama altında yanan odun kömürüyle ay-
dınlatan çevreyi

daha da derinde theodosios limanının da altında neo-
litik dönemden kalma kalıntılar bulunduğu da dayı
da annem de komşular da çoktan gitmişlerdi öteki dün-
yaya,,, ben koca bir kadındım artık ecele yakından ya-
şama uzaktan bakan ama şimdi küçüğüz küçücüğüz
deniz fenerlerinin ne demek olduğundan yok hiç ha-
berimiz. şimdi bir kaşık yoğurt istedi annem vara tey-
ze,,, yoğurt mayalayacakmış da,,, bir tane limon var-
sa saadet teyze,,, yarın getiririz size diye çaldığımız ka-
pılar,,, fanariotes'lerin bizimkilerle birlikteliğinden
sızan bir arada yaşamının yıldızlı diliyle büyü-
yüz,,, bir de dayının uydurduğu, uzun bir yaratığa dö-
nen kış gecelerinin karnından fısıldayan seslerle ko-
nuşulan ego masalıyla,,, meryem teyze'yi ego doğurtmuş
bir avazda,,, arabacı ferit amca'nın can çekişen atını
bir nefesle diriltmiş ego,,, haçık amca'yı karakolun elin-
den çektiği gibi almış,,, her kapıya uçurtmalar bırak-
mış çocuklara,,, ablam dedi ki biliyorum anahtarın ye-
rini, açacağım sarnıcın kapağını annemle dayının evde
olmadığı bir günde göreceğiz ego'yu kendi gözlerimizle!..

anlatıp duruyorsun önemsiz küçük hayatını, asıl anlatmak istediğin bunlar mı,,, çocukluğundan bu yana ucu bucağı bilinmeyen bir sökül,,, her vakit geliyor sana bu zorba bilinç,,, duvar figürlerinin ilkel gölgeleri,,, o saklı şeyi o güne değin bilincin sakladığını fora edebilecek misin,,, dayanamadığın şeyi,,, nedir o şey,,, bilemediğin,,, aradığın hep,,, bir gemide olsaydın şu an,,, güvertede rüzgâra karşı giden bir geminin güvertesinde denizcilerin tutkulu kaba şarkısı rüzgâra karışsaydı,,, ahh açık denizler sonsuzca,,, “gözyaşlarıyla kabarıyor okyanus” tuzlu su sağanağıyla yıkanan yüzün gökyüzüne dönük yıldızlarla konuşarak birden atsaydın fışkırdayan sulara kendini pervanenin çevresinde köpüren beyazmaviliğe,,, yapamazsın,,,

annem dayıya alçak sesle, ishak'ı kessek? ne yapacağız iki horozu birden,,, ismail var ne de olsa yeter,,, sabahattin de çok hasta,,, yiyecek ekmekleri yok,,, dayı kalkıp,,, topallayarak yürüyor yampirik yampirik dev bir pavurya sanki,,, neden topal olmuş diyorum ablama, timurlenk kitabı vardı ya elinde okuyor baksana!

timurlenk de kim

topal bir kralmış

siz gelmeyin, kalın annenizle burada, diyerek merdivenlere yöneliyor dayı. iniyoruz peşi sıra biz de bahçeye,,, dayı ishak'ı kesecek...

ishak, ishak, gel oğlum, gel akıllı ishak'ım benim! dayı seslendi,,, bekledi,,, av hayvanlarını parçalamada kullandığı bıçak parıl parıl yandı elinde, ishak salına salına çıktı gog'la mogog'un kurduğu çadırın dibinden,,, ardından tavuklarımızla civcivler,,, yavaşça kendi ayağıyla nazlı nazlı sokuldu dayıya ishak,,, süründü paçasına,,, okşanacağını sandı her vakitki gibi,,, dayı yengeç parmaklarını birden daldırıp gırtlığına yatırdı mutfak kapısının önündeki kütüğe vuruverdi boynunu ishak'ın,,, sıyırdı bıçaktaki kanı kütüğe,,, olayı seyreden ismail tavukları civcivleri gurklaya gurklaya kattı önüne kaçtı,,, ishak'ın kafasından geri kalanı bizden yana düştü havaya attı kendini ölü gövde

sıçradı

sağa sola kalktı

gene havaya

doldurup gözlerini kuyruğuna bize dikti

kafamı takın yerine dedi

sonunda inanılmaz bir güçle ayaklanıp
başsız olarak yürüdü
tam önünde durdu dayının
orada katarak tozu dumana
fır döndü
döndü döndü
serildi yere
toprakta kalan
kızıl halkalarıydı
denize atılan bir taşın
gagası
ibiği
yüzü gözü
kütüğün öte yakasından
yalvarıyordu hâlâ bize
biz ablamla ben
gördük olanı biteni
gözlerimizi yumarak
bu katil
kötü adam
annemle nasıl? dedik...
ishak'ın kanlı kolyesini o gün
boynumuza taktık
dayı minotauros'u öldürüp üstünde dinlenen
kahraman gibi dolaştı evde o gün
ama şimdi küçüğüz küçücüğüz henüz ne minotau-
ros'tan var haberimiz ne theseus'tan...

bizim evimiz, fatih sultan mehmet'in "burası rumlandır" diye "rum tebaa"ya bağışladığı sınırın kuzeyiyle kimsenin bağışlamadığı yıkıntı toprakların fosil uygarlıkların üzerinde güney kavşağında dikilirdi korkuluk gibi kuzeye de güneye de doğuya da dönük yüzüyle göklerin hırsız rasathanesi fırtınakırlangıçlarının bir yanından girip öte yanından bağırarak çıktığı karayelinde kışların ama nazır denize.

aslında fener'de sınırlar yoktur; sınırlar kalmıştır yeraltında

başları kopuk

kuyrukları boynuzları cinsel organları eprimiş hayvan posaları, kilise kırıntıları, kubbe döküntüleri, türbe örümcekleri, hamam pıhtılarıyla koyun koyuna binlerce yıl üzerinde yaşadığımız daracık sokak artıklarının kökleri kalmıştır toprağın içinde; muhlio, moğol kilisesi 13. yüzyıldan maria paleologina'nın yaptırdığı şimdi firketeci sokak'tadır, kiremit caddesi tevkii cafer mektep sokak olduğu kadar sayılır çimen sokağı ve yıldırım türk caddesi abdülezel paşa caddesi'yle birlikte sıkıştırır patriarca'yı, tahta minare caddesi vurmuştur vodimli'nin boynunu; vodimli kiremitçiyle ıstrumca'yı boğmaktadır ve asıl her sokak her eylem yeniden direleceği günü beklemektedir, böylece zamboğlu'yla, mesnevi hane, duhancı, sancaktar, kırık tulumba, at geçmez ve nakkaş haydar'a kadar bir keşmekeşin içindeyizdir ama başını aydınlığa vermiştir fener; deniz! iyot bir kutsal röliktir altın boynuz'un sonsuz tabakalarından aldığı mitsel rüzgârıyla sallayan hamağımızı

fener iskele caddesi ve meydanı da durmaktadır kendi kiblesinde sittinsene hem kaçış hem varış noktası özgürlüğün çünkü deniz deniz! gene deniz! yıkar kendi kıyı tülünü yaratılışından şimdiye

belli belirsiz iç çırpınışlarıyla arıtır kara kanını toprağın kendine tırmanan labirentleriyle

kopararak yuvasından dalgaları

marmara'ya atar kendini,

balıklarsa

iki bin yılın balıkları kaçır unkapanı köprüsü'nden içeriye bir zamanlar bizanslı kardeşlerimizin geçimini sağlayan balıkların son torunları bizler ineriz dip mahalleye yosundan faytonlara binmenin gülüşmeleriyle sanki onun kadar yaşayacakmışız gibi bakıyoruz galata kulesi'ne neşemiz yerinde zaman zaman sisli puslu ışığın yasla eridiği saatlerde ya da güneşin kızıl kanatları gerildiğinde kulenin alemine son tepe katının mazgalları üvezle kamaştığı anda neoroma'da tüm mahalle iniyoruz balığa hep birlikte.

her evin bir elinde balık kepçesi, öteki elde balıkların istif edileceği el örgüsü sepetler, tenekeler sandıklarla kıyıya dolduracağız; susarmaşıkları, suşakayıklarının abajurlarıyla örülü haliç'in kıyısında'yız biz halk, yan yana birikiyoruz dirsek dirseğe çoluk çocuk, işte ayaklarımızın dibine kadar gelen capcanlı torik ve palamutları bir hamlede kapıp kepçeyle tıka basa doldurduktan sonra tenekelere, sepet ve sandıklara neşeyle dönmeye başlıyoruz evlerimize.

ıkına sıkına tırmanırken yokuşu ardımızdan acayip aç gözlü ve sabırsız miyavlamalarla sandıklardan yere atlayan balıkları kapa kapa gelen kedi ordusu var; ka-

rınlarında canlı kalmış balıklarla birlikte zıplayıp kuşuyorlar, yavru kediler hıçkıra hıçkıra düşüp bayılıyorlar doaygunluktan.

zengini de yoksulu da doyuran bu bereketin adı “isa sofrası” akşama ziyafet çekecek her ev kendine

“isa’nın sofrası” gibi ünlü, “isa’nın beşiğı” de vardır istanbul’da bilir misiniz sevgili okurlarım; ayasofya’da –lefkotea teyze gizlice götürmüş saçaklı mefkûre’yi oraya, eblehlikten kurtarsın diye

saçaklı akıllanmıştı bir süre, arınmıştı anasının günahlarından; geçer hepten kızına ananın günahları demışti lefkotea teyze ayasofya’da yukarı katın doğu tarafında kırmızı mermerden bir beşik; iyileşirmiş günahkâr kadınlardan doğan sakat çocuklar burada yıkanmakla, üstelik “isa’nın kendi teknesi” de ayasofya’da kırmızı beşiğın yakınında köşede durur; vaftiz edildiğı meryem ana’dan doğduğunda.

kral constantinus getirmiş bu beşiğı beytüllahim’den istanbul’a... dünyaca bilinir taş bir teknedir, evliya çelebi merhum, “ahlaksız çocukları içinde yıkarlarsa isa’nın kanı onlara karışır ve dürüstleşirler gözümle gördüm” demıştır.

bizim eve gelmeden, sancaktar yokuşu'ndan varılır rum erkek lisesi'ne tuğlalarıyla rengi kaçmış papaların kanı (ecol greggue garçons –yoakimiyon–) “mega okul!” derlerdi bizimkiler, mimar dimadis'in eseri. karşısına doğru tevkii mektep sokağı'nda yüksek duvarlar içine saklanmış rum kız lisesi (ecole gregque filles –yoakimiyon–) nedense erkeklerinki gibi görkemli tutulmamıştı. çimen sokak'tan sapıldığında meryem ana kilisesi'nin karşısında yan yana kutu gibi dizili yedi evlerde de oturan emrullah efendi amca yanında çalışırdı mösyö garbis'in teyelci olarak ve sütlüce'de mezbahada ise karaman türklerinden kasap kosta amca, eşi vara teyze uykuluk gönderirdi bize vangel'le

saçaklı mefkûre'nin babası arabacı ferit amca'yla meryem teyze'nin evleri fatih'e doğru giderken cumbalı... eftim'in babası manifaturacı petrus amca'yla eşi annemin canciğeri, “tombul teyze”miz lefkotea teyze bahçe komşumuz, onların bahçesi tarhlar içinde, tarhların arkasında ablamı öpmüştü eftim,,, görmüştüm,,, cibali fabrikasında tütün saran kadınlar dandı aliye teyze

bakardı kocası inmeli şakir amca'ya
inmeliydi ama yattığı yerden okurmuş kuran
davudi sesiyle

inleterek göklerini göklerin

pera'da kallavi sokak'ta mobilya atölyesi bulunan mesrop'un babası haçik amca ki sonradan 6-7 eylül'de dövülerek önce sakat ardından yatalak.

zengin rum ailelerine dikiş dikerdi mösyö garbis, eşi alis hanım sadece siyah renk giysilerle gezerdi evleri

çividi renkliyken. daha aşağıda kıyıda yalılar kalmamıştı artık. oradaki bulgar kilisesi de fener'in göz kamaştırıcılarındandı yakışıklı papazlarıyla. fener ve çevresinde, o zamanlar ne demek olduğunu anlamadığımız "rum küçük burjuvaları" denilen sınıfın kalıntısı birkaç aile kalmıştı... buralarda yerleşik türk sayısı geçmezdi bir elin beş parmağını; olanlar da sökükle dökük insanlardı bizim gibi, en çok eyüp'te oyuncakçılıkta çalışan sedasız sessiz,,, aslında birkaç aile dışında rumların da bizim de çocukluğumuz yoksullukla geçmekteydi ama biz bu eşitsizliğin değildik ayırdında henüz. dans ve şarkı eksiklik duygusunu çekip almış içimizden. varsa yoksa şarkı; her evde bir başka ses:

"yirise..." "night and day..." "c'est si bon..." "ayrılık belki ölümden beter..."

saçaklı mefkûre'ye ablam ingilizce öğretiyor o sıra o da sokakta aça aça eteklerini "i am glad i meet you!!!" diye bağırarak dans ediyor kapı önlerinde. onu gören farandola olmuş saçaklı gene diye eğleniyor...

farandola anneannemden kalmamış, annemle yaygınlaşmış bu mahallede. aslında çok eski bir grek dansıymış. ama artık grekliği falan kalmamış biz çocuklara geçmişti; çocuklar hepimiz kendi huyumuza, özentilerimize, çekirdek karakterimize göre erotik, narsist, mazoşist, saldırgan, edilgen, teşhirci bir dansa dönüştürmüştük farandola'yı.

anlatıp duruyorsun; anlatmak istediğin bunlar mı,,, bunlarla nereye varacaksın bilmiyorsun? çocukluğundan umduğun bir şey var! hakikatin özünü oradan mı çıkarmak istiyorsun?.. hakikatin özü tözü sözü gözü; hakikat duran, bekleyen bir şey mi,,, hakikat hayatı kendimizin bir parçası haline getirebildiğimiz şey diyordu soren,,, bırak bu çıkmaz sokaklarda dolaşmayı,,, dinlen biraz,,, hastasın sen ilacını al...

yukarıda, søren kierkegaard’a neden çatlak dediğimi de anlatmak istiyorum size sevgili okurlarım,,, nereden sevgili olduğunu bilmediğim okurlarım,,, belki dayıdan nüksettiği için,,, belki de:

“imanın diyalektiği her şeyden daha zarıf ve her şeyden fazla dikkate değeri olanıdır” diye kesinlemesinden søren’in ibrahim peygamber’in oğlunu tanrıya kurban edişini yorumlarken,,,

şimdi bir –peygamber– masum bir çocuğı kesecek neden

yanarmak için tanrıya

tanrı tutkusundan

yoksa korkusundan mı

biz bu masalı çok dinlemiştik halamın takma dişleri arasından kat kut tuk ara nağmeleriyle çocukluğun evreni kavramaya uğraştığı o zor günlerde

o zor günler

nereye yöneleceğimizi bilemediğimiz

nasıl bir dünyada yaşadığımızı

kim olduğumuzu

dünyaya neden geldiğimizi

neden yaşanıp öldüğünü durup dururken

bu dünyaya gelmeyi isteyen biz değilkten

ishak’ı öldürmeye kalkan babayı

ürpererek dinlerdik

halamız

hiç bitirmediği yün hırkasını örerken

tanrının bileceği şeyleri sormanın günah olduğunu
onun buyruklarına saygıyla uyulması gerektiğini
aklın hiçbir şeyi bilemeyeceğini söylendi
şişleri batıra çıkara birbirine yengecimsi hamlelerle son-
suzca uzatırdı allah'ın sözlerini:

“şüphe yok ki allah (c.c.) –tak tak tak,,, tuk taka tak–,,,
her şeyi bilendir,,, dilediğine mağfired eder, dilediğine
azap,,, –kat kut kat– herhalde hepimizin tanrısı bir tan-
rı; başka tanrı yok, ancak o! o rahman-ı rahim,,, al-
lah her şeye kadir,,, alim ve hakim...”

ne ki haladan gizli din
taşıyormuşçasına içimde
korka korka

düşünürdüm her fırsatta,
neden bir babanın oğlunu keseceğini
halanın şişleri arasından kaçıp
dayının sören'inde rastladığımda ona
sören'i ilk dayı denen o ejderhadan işitmiştik
yakaladım seni dedim sören'e
gog mogog'un dibinde

ya da kümesin
yaslanarak tellerine
tatlı pıpırtısında civcivlerin
bazen de denizde sırtüstü dalmışken göklere
rüzgârın getirdiği bin çeşit mavilikte
tek başıma kaldığım her sürede
evlenme, çocuk aldırma, üniversite, boşanma, yeniden
evlenme, aralıklarında

ve hele anamı ve dayıyı gömdükten sonra mevlitleri-
nin okunduğu o soğuk camide

karakışta

tek başına yakaladım seni sören, dedim

düşünmek

yukardan soğuk cam gibi bakan dolunayın arasından
inceden sızan

“cogitatio, cogitatio” diye inleyen için için kimseye işit-
tirmeden çekilen acılardan biri işte bilirsiniz siz de
bu metin zaten daha çok sören’in savunduğu ibrahim
peygamber’le oğlu ishak’a adanmış sayılır
arada bir çevreye

bağrıışan çocuklara, kadın erkek kalabalığına bir göz
atıp

allah’ın biz insanları sevmediğine

istediğini yapmaya kadir olduğu halde

onları savaşlar, hastalıklar ve kötülükle boğuşturup dur-
duğunu orada yukarda

bizimle ne kadar kafa bulup kikir kikir güldüğüne is-
yan edecek olduğumuzda

halam dedi:

aklınızdan kaldıracaksınız şüpheyi

o kendisinden şüpheleneni bilir

ve cezalandırır

soru sormayacaksınız ona

“filvaki öyle meseleleri

sizden evvel soranlar oldu

ama o yüzden kâfir oldular...”

kâfir nedir? dayı
“allah’ın varlığını inkâr eden,
ama zaten varlığı da tevatürden ibarettir!”
halama söylücem seni, tevatür kötü bir şey değil mi?
dedi ablam
kötü ya ne sandın! hem de çok kötü!
selamımı da söyle o acuzeye
tevatür ne demek dedim ablama
dedikodu gibi bir şey, dedi.

halamız göksu deresi'ne, dört kardeşler'deki kır gazinosunda limonlu gazoz içmeye, eylülün ilk pazar günü panayıra, kutsal kuyular'dan şifalı su içmeye, laterna dinlemeye, sirtaki seyretmeye götürür bizi. yamru yumru bir kadındır ama tezdır ayağına; yaz tatillerinde uzun süre kalırız halanın evinde.

halamız oturduğu tahtında kızların nasıl oturması gerektiği dersini verir. şişleri bırakır elinden, davul gibi şişik bacaklarını birbirine yapıştırır eteklerini iki yandan koltukla baldırları arasına sıkıştırır, haydi siz de yapın bakalım, der. ayrıca yerden bir şey almak üzere eğilirken insanlara poponuzu göstererek değil yanınızı vererek eğileceksiniz! sen de, sen de! olduğun yerde yap bakalım küçükhanım! benim bacaklarım yere değmiyor ki halacığım?.. olsun oturduğun yerde sıkıştır birbirine bacaklarını yoksa talikaya bindirmem sizi; önce prova sonra talika!..

talika tek atlı, dikdörtgenimsi tahta bir arabadır. hasan amca talikaya terelelli'yi koşar. terelelli'yle ben iyi anlarız. beni görünce hafifçe kişner ben de elimin yettiği yükseltideki kırmızı kıllarını okşarım. sağrıları güçlü bacakları incedir. talikanın girişi arkadan bar kapıları gibi açışlı kapanışlıdır. siyah muşamba koltuklar iki yanda, tavan resimleri yağlıboyadır; resme esin veren küçüksu çayırı'nın taze ilkyaz yeşilinden kalkan göz rumeli mezarlığı'nın koyu ağaçlığına vuran denizin ışıltılarını alır. bu ışıltı ressam constable'ın zeytin ağaçlarının alt yapraklarını ısıtanın eşidir. ama şimdi ne constable'dan, ne yaprak altlarının akımsı yeşilinden var haberimiz küçüğüz küçücüğüz... şimdi arabacının arkasına düşen boşlukta oturacak kanepeler ol-

madığını, talikanın da faytonun da terelelli'nin de, yosma'nın da hasan amca'ya ait olduğunu, sürücüsünün de kendisi olduğunu biliyoruz. boğaz'daki tüm çocuklar onu da terelelli'yi de faytona koşulan yosma adlı kırtkan ikinci atı da tanır. boğaz'ın bu yakasında ondan başka talikası, faytonu olan arabacı yok çünkü. bir tane dir hasan amcamız.

yazıyorsun,,, anlatıp duruyorsun,,, asıl anlatmak istediklerin bunlar mı,,, birazdan zeyyat gelecek,,, eski sevgilin,,, eşin de balkonda,,, ne anlatıyorsun,,, ne çıkaracaksın, bunlardan,,, şimdiye bak,,, unut geçmişini,,, dünyaya bak,,, dünya yanıyor,,, ülkeneye bak,,, baba oğul kızlarını diri diri gömdüler,,, gömmeyi de kargadan öğrenmişler,,, “derken allah bir karga gönderdi; yeri deşiyordu ki ona kardeşinin cesedini nasıl örteceğini gösterebilirsin! eyvah! dedi; şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini örtemedim ha! artık pişmanlığa düşenlerden olmuştu.”

(maide suresi, 31)

o kızı anlat,,, kürek kürek hınçla karılmış toprak,,, kızı diri diri gömen baba oğul ve onları pencereden seyreten anne,,, bantlamışlar mıydı ağzını kızın,,, komşular yok mıydı çevrede,,, çığlık atamıyor mıydı,,, sesini işiten hiç kimse olmadı mı,,, ya ana?

bıldırcın fırtınasıyla gök köşelerine tırmanan soğuk, yerinden kopar üstümüze akar kışın. birbirimize sarılarak uyuruz ablamla havva teyze'nin ördüğü kalın beyaz yün kazaklarımıza karşın keskin buz parçacıkları açıkta kalan yerlerimizi bulup dişler, gündüz bir taşlıkta bir de orta katta yanar soba varla yok arası,, daha çok mutfaktaki ocak ısıtır bizi. ocağı her sabah tutuşturur dayı, çaydanlıkta sürekli kaynayan su, yemek buharı ısıtır havayı, ardından dayı taşlıktaki sobayı da tutuşturur. hep azıcık azıcık ısınırız kışın. kızgın tuğlalarımızla çarşafı yorganları ütüler annem bizi yatırmadan önce, titreyerek gireriz yatağa. bütün evler buz keser bu mevsimde afrika'da üşünmediğini söyler dayı. orada güneş yaz kış yakar adamı der...

babam yok,, ben doğmadan az önce ölmüş,, durup durup ablama sarılırım,, olsun der, bizim annemiz de var halamız da korkma sen,, büyük büyük dedemiz de var kimse bir şey yapamaz bize. hangi dedemiz? var ya, ayıdede'miz!? halanın da dedesi olan; hiç ölmeyen; küçüksu'daki,, hani bizi öküz arabasıyla pikniğe gönderten? o bizi kurtarır mı? tabii o çok zengin bilmiyor musun,, büyük çiftliği, yanaşmaları var...

ama uyuyamıyorum,, korkuyorum,, rahatımı kaçıran ne,, erkenden uyanırım,, ablam uykuda,, çatı katının ufacık pencere camına burnumu dayar seyrederim gelen günü,, gog mogog'un duvar boyunca ellerinde biçimsiz ağırlıklarla gizli gizli koşuşturmasını,, zamanın sessiz dalgalar halinde gelişile renk değiştiren denizin yutmaya koyulduğu hafif kızıllığı, yeşilliklerin dibinde saklanan zifiri karanlığı, sis dantelleriyle örtülü, uyku sersemi galata kulesi'ni seyrederim. galata kulesi de göz-

lerini dikmiş tam karşısındaki ayasofya'yı gözetler. dim-
diktir ama karanlığın ömrünü bitiren gün ışığının ilk
pembesi denize değdiğinde keşke ben ayasofya sen ga-
lata kulesi olsaydın, diye sessiz çığlıklar atar. sonra za-
manın dalgaları beynimin kıyılarına çekilip sönmeye
başladığında kıvrılırım ablamın yanına ve bu karışık
dünyayı sökmenin çok zor olacağı tasasıyla dalarım
uykuya.

zeyyat'ı seviyordum ama sabit'le de flört ediyorduk,, sultanahmet'i gezdiğimizde bana dindışı bir heykel göstereceğini söyledi. çünkü oradaki anıtların hemen tümü diniydi. bu dindışıdır, mısır granitinden yapılmadır, bazıları kleopatra tarafından diktirildiğini söyler. bak ne yazıyor üzerinde:

sadece imparator theodosius, ağırlığıyla toprağı bastıran bu dörtgen sütunu dikmeye cesaret ederek proclus'a görev verdi ve altmış günde makineler bu hayranlık uyandıran kütleli diktiler.

altmış gün değil otuz iki gün, dedi.

taşlara merakını bilmiyordum!

taşlara değil tarihe merakım benim; gel bak bu ya-
nındaki yazı ne diyor:

*önceleri ulu efendilere itaat etmek zor(du)
(ama) ölmüş tiranların üstünde zafer
çelengi taşıma(m) emredildi;
her şey boyun eğer theodosius'a ve onun
sürekli soyuna
böylece otuz iki günde yenilip,
praefectus proclus'un döneminde yüksek
göğe doğru kaldırıldı(m).*

taşa da bak sen! dedi. önce gülüştük, ardından boynuna sarıldım ve ilk kez orada theodosius sütunu'nun önünde öpüştük. ne oluyoruz! dedi, ohooo! bende anlatacak daha ne taşlar var; öpüşmekle bitiremezsin!.. zeyyat'a değil sabit'e âşık olduğumu sandım o gün.

bu kadın neden halamızdı hiç anlamadım. durmazdı gözlüğü burnunun üzerinde düşerdi hep yere, ver bana gözlüğümü çakırım! derdi bana. evi, küçüksü sarayı'nın hemen arkasında uzayan asaf'ın gazinosunun az ötesindeki arsaya kurulu iki katlı bir köşktü. yaşardı bebekken alıp büyüttüğü ermeni kızı sultanla birlikte bilmezdi sultan ermeni olduğunu hiç

şimdi 10 yaşlarında olmalıydı sultan yakınında dolaşıyor olsa da halanın, alt katta mutfakta ya da bahçenin yaban otlarını yoluyor olsa da hala örgüsünden gözünü ayırmadan her şiş boşaltıp yeni sıraya geçtiğinde:

kız şıllık neler düşünüyorsun öyle kaparım terliği gelirim haa! diye seslenirdi oturduğu yerden.

hala, sultan aşağıda mutfakta, işitemez ki seni, derdi ablam

işitir işitiir hem de nasıl işitir sen bilmezsin; aşağıda değil o şimdi merdivenlerde bizi dinliyordur kalk da bak! ben kokusundan anlarım, derdi

sultan kokuyor mu hala? derdim

kokar ama, onun kokusu, yalnız bana gelir

günler geçip fener'in orta yaşlıları ihtiyarladığında ya da indiğinde toprak altına ben de genç bir kadın olmaya doğru tutturduğumda yolumu tek başıma sören'e takmıştım iyice,,, evet biliyorum,,, baba oğlunu kurban etmekten son anda caydı ya daha ne istiyorsun diyeceksiniz,,, caymadı oysa,,, dinsel metinler hep böyle atlatır bizi,,, asla caymamıştı; kararını tanrının emrine uymaktan yana vermişti bir kere; tanrı yukardan –otur-

duğu yerden ya da ayaktayken- yuvarlamasaydı ib-
rahim'e o koğu
edecekti kurban ishak'ı
kırpmaksızın gözünü ibrahim değıl mi?
bu yüzden katili sayılır ishak'ın
ishak'ın mı sara'dan olma
ismail'in mi hacet'den
hangisi ise
ne fark eder ki
kimilerine göre ismail olacaktı kestiğı
kimine göre ishak
bana göre de ishak
neden ishak'ta karar kıldım bilemem
kederden yapılmadır ishak
bana benzer
evet evet
kederden mi
neden bilmem
sararmış rengi ruhsarıyla
sormayan itaat eden
sadece sezen
çocuk renklerinden yapılmadır ishak
ama ben sorarım

“samsun amasya’da gördüğü rüyanın etkisinde kalan bir adam iki çocuğunu pencereden attığı gerekçesiyle gözaltına alındı. ruhi bunalım geçirdiği sanılan adam, hz. muhammed’i rüyamda gördüm, bana çocuklarını aşağıya at, dedi (aa).”

tuhaf olan sren'in
 en büyük filozoflarıyla batı'nın
 taşınması günümüze gelenekle
 oysa gelenegn
 yükünden m zulmünden m
 ararken kurtuluş yolları
 ilk gençlik günlerinde
 kendimizi bulurduk mitinglerde
 mitinglerde biz
 devrimciler
 hep birlikte
 bu böyle devam etmez diye
 1 mayıs işçi bayramlarından birinde
 taksim'de
 tek kurtuluşu insanlığın
 proletaryanın zaferidir inancıyla
 gezi parkı'nın önünde toplanmış ınlatırken yeri
 göğü
 yepyeni bir güneş doğar mrşıyla
 yurdumun ufuklarından
 tek avaz binlerce ses
 gelenegi atmak sırtımızdan
 dar gelen taksim alanı'na
 tıklım tıklım, omuz omuza
 bu şenlik bizim
 güçlüyüz derken

nereden çıktığı belli olmayan
sakallı ve poturlu keşişler
kuşattı, tekbiirrr! naralarıyla bizi
ellerinde kuran-ı kerim
yepyeni bir güneş havalarda
tornadan yeni çıkmış ilahi sopalar
parıldayan bayraklarıyla cihat yeşili
inmeye başladılar üzerimize semavilerden
işçi sınıfı diktatoryası neymiş görürsünüz şimdi diye
yumruk sopa ve tekmelerle
şaşkın
kan revan içindeyiz bir anda
amansız dindarın şiddetiyle
burnumdan kan gelmekte
hayatın anlamı, koşulsuz olarak
başkalarının iyiliği için yaşamaktır, diyen
şükran kurdakul'un dişleri elinde
aydın hatipoğlu çılgın yumruklarla
şükran'a vuran adamı dövmekte
bekir yıldız
alnımızın yıldızıyla geldik buralara
softa bozuntuları sizi diye vuruşuyorken sırtındaki
sivil polislerle
birileri tabana kuvvet önümüzden
bense ısırğan hayvanlığın
yeşerttiği otların arasından silkinip
gelince kendime

varlığımı birden dönüştürdüm
nemesis'e
gösteririm ben sana şimdi kükremesiyle
beni sopalayan sakallının
yakaladım sopasını havada
ve meme uçlarımdan fırlattığım
yaban geyiklerinin taşlaşmış boynuzlarıyla
öyle daldım ki karnına herifin
halimden korkmuş donmuş kalmışken
sürttüm kafdağı'ndan gelme burnunu yere
arkadan gelen tekbiir'in
binlercesini işitince
soluk soluğa kaçıp
eski park otel'in tuvaletine
buluştuk orada tekrar dönüp vuruşalım mı diye
ama dağıtılmıştık anladık...
park otel'de ise
daha iki gün önce
ahbabı olduğumuz, edy adlı tombul piyanistine otelin
bir şeyler çal sam!
şımarıklığıyla
kurulmuştuk salonun kadife koltuklarına zeyyat'la
bizim gibi toplumlar her dönem kendi geri kalmışlık
nevrozunu aydınına ödetir felsefesiyle zeyyat'ın
martini kadehlerinin dibinde oynayan
yeşil zeytinin pırıltısıyla
seviştığımız göz göze

o park otel ki bugün de
k lrenge adavettir
aramızda konstantinopolis'le
o gün anlattı bana ailesini zeyyat
babasının kürt
anasının havranlı olduğunu
evlerinin altındaki bir bölümde
at lyemsi bir yerde
zeytinden nasıl zeytinyağı çıkardıklarını
keyifle
kaybetmişti kendini zeytinde
ben yokmuşum sanki orada
içimden
anlatma sersem sevmem seni sonra diyordum
bana ne senin zeytininden
ananın babanın kim olduğundan
gözlerimi ilerideki masada oturup koklaşan bir  ifte
diktim
anlamadı
zeytinler
onların renk değişimi
sızan yağın kokusu
ağaçtan yağa dönüşümün her evresini
inceden inceye sıraladı
biliyor musun ben hiç zeytin sevmem, dedim
duraladı
ama nasıl, martinideki zeytin...

işte bir tek oradakini severim, dedim
canını sıktım, dedi
kadehe uzandı
ne kadar sevimlisin bir bilsen, dedim
gücenmiş elini kavradım
rahatladı

kierkegaard'ı neden koparıp atamıyordum zihnimden bilmem...

“angst”ın kökeni ego değil miydi,,, bizi kaygıya karşı savunan. hani sarnıçtan salıverildiklerinde beni ben, bizi biz yapan egolar”

yoksa aslında ben de, kaygı'nın ve hakikatin peşine düşen bir kierkegaard'cı mıyım sizce,,, ah şu hakikat! yani töz,,, yok hayır, bir nesnenin tözlüğü deneyimin nesnesi değil miydi? deli edecek beni şu hakikat deli! o diyor ki, hakikat sadece kendi sorumluluğumuzla kendi hayatımızın parçası haline getirerek kavradığımız şeydir,,, desin,,, bırakacak değilim düşüncemin peşini yok yere,,, sadece hristiyanlığa tutkulu bir filozof var karşımda,,, üstelik babasının yakın mezhebi piyetizm'e de bulaşmış olsa gerek,,, onun ibrahim-ishak efsanesindeki akıl yürütmeleriyle ne kazandı bu dünya bir düşünün sevgili okurlarım,,, imanın diyalektiği en zarif olandır... dediği düşünceleri günümüzde hâlâ can yakıyor,,, halamızdan tutun domuz bağ'cıları, tarikat ve cemaatlerde tüm egemenlerde mevcut bu fikrisabit... asıl baba, babaların babası, aziz augustinus'tur değil mi; iö 340'lardan kalma kankası platon'un,,, islam felsefesini de etkilemiş olan,,, batı'nın büyük filozofu aziz augustinus!,,, aslında o da tıpkı halamız gibi obsede küçüksü'da oturan halam hani

ablamlarla beni çok sevdiğini söyleyen

kız kardeşi babamın

her adımda, koparan ödümüzü,,, cehennemde yana-
cağımızı hatırlatan bize

suçu ve cezayı

öteki dünyayı asla unutturmayan bize!

öyle ki rüyama girerdi sık sık,,, gece hala talikasına bindirir bizi,,, kendi sürer arabayı,,, yosma'yı koşmuştur talikaya,,, yosma coşmuş uçuyordur,,, sarı yelelerinin her biri karanlıkta yüzümüzde şaklayan altın kırbaçtı,, hala kahkahalar atarak bir yerde durdurur arabayı,,, size söylemiştim işte böyle cayır cayır yanacaksınız diye kolumuzdan tutar önce ablamı sonra beni fırlatır cehenneme!

günümüzde de sevgili okurlarım kimin aklına geldiyse, mezarlık girişlerinin tepesine yan yatırmışlar halamı,,, tadacaksınız tadacaksınız, kaçamazsınız yakında mutlaka hepiniz tadacaksınız ölümü, diye dişlerini gıcırdatıyor gelene geçene...

*ayda to moro mu
hayda to yavri mu
den ta tu to foreso ali mia*

bu şarkı ilk sıcaklarıyla baharın
kır gazinolarından
ağzı göğ'e karşı verilmiş gramofonlarla
hoparlörlerle
yükselirdi göğüne yeni cumhuriyet'in
henüz kovulmamış rumlar topraklarından
adalar'dan, moda'lara
caddebostan maksim'den,
küçüksü asaf'ın gazinosuna
suadiye plaj gazinosu'ndan
caddebostan reşit bey plajı'na...
bu son plaj, caddebostan reşit bey plajı
ragıp paşa köşkü'nün bitişiğinde arada bir yatıya git-
tiğimiz akrabalarımızın villasının hemen karşısındadır
biz çocuklar ragıp paşa korusu'ndan plaj parası ver-
meden gizlice geçer
köşkün mermer rıhtımından atlardık denize
birkaç yüz metre ötedeki ufak kaya çıkıntısında so-
luklanır
yüzerek plaja çıkar
orada, bilet alarak girmiş olan annelerimizin yanına
serilirdik
çok sonraları öğrenecektim

yaşayamamışlığın eksiklik duygusunu telafi amacıyla
kollarına atıldığım ilk eşimin evinde
(bu eş sabit'ten öncekiydi çok kısa giderek olmamış gibi
bakabilirsiniz ona)
onunla yaşarken
kitap kurdu olduğumda tanıyacaktım reşit bey'i
o kasvet sırasında öğrendim
reşit bey'in türkiye komünist partisi üyesi olduğunu
ve biz o kumlarda
cilveleşirken hayri ile
çok uzun boylu açık renk bir komünist delikanlı
reşit bey hapishanede çürümekteydi
güneşin özlemiyle
güneş, ey güneş! bizim için var olmadın mı sen, diye
haykırırken avludan alınıp
önce tırnakları sökülen
ardından falakaya
arkadaşlarıyla bir arada
geçici padişahları tarafından zamanın
reşit bey
yaşamıyorsa artık
yattığı yerdeki toprağını
plajının pırlıl pırlıl incecik kumları sarmalasın
denizinin suları
sudan yansıyan güneşleri
ayları
yıldızları düşün koynuna

adını bildiğimiz bilmediğimiz onca insanla birlikte
ömründen önce öldürülmüş
tümünü doğa sarsın kundaklasın
parmaksız hamdi'nin çocuklarının
en azgın zamanları
ama şimdi bilmiyoruz caddebostan reşit bey pla-
jı'nın sahibinin ve arkadaşlarının nasıl insanlar oldu-
ğunu
küçüğüz küçücüğüz
bazı insanların
başkaları için neden
işkenceler çektiğini
sansaryan hanı'nın penceresinden
atıldığını sokağa
intihar etti, diye

elmaşekeri gibi parlıyordu yüzü ablamın.

iris'in ego orada saklanıyor, dediği sarnıca bakıyorduk,,, sarnıç kapağının anahtarını annemin sakladığı dolaptan çalmış, açmıştık. bütün çocuklar bizdeydi o gün,,, sarnıcın çevresinden içeri sarkmış çocuk kafaları,,, baktığımızda kopkoyu tabut örtüsü renginde,,, yok yok,,, koyu yeşil branda bezi gibi gerilmiş zamansız, ağır, eskimiş ölü suyu gördük,,, iris başını sarnıcın bileziğinden iyice sarkıttı içeriye,,, siz ne dersiniz deyin yukardan haber geldi orada saklıyor dayı ego'yu bu suyun altında, dedi,,, kapağı kapattık,,, mesrop ben kuyunun duvarında bir gölge gördüm oydu, dedi, sonra ablam da öteki çocuklar da hepimiz sustuk. ruhun baş edemediği duygular karşısında neye tutunacağına hiçbir vakit karar veremeyen çocuk yüzleri birbirimize baktık

ego'yu aramaktan caymayan gene de kararsız inatçı, bir cadde üzerinde birbirine bitişik nizam evlerin balkonlarına konmuş sardunya saksılarını andıran iç içe geçmiş küskün çocuk yüzleri

vangel'in annesinin dibi kazılsa külçe külçe altın çıkar dediği haliç'in kıyılarında birbirlerine sarılmış uyuyan sandalları da andıran çocuk yüzleri

eski otomobil tekerlekleriyle donanmış mavnaları, petro kuşlarını, kırlangıçları, kırmızı rum erkek okulunun penceresini süsleyen sıkıntılı rum ergenlerinin, ufarak emektar seyrüsefer vapurlarını kaçamak seyrettiği sarı bırsız çocuk yüzleri...

dayı işte bu yüzleri toplu halde görünce sevinir açardı çenesini:

“nizam-ı âlem için kanunname-i âli-i osmaniye, kardeşleri öldürmenin caiz olduğu maddesini koydurtular;

böylece fatih sultan hünkar olur olmaz

6 aylık küçük şehzade ahmet’i boğdurdu

küveli selim babası bayezit II’yi zehirledi

ardından özbeöz

beş yeğenini idam ettirdi

kardeşi şehzade korkut ile

kardeşi şehzade ahmet’i de yok etti

kanuni sultan süleyman

piri reis’i idam ettirdi

halkı hiç sayma

doğu dedikleri imparatorluğun vajinasından

forsepsle, çıkartılan cumhuriyet de

bunca yıldır

doğrultamadı belini

padişah III. mehmet’in 101 kardeşi vardı

ölenlerden sonra geriye kalan 19 erkek için

tahta çıkar çıkmaz meşe tabutlar hazırlattı

ilk elde 19 erkek kardeşini boğdurdu

kafalarını kestiği kelleleri sarayın kapısına dizdi

kimilerinin içini samanla doldurarak ailesine gönderdi”

yazıyorsun,,, anlatıp duruyorsun,,, sana ne elin padişahlarından asıl anlatmak istediğin bunlar değil biliyorsun,,, fakat bunlarsız olmaz diyen bir dürtü var önleyemediğin,,, seni asıl olandan alıkoyan,,, asıl olan ne bilmiyorsun,,, bulacaksın,,, anlatma artık,,, anlatma,,, anlatarak bulabilir misin,,, unutmaya çalış,,, neyi,,, bilmediğin aradığın şeyi unut artık,,, ilacını al,,, bak yaşlandın,,, evli barklı saygın biri oldun,,, saygın,,, saygın mı,,, ne saygını,,, müesses nizamın bir parçası olarak saygın,,, kızını karganın deştiği deliğe gömen saygınlar ülkesinde saygın...

hayır, hakikatin benim gibi öznellikte olduğunu savunmasına karşın itiyorum onu kendi sınırlarımdan öteye,,, kimi olacak, kierkegaard'ı,,, yanık kalbimin kapısından sokmam asla onu içeriye,,, zaten ben henüz hakikatin öznellikte olduğuna karar vermiş de değilim,,,

bu kitabın sonunda verebilecek miyim ona da söz veremem şimdiden,,, bakalım,,, öznelin nesneli nesnelin de özneli değişime uğrattığına göre,,, çok zor,,, evet søren'i o zamanın dünyasının çılgınca yanan cehennem ateşi korkusunun içinden en iyisini kotarmaya çalışan olarak savunabiliriz; bir bakıma zararsızdı sevgisi. "ben iyi bir hristiyan nasıl olunur, buna yoğunlaştım hep" diyordu. yani iyi insan anlayışı o günün böyleydi. öte yandan "kaygı" kavramını ilk yoklayanlardan biri olduğunu da kabul edebiliriz ama ne önemi var ki bunların,,, kaygı kavramı değişmez midir? şimdi onu beyin nöröl faaliyetlerinin sonucu olarak tanımlasak ne olacak?

bir de, müminler tarafından tüm insanlığın hallerinin içinde yazılı ve kazılı olduğu iddia edilen kuran-ı kerim, yani peygamber efendimiz, bu konuda herkesten önce bizlere indirmemiş midir bir nazil ya da nüzul sorarım size? "kaygı" ölümlü varlıkla birlikte doğmuşsa atlamış mıydı bu en önemli derdini insanlığın allah da bırakmış mıydı bu kavramı søren'in eline?

oradaki kuran-ı kerim'in hikmetleri arasından bulup çıkarmalıyız derhal "angst"ın tohumlarını sevgili okurlarım bu ilk olma şerefini kaptırmamalıyız kierkegaard denilen kâfire...

diyorum ki søren, dayandırdı mı kuramını bilimsel bir kökene? hayır!

bir filozof mit'leri, dini, ideolojileri, cinsiyet sorunlarını

aileyi

toplumsal güç süpürülerinin tümünü atmadan omuzlarından

arınmadan bu tsunamilerin kirliliğinden

erişebilir mi gerçek bir kurama?

gerçeğin hakikatine

hakikatin gerçeğine

özüne ve kendinde tözüne

denir ki søren'in asıl derdi hegel'i

alaşağı etmekti

söyler misiniz sevgili okurlarım

nasıl erişir

bir düşünür

düşünür olmanın taçkapısına

nasıl erişir

bir düşünür

bilgeliğe

arınmadan

düşmanlık ve haset duygularından

nasıl

bir şiirdir düşünür

ürpeticidir

ay gelir ıştır / hayalin erişir

gibidir

søren, “ben dinin şiirini yazdım” diyordu zaten... dancada okunduğunda şiirsel de olabilir dili kim bilir,, meraklısı okur..

savaş başladı! diyor annem. ortada top tüfek yok, bomba yok, piyadeler, ikaros'un torunları havacılar, uzun saçlı pegasos'lara binmiş esmer süvarilerimiz, bahriye'nin çakı gibi keskin kolalı çapkınları da yok

ah! sınıf arkadaşım rosa var ya, bahriyeli bir çocukla konuşuyor, taksim'deki iş bankası kumbarasının direği altında buluşup şimdiki fransız kültür'e yakın orman birahanesi'ne gidiyorlar her cumartesi. "elimi tutuyor ben bayılacak gibi oluyorum, zevkten" diyor rosa,,, bu "zevk" sözcüğü beni de ürpertiyor nedense...

henüz öpüşmemişler ama rosa bekliyor öpüşecekler yakında. bahriyeli benim için de arkadaşlarından birini ayarlıyormuş,

kumral olsa bari dedim rosa'ya,,, söylerim bu hafta vedat'a dedi

neşeli bir dörtlü oluruz çok eğleniriz diyormuş vedat. ben de bekliyorum yakışıklı bahriyelimi kalp çırpıntıları içinde bayılır gibi olmak için elimi kavradığında iş bankası kumbarasının dibinde. ne ki o hafta sonu, kumbara direğinin dibinde her vakitki buluşma yerinde kalakalıyor rosa.

gelmiyor bahriyeli,,, saatlerce bekliyor rosa gelmiyor,,, gözyaşları içinde, "korkudan" diyor durmadan, "korkudan bıraktı beni; yahudi olduğum için! yoksa âşık-tı bana!.."

âşık olma zamanı bana geldiğinde önceleri boğaz meyhanelerine giderdik sevgililerimle, daha sonra beyoğlu çiçek pasajı "çek bir arjantin" diyen garsonlar "thoristo pasam... endoksi..." diye bizi karşılayan, daha da sonraları gönder bir "fahrettin kerim pasama" diyen

rum garsonlarla dost olmuştuk ta ki birileri onları bu topraklardan kovalayıp atana kadar.

– *zeyyat, sana bir şey söylemek istiyorum*

– *söyle gülüm*

– *ben öldüğüm zaman tabutumu senin süslemeni istiyorum*

– *bu da nereden çıktı şimdi*

– *o yeşil örtüyü üzerimde istemiyorum; şu mor, simli kaftan var ya; onu ört üstüne tabutumun*

– ...

– *işitiyor musun beni*

– ...

işittim de nereden geliyor aklına ölüm anlayamadım,,, komiklik mi bu? hem zaten o örtmez koskoca tabutu kısa gelir!

– *kısa gelen yerleri de ona yakışan bir renkle kaplarsın*

– *hay hay canım! hangi renkle!*

– *mavi de olabilir, kırmızı da, sen ne renk istersen!*

– *mavi olsun ister misin; emil galip'in tabutunun renginde!*

– *aaa çok güzel olur, emil'in renginde...*

– *benden önce öleceğini nereden biliyorsun*

– *bilemem ama öyle olursa...*

– *neden? ben senden yaşlıyım*

– *olsun kocamdan isteyemem böyle bir şey*

– *neden?*

- ciddiye almaz, alsa da güvenemem ona,,, öldükten sonra yeşilmiş beyazmış ne fark edecek, der
- şimdi nereden çıkardın bunları; böyle konuşmanı istemiyorum; nasıl geliyor aklına ölüm en sıcak anımızda
- bilmem, çok korkuyorum ölmekten; hem de âşığım galiba sana
- ben de sana,,, ama sevişirken veya seviştikten sonra aklıma bile gelmiyor ölmek. Ölürssek ölüyoruz, ölene kadar birlikte olacağız biz.
- sarıl bana.
- belki sabit'e bir gün bu durumu söyleyebiliriz
- ne söyleyebiliriz?
- biz birbirimize âşığız, ayrıl deriz, uygar bir insan o anlar bizi
- sakın ha anlamaz o! zeyyat anlamaz! sen onu tanı-mıyorsun
- ben onu ikna edebilirim, o beni seviyor, insani bir şey bu derim, birbirimizi seviyoruz derim; anlar bizi...
- sakın ha böyle bir şey yapma...
- zaten sevgilisi var diyorsun, belki de işine gelir boşanmak
- gelmez! o korkaktır, bilmez misin,,, düzeni değiştirmek mi! bardağının yeri değişse allak bullak olur hayatı, intihara falan kalkar gene; biliyorsun
- peki peki üzülme,,, ne yapacağız böyle. doğrusu en yakın dostumu eşiyle aldatmak hiç hoşuma gitmiyor benim!?..
- müzik ister misin, mozart?
- yooo, schubert lieder!

...

- *bir şeyler yapmalısınız ayıp bu...*
- *yapacak bir şey yok ki!*
- *öfff! kalk bakalım, bir cıgara yakalım, nereden getirdin aklıma gene! biraz da konyak?*
- *iyi olur*
- *tamam ama giyinme sadece kaftanı al üstüne, geliyorum.*

“imanın diyalektiği her şeyden daha zarif ve her şeyden fazla dikkate değer olandır...” dediğinde?,,, yanıt vermeden önce iyice düşünün siz de sevgili okurlarım,,, çünkü şöyle de söylüyor søren:

“... oysa ne olursa, eğer emrediyorsa, onu kurban etmeye razıydı. saçmalığın inayetiyle inanıyordu; çünkü insan hesaplarından sual olunamazdı ve ibrahim’e ishak’ı emreden tanrının bir an sonra emri feshetmesi gerçekten saçmaydı. ibrahim dağa tırmandı. bıçağın parladığı anda bile inanıyordu ki... tanrı ishak’ı emretmeyecek...”

alın işte “saçmalığın inayetini!” tanrının emretmeyeceğinden emin ama emre amadeyim diye oğlunu kesmeye koşuyor!..

burada dayı gibi korkunç bir kahkaha atıp sürdürelim: ve marx’ı düşünelim rica ederim sevgili okurlarım, hadi onun modası geçti dediniz, düşünen yeni bir özne olarak adorno’yu, foucault’yu geçirelim aklınızdan,,, bahtin’i,,, bahtin’i,,, bahtin, “karnaval, kutsalı cismani olanla, yüceyi aşağı olanla, önemliyi önemsizle, bilgeliği aptallıkla bir araya getirir, birleştirir ve bütünleştirir...” derken ne demektedir? ama asıl dayanağım wittgenstein! o benden yana, “bilgelik tutkusuzdur” diyen. aynen benim gibi! peki ya j.-p. sartre? bu tanrıtanımaaz düşünür, ne demeye søren’i yüceltmış o kadar,,, søren olmasa bugün geline düşünce dünyasından ne eksilirdi ki?

öyle mi dersin,,, düşünce dünyasının bütünlüğünün inşası farklı mı inşasından tarihin,,, bir tuğla çekmek

istiyorsun aradan,,, gene de ismail'i ve ishak'ı evet evet
ikisini de babası öldürdü,,,
imanın diyalektiğiymiş!
“imanın diyalektiği” tanrı mı? imansızlık mı? saçmanın
inayeti mi? inayetin saçmalığı mı?

karartma perdelerimiz uzun uğraşlarla asıldı pence-
relerimize; tepeden yaylı, makaralı, kalın koyu lacivert
muşambadan, aşağı yukarı inip çıkan, ışık sızdırma-
yan istorlar: “korkmayın kör kör dolaşıyorlar hava-
da tayareleri yere giresicelerin, hiçbir şey yapamaz-
lar bize!” diyor annem, aşağıda bulaşık yıkarken:

*“... her aşk gibi bunun da bilmem gelmez mi
sonu...”*yla birlikte. ruhu dayıyla şarkıya ve dansa dal-
mış gene,,, ayağında kırmızı süet farandola ayakkabıları
ikinci ayak tempo tutarak bodruma döşeli maltataş-
larına,,, bulaşık taşı tezgâhın üstünde yıkayıp duru-
ladıklarını uzatıyor bize,,, kurulayıp diziyoruz rafa ab-
lamları... mırıldanarak üst kata çıkıyor şen şakrak

*uzakları özleyen bir martı gibi kaçtın
gönlümün sahilinden gözlerimin ufkundan...*

hadi bir acı kahve yapın bana da içeyim bir de cıgara
tüttüreyim diyor, o sıra karşı evlerden birinden ayna
tutuluyor odaya annemin yüzünü buluyor ışığın kat-
meri,,, annem, “aa! ayna tutuyorlar; ayna tutmak çok
ayıp bir şeydir yavrularım, dayı duymasın” diyor ve
o pencerenin savaş perdesi gündüz de kapalı tutuluyor
uzun bir süre...

çayı kuru üzümle tatlandırıp içtiğimiz zamanlar; ekmek de karneyle; havva teyze'nin oğlu sabahattin boynuna asılı bir cüz içinde satmaya çalışmakta “sabah”, “akşam”, “tercüman”, “cumhuriyet”, “vatan” gazetelelerini dolaşarak mahalleleri bütün gün,,, dayı vâlâ nurrettin'in yazılarını kaçırmıyor, annem “readers digest” okuyor ama başucundan “değirmenimden mektuplar” diye bir kitap hiç kalkmadı ömrü boyu da kalkmayacak... sabahattin'in annesi elle çevrilen singer dikiş makinemizde giysilerimizi dikiyor, ablam eline geçmiş pelür kâğıtlarından nâzım hikmet'in şiirlerini okuyor bana, sakın kimseye söyleme yasak bunlar,,, akşam olup çekilince tavan aramıza çıkartıyor pembe pelür kâğıtlarını okuyor bana uzun uzun,,, hiçbir şey anlamıyorum ben,,, bu şiirler insanları kurtaracak diyor,,, nasıl diyorum,,, görürsün diyor,,, aklımda sadece, “iniyor kayık / çıkıyor kayık” kalıyor... oradan haliç kayıkçılarının sandalları, fener'den kalkıp karaköy'e giden,,, bir de göksu'da halanın tanıdığı bir balıkçı teknesinde dört kardeşler'e kürek çekmemiz; sağ küreğin yuvarlak kaygan tutacağına iki elle yapıyorum çok hoşuma gidiyor kürek çekmek, ablam sol kürekte,,, ilk kürek çekişimiz,,, balıkçı, dümende; “küreği kılıcına daldırın denize” diyor durmadan,,, kılıcına daldır, daldır o kadar değil az daldır okkalama, sıyracak suyu, sıyrır sıyrır, az daldır, korkma çekk!..

yazıyorsun hâlâ,,, evli barklı birisin
artık,,, yaşını başını almış,,, eşin bal-
konda purosunu tütürüyor,,, gazetesi
elinde,,, le monde okuyor,,, birazdan
eski sevgilin şimdiki can arkadaşın mı
dostun mu, neyin olduğunu kesin
söyleyemeceğin o adam gelecek,,,
zeyyat,,, bir zamanlar karşılıklı duygu
yükleriyle donanmış olduğunuz arka-
daşın,,, hani gençken eli elinde tar-
kovsky seyrettiğiniz,,, sık sık buluştu-
ğunuz park otel’de,,, edy’ye, “bir şey-
ler çal sam” çalımıyla,,, gelecek...

dayı dedi,
işte ananızın fetvası üzere vurdum boynunu ishak'ın!
attı o kudurgan kahkahalarından birini de ishak'ın
ölüsü üzerine
ve hiç topallamadan kaldırdı yerden ishak'ı
biz merdivenden yukarı çıkarken
tarkovski'nin stalker'indeki kajdanovski'yi andıran
donmuş kireçsi suratıyla
yoluyordu ishak'ı
yan yan baktı arkamızdan
öldürelim onu dedi ablam
nasıl dedim
zehirleyelim dedi
olur dedim
fakat ne zehir biliyorduk
ne adam öldürmeyi
ne de tarkovski'nin
kajdanovski'sini görmüştük henüz
küçüktük küçüktük...

*“kayıpları durdurun
kaybedenler yargılansın”
pankartı geçiyor,,, ferhat tepe
gözaltında kayboldu. işkence
edilmiş cesedi hazar gölü’nde
bulundu. davalar takipsizlikle
sonuçlandı,,, musa anter,,,
vedat aydın,,, yılmaz demir,
mücadelesi onurumuzdur
fikri sönmez, sinan suner,
yüreği insan sevgisiyle dolu
yaşar sucu, ahmet uzun,
alaattin demirci,
kenan şengöz, tebessüm hiç
eksilmedi gözlerinden hatice
özen, ilerici deri-iş sendikası
genel başkanı kenan budak,
zindanlarda yiğitçe tanınan
mehmet sözer...
“kaybedenler yargılansın...”*

zeyyat gelecek birazdan,,, bir zaman-
lar sana, evlenme sabit'le diyen,,, elinin
çizgileri elimin çizgilerine benzeyen sev-
gilim, yapma, sen onunla mutlu ola-
mazsın,,, o sözlerin ardından ayrıldı-
ğınızda yazdığı mektuplarla sana senin
hakikatinin kendisi olduğunu anlatmak
isteyen,,, mektuplarını hâlâ sakladığı-
nı bilmiyor,,, kilitli çekmecende...

sara'dan olma ishak'ı da,,, hacir'den olma ismail'i de ibrahim peygamber öldürdü deyip duruyorum,,, bu ibrahim peygamber dünyamıza ilk kitap dinini sokan baba değil miydi?.. sadece hacir'den olma ismail'i öldürmüş olsa ne değişir,,, bunun üzerinde ısrarla duruyor beyin,,, tırmıklıyor düşüncüsü,,, ısrar ediyor,,, tevatrat'ta geçiyor birkaç yerde,,, hangi oğlu öldürdüğü,,, önemli değil ki,,, baba evladını tanrı istedi diye kesti dedim size,,, buradan kalkan bellek ayakları delik çoban masalına sıçrayacak,,, "oidipus kompleksi"ne,,, baba katillğine,,, ilk evrede kız çocukları doğar doğmaz kesip kendilerine ailece ziyafet çeken kabilelere dönüp bakılacak,,, uygarlığımıza gelenece neler çekmiş insanlık anlaşılabilecek...

dayı sağ o vakitler. saçaklı mefkûre'nin babası ferit amca, eski ceketinin kısalmış kollarını çeke çeke konuşan,,, yüzü yıllanmış yağlıboya tablolarındaki gibi çatlaklarla kaplı şaşkın biri,,, onunla çok eğleniyor mahalleli,,, ego'nun etten kurşun çıkardığını, atlara sancısız doğum yaptırdığını falan anlatır,,, ama her sözü birkaç kez üst üste yinelerdi. neden öyle tekrar tekrar söylüyorsun aynı şeyi derdik, palilaia palilalia palilaia derdi,,, "ego baldırımdan kurşun çıkardı, ego baldırımdan kurşun çıkardı, ego baldırımdan kurşun çıkardı..." herkes gülerdi ferit amca'ya,,, söyledikleri doğru mu diye sorardık dayıya, "doğru doğru, polis bunu yanlışlıkla hırsız sanıp kurşunlamış. cümleyi yineledi diye yalancı olmaz adam, tek kere söyleyenler daha çok yalan söyler" ... ortada bir neden yoktu ona inanmamız için ama dayının bir üstünlüğü vardı mahalleli arasında,,, bu yüzden herkes neredeyse dayının ego'yla iç-

lidişlı olduğuna inanır olmuştu. “ego’nun öyle tılsımlı elleri vardır ki,,,” kalın tırnaklı kendi kocaman ellerini gözden geçirdi,,, atları sancısız doğurtur,,, ve ego’nun atalarının iki babalı iki kanlı haliç’ten çıkma bir deniz yaratığı olabileceğini ekleyerek kendi içine doğru güler bizim aklımızın karıştığını gördükçe keyiflenirdi... işte böyle zamanlarda annem hiddetle gülmeye başladı. uzun kahkahalar atardı dayının yüzüne doğru,,, birazdan halanın cin faytonlarından birine binecek karakoncolos olurdu,,, bir süre hiç konuşmadan tavana bakar,,, sonrası hiçbir şey olmamış gibi oturduğu yerden gergin bir tebessümle başlardı

*kamer çehre peri-ru / tende canım
nigârım, dilberim, ruh-i revanım
enisim, sim-berim yâr-i vefadarım...*

çok kalın, ondan çıkması olanaksız tok bir sesle söylерdi bu şarkıyı,,, annemin alaturkada tek bildiği de bu şarkıydı; “anneciğimin şarkısıdır aslında” derdi. o erkek sesini nasıl çıkardığını soranlara, “ses benim değil, aynen anneciğimin sesi bu şarkıyla giriyor gırtlığıma, ben de anlayamıyorum!” derdi

9 ekim 1978 gecesi silahlı üç kişi hacettepe üniversitesi'nden iki öğrencinin kaldığı eve doğru yürüdü. ancak evde o akşam serdar alten, hür can gürses, efraim ezgin, latif can, osman nuri uzunlar, faruk ersan ve salih gevenci adlı öğrenciler de bulunuyordu.

haluk kırcı, ankara sıkıyönetim savcılığı'na verdiği ifadede şöyle anlatıyor: "kapıyı çaldık kapı açılır açılmaz içeri girdik hepsini yere yatırdık. ne yapacağımız konusunda talimat almak için abdullah'a (çatlı) birini gönderdik. abdullah eter ve pamuk göndermiş, 'hepsini teker teker bayıltıp öldürelim' demiş. dışarı çıkıp arabada bekleyen abdullah'la konuştum. 'evde öldürmek zor olacak ikişer ikişer götürüp öldürelim' dedim. 'olur' dedi. iki kişiyi büyük reis'in arabasına bindirip eskişehir yoluna götürdük. müsait bir yer bulup ikisini de yere yatırıp kafalarına ateş ettik. geri döndük. böyle zor olacağını anlayınca, abdullah, 'tek tek boğalım bunları' dedi. bir tanesini zorla boğdum. diğer dördünü bu şekilde öldürmek zor olacaktı. arkadaşları gönderdim sonra da sedirin üzerinde bulunan dört kişiye yakın mesafeden ateş ederek mermilerin hepsini boşalttım. silahı da götürüp *abdullah'a* verdim." yerde yatan dört devrimciden biri serdar alten can çekiliyordu. ölmeden önce alınan ifadesinde, arkadaşlarını öldürenlerin mhp yanlısı faşist kişiler olduğunu söyledi. bu üç kişi abdullah çatlı, ibrahim çiftçi ve haluk kırcı idi.

ev yokuşun tepesinde. aşağıya doğru inip sola kıvrıldıığınızda –fener’in yokuşları kargacık burgacık dik patikalardır– yokuş aşağı ilerleyerek sağa döndüğümüzde birkaç yüz metre sonra ablamın arada bir mum diktiği patrikhane var; onun müstemilat kapısının üzerinde 1500 tarihi görünen, iki korent sütununa ben bakıyorum. dayalı cephesiyle “patrikarkhiki astıklı skoli maraslı” okulu ki bu ilkokul, bir gün rum’ları türk zulmünden kurtaracağı düşlenen rus ortodokslarından, grigorios maraşlı’nın bağışidir; onun çatısında dolaşırım bazı geceler sairfilmenam gibi rüya atarım kendime geceleri ishak düştüğünde perdeme,,, hemen çatı penceresine koşarım,,, o ıssızlıkta neftiye kaçmış damlalarında skoli maraslı’nın yanan sönen minik ışık sandallarının yüzdüğü ufak bir koydan ayrılır sandalımız,,, ablam, eftim, ben, vangel ve serinlik; dayıyı zehirlemişiz çoktan eyüp sultan’a gömmüşüzdür,,, püfür püfür esen bir barkarol’la gondolumuz sürükleniyordur kor gümüş sularına gecenin, iki çift,,, sarılmışız birbirimize *“gün batıyorken karşı sahillerde / her akşam güneşin solduğu yerde...”*

şarkının sonuna doğru boğaz’ın sularıyla çalkanırız,,, iniyor kayık çıkıyor kayık,,, köpüklerin arasından kayan sandalımız göksu deresi’nin boğaz’la bittiği noktada tahta köprünün altındaki erkekler kahvesinin önüne demir atar,,, az ötede hasan amca’nın talikası bekler bizi,,, sandaldan inip kale surlarının denize inen kalıntıları arasından geçerek toplarönü denilen yere doğru gülüşerek boğaz’ın tertemiz sularına bırakırız kendimizi,,, sırtüstü yüzüyorum şimdi,,, vangel de sırtüstü,,, kıvırcık saçları koyulaşmış suya girince,,, güneş! he-

rakleitos'un "her gün yeni" dediği güneş, ışınlarını denizin çivit mavisine daldırmış,,, ablam eftim'le öpüşüyor denizde,,, ben, su, güneş ve vangel,,, âşığız,,, gözlerimiz kuyulaşıyor bakarken birbirimize,,, denizin dibine doğru yüzerken vangel yetişip bacağımda sıyırıyor gövdesini,,, birlikte el ele çıkıyoruz güneşe nefes nefese,,, korkuyor muyum utanıyor muyum belli değil,,, duygu yanaklarımın içinde saklanıyor,,, birden ishak!,,, vangel'in tepesinde ishak'ın ibiği,,, kıpkırmızı,,, benimle birlikte o mu,,, ishak mı,,, ibik bana dokunuyor,,, derin bir soluk,,, derine dal,,, vangel yukarda kaldı,,, gelmiyor,,, yeniden güneş,,, soluk al,,, in çık,,, ishak'ı unut,,, dayıyı unut,,, rosa'yı "çat" sesini anımsa,,, aşağısı-yukarısı, öte uç, giriş çıkış, rosa,,, bahçe,,, bana mektup var mı,,, yok,,, yalan,,, dayı saklıyor mektupları,,, dal,,, çık,,, bahçe kapısı, sınır ötesi,,, gog mogog geceleri camdan seyrediyor bizi gizlice, gövdesi ağaç kafası pavurya dayıyor çengellerinin vantuzunu cama,,, korkarak uyandırıyorum,,, bahçe duvarının dibine içten ve dıştan gecekondu çekilmiş,,, bir sürü gog mogog var artık,,, çoğalıyorlar,,, annem,,, dokunmayın zavallılara sığınsınlar sevaptır diyor, dayı onlar sevap bilmez görürüz ilerde neler yapacaklarını diyor,,, sonra annem "çok açıldın, akıntı alır götürür seni, bak ablan çıktı bile,,, " ayağa kalkmış sesleniyor,,, günbatımı rengi el örgüsü mayosuyla uzandığı yerden kalkmış elini alnına siper etmiş,,, çabuk ol çık artık,,, sonra annem yok oluyor halamız gelip alıyor bizi talikaya biniyoruz,,, doru at,,, benim terelelli,,, gözü kömür bana dikip gülüyor gene,,, ben de ona sırtıyıyorum,,, hadi dört kardeşler'e sür diyor hala arabacı hasan amca'ya,,, "vücudunuzu namahremden sakınmadığınız için carım carım yanacaksınız cehennem ateşinde,,, ablam, ama senin de ba-

cakların çorapsız, açık hep diyor,,, onlar sayılmaz al-
lah onun nedenini biliyor diyor,,, nedeni ne halacığım
söyler misin bize de ne olur, diyor ablam,,, çünkü ço-
rap etimi yakıyor,,, kaşınıyorum,,, ziyanı yok giyme,
erkeklerde de bacak eti var diyor ablam ayıp değil ki
diyor,,, o başka ama yara açılıyor etimde,,, hastala-
nıyorum, diyor hala,,, allah sana neden böyle kötü bir
şey yapmış halacığım diyorum,,, sen sus bacak kadar
boyunla karışma büyüklerin işlerine diyor,,, terelelli'nin
hapşırığı tutuyor,,, hışırtılı sesler çıkarırken bir yandan
da yelleniyor,,, gene ne yedirdin buna diyor hasan am-
ca'ya hala,,, bu kez,,, nazlı nazlı ilerliyor terelelli,,, canı
koşulmak istemediydi zaten sabahleyin, diyor hasan
amca bize dönüp, sonra kırbacı hafiften indiriyor kal-
çasına terelelli'nin,,, ben yatıyorum artık, diyor ablam,
ona anlatıyorum düşlerimi durmadan; annem, “kızlar! hâlâ uyumadınız mı siz!”,,, kilisede ne için mum yak-
tın bugün? diyorum ablama, “söylemem, söylersem tut-
maz” diyor...

genç bir adamın elinde bir fotoğraf,,, fotoğrafın altında: “faruk eren, 21 kasım 1980’de gözaltında kaybedildi; 1980’in ilk kayıplarından”,,, emine ocak’ın elinde oğul hasan ocak’ın fotoğrafı, “çiçeklerle donatacak bir mezar arıyorum!” diyor anne ocak,,, çoğu kürt binlerce genç adamın hayaleti dolaşıyor yaşayanların arasında,,, cesetler bulunamıyor... olaylar tıpkı 1919’da berlin’de rosa luxemburg’un kaybedilişine benziyor. yıllar sonra berlin’deki charité hastanesi’nin anatomi deposunda bulunan başsız ayaksız ve elsiz cesedin r. luxemburg’a ait olduğu anlaşıldı. nazilere göre bu yöntem, açık infazlardan, idamlardan çok daha etkili ve caydırıcıydı...

annem:

– ishak'ı pişirdim, götürüp havva'ya verin yedirsin sabahattin'e

– biz vermeyiz, dedi ablam

– ben de vermem, dedim.

beni kucakladı. sabahattin incehastalıkmuş garibim, iyi beslenirse ölmezmiş onun için kestik ishak'ı

– biz götürmiycez işte! dedi ablam

– ben de götürmicem işte! dedim

– tamam ben götürürüm öyleyse, dedi annem

sonra ishak da hiçbir şey de ölmez boyut değiştirir sadece, unutulmaz dedi,,, tanrı dans ve şarkıyı kötü şeyleri unutmamız için yarattı dedi,,, şarkı ve dans içimizi güzelleştirir dedi,,, dans edince ishak mutlu olur mu dedim,,, olur dedi annem, şarkı ve dans ölümleri de mutlu eder şarkı geçmişi gelecekle bir yapar, canlandırır,,, babamı da canlı mı kılar, dedim,,, yüzünün yelkovanı durdu,,, onu da! dedi,,, sıkı sıkı sarılıp öptü beni sonra yere bıraktı sen de gel dedi ablama, bir iki üç başla! dedi. sağ ayaklarımızı vurduk mermere; kraliyet ailesine mensup birileri gibi üçümüz dimdik başlayınca farandola dansına dayı sokağa çıktı.

içimde kanlı bir ibik dönüp durdu yıllarca,,, ablamla gog mogog'un gecekonduşuna girdik,,, bir sürü çocukları olmuş,,, dayamış döşemişlerdi konduyu,,, ishak'ı kesti dayı dedik, siz yecüc'le mecüc'müşsünüz dayı öyle söyledi dedik,,, ses etmediler, bu dayı kim dedim tutarak budaklı sert gövdesini sımsıkı mogog'un,,, onu

öldüreceğiz dedim,,, mogog daha kısa ve inceydi gog'dan,,, silkindi elimi düşürdü üstünden,,, kapalıydı dilleri onların bize, çağrışımsızdı halleri, anlamadığımız bir gırtlaktı,,, dayı, “hınkır mınkır” diyor size, dedim ben,,, ablam “vagina data, vagina data!” diye de bağıyor gece yarıları, dedi. keltoş eteğime dişini geçirdi çekiştirip durdu... bir dakika ay! ilacımın vakti geldi gene!..

geçen yıl safrakesesi ameliyatı olduğumda doktorla çıkan taşları saklar mısınız kıymetliyse belki satarım parasız kalırsam, diyerek şakalaştım,,, içimden mozaik taşı çıkar mı diye geçiriyordum, az tozunu yutmamıştım mozaiklerin,,, merak etmeyin zaten hastalarımıza gösteririz çıkanları dedi, doktor. bu doktor pek ciddi şakadan anlamayan takımdandı ama elleri hünerliydi. kendime geldiğimde kusura bakmayın çok tuhaf bir şey çıktı dedi,,, nasıl dedim,,, anlayamadık kırmızı bir şey biçimsiz, gelincik kırmızısını andıran saklanabilir değildi! mercan olmasın sakın! dedim. gene gülmedi, hayır ibik rengi, ufalanan, yumuşak bir şey, dedi gitti.

okullar tatil olduğuunda, saatli maarif takvimimiz “ey-
yam-ı bahur’un başı” yazdığıında arnavutköy, üsküdar,
göksu panayırları başladığında bir gün
dans eşim vangel
yanıma geldi
sen büyüyünce kiminle evleneceksin, dedi
tabii ki seninle dedim
tamam öyleyse olur, oynayalım dedi...
eftim,
fener rum erkek lisesi’nde teneffüse çıktıklarında
hani, “*yirise se perimeno yirise...*” diye, içinde sesinin
sarılı olduğu mektuptaki çocuk
oğlu lefkotea teyze’nin
nevin
şeref’in eşi
musa
saçaklı mefkûre’nin
ya da o gün kim aramızdaysa onun,
mesrop
dans etmeden dikiz eder bizi
bir ayağı uzundu
ya da kısıydı öbürü
sabahattin olmazdı aramızda
dolaşacaktı sokaklarını
konstantinopolis’in
bağırarak

“akşam” var “akşam”, “cumhuriyet”, “vatan”, “yeni sabah”, “tercüman”...

çarşamba’dan kalkıp sirkeci’ye
eminönü’ne, cağaloğlu, balat
tefur sarayı’nın yıkıntısında dinlenirken
yiyecekti ekmekle zeytinini
kat kat ayakkabıcı talip’in pençeleri vurulu
kunduralarını tefur sarayı’ndan
uzatarak denize doğru
yıllar değiştirdi pençeleri de
agos’un önüne yüzüstü serilmiş
hrant yoldaş’ın yamalı tabanlarında göründü
kösele değil lastik pençeler
kazındı künyesine ülkemizin
dişsiz kinikler okulu ziftle
hrant’ı kim mi öldürdü
belli değil
yaşar gündoğdu’yu
sevinç özgüner’i
onat kutlar’ı
mumcu’yu
doğan öz’ü
orhan keskin’i
necmettin büyükkaya’yı
ibrahim kaypakkaya’yı
daha binlercesini kimlerse

rosa bir ara irfan'ın olduydu,
liseden sonra birden israil'e gitti
mektup yazarım, dedi
yazmıştır
dayı sakladı eminim...
onu öldürdüğümüzde gireceğiz kilitli tuttuğu odasına
kilidi kıracağız çakıl mozaiklerini kırdığım çekiçle
rosa'nın mektuplarını da dayının korkunç sırrını da
bulacağız.

tayfun, yorgi, efterpi de gelirse
aynı gün dansa gelirlerse
o zaman hep birlikte el ele tutuşup oluştururduk çem-
beri
annem gramofonu kurmazsa hem söyler hem oy-
nardık,
kurarsa
müzikle birlikte dans iyice ele geçirecekti bizi
kalkacaktı ortadan kim kimin eşi
sesler,
vurgular,
dönüşümler,
duruşumlar,
sıçrama ve yaklaşımlar, bakışmlar
gelecekte bizi bekleyen
sevişme işaretlerini

taşlıkta yaratarak
dansta
yeniden
farandola'yı
bir çember içte bir çember dışta
birbirine zıt dönen
annemin varlığından sıyrıp aldığımız
farandola'yı
annemse
en yaz yerinde günün
hayatın kısalığına çare arayan
parlak boynunu geriye atmış
bol köpüklü nefis kokulu
“yüzünüz çamaşır değildir” reklamından çıkma
“puro” sabunuyla yıkanmış yüzünü
tuvalet aynasının çeşitli açılarında döndüre döndüre
incelemiş
ufukta kaybolan kuş topaklarını andıran ponponunu
bandırmış tokalon pudrasına
hafifçe üflemiş ponpona
gözlerini yummuş ve boynundan başlayarak yüzünü
apak,
ölü beyazlığa büründürmüş
fox marka fes rengi rujuyla dudaklarını fiyonklamış
rastık çekmiş,
buğday renkli buklelerini tazelemiştir
kömür maşasıyla

her zaman giydiği kırmızı farbalalı eteğinin üstüne
memelerini sutyen gibi sıkan,
dekoltesi düşük, homerosrengi yakasız bluzunu ge-
çirmiş
âşığı olduğumuz yüzüne bizleri baktıra baktıra
“her kadın venüs kadar güzel olabilir bunu unutma-
yın” demiştir
şimdi gramofonu kuracak incecik kollarıyla
“pist” dediğimiz içinde egoların saklandığı mermer dö-
şeli taşlıktaki sarnıcın kapağına ayakkabısının ucuy-
la dokunacak,,,
gözkapaklarını indirecek
kalp atışlarıyla eş ritimde göğsü inip çıkana dek bek-
leyecek ve sarnıcı tıp-tıpa-tıp- tıp-tıp-tıp
salacak haberini
sarnıçtaki egolardan geldiğinde
başla emri
gözlerini açıp
usul hareketlerle yürüyüp çemberimizi delerek tam
ortamıza girecek kendi icat ettiği figürlerinin elek-
triğine kapılarak bu kıvrak bedeninin içinde dolaşan
şarkıların, notaların, ritmin akışıyla hepimiz ne ol-
duğunu anlamadığımız büyülü bir coşkuya kapılarak
oynarken çılgınca el kol, kalça bacak hareketleriyle
tutardı migreni; dayanamaz gözlerini dirseğinin içi-
ne alarak yukarı merdivenlere doğru fırlar, yatağına
atardı kendini. oysa migrenin çaresi ne kolay şimdi:
düz yapraklı aslanpençesi bir bardak su ile 12 daki-
ka kaynatılıp, ılık olarak günde bir iki kere içilirse
migren adlı baş belası yok olur sevgili okurlarım

o zamanlar “yavedut sultan” derler bir ermişe götürürdü lefkotea teyze annemi, “terler direk” denilen bir direkti bu ayasofya kilisesi’nde; yaz kış demeden terleyen bir taş direk. gömülüymüş altında; sağken hep terleyen “sultan yavedut”. işte o direğin terini sürününce de aylarca gelmezdi ağrıları annemin...

lefkotea teyzeler annemleri tepebaşı gazinosu’na nikos gunaris ve sofia vembo’nun konserine götürmüşlerdi bir keresinde,,, işte o gece eftim’le vangel de bize gelmişti, ne güzel bir geceydi. ilk kez öpmüştü beni vangel o gece eftimse kimbilir kaçınıcı kez ablamı... annemle dayının düşmedi günlerce ağızlarından, şarkıları, kostümleri, makyajları vedet şantözle vedet şantörün,,, ve hele anlata anlata bitiremedikleri “alev yutan adam duo harry” ile gene vedet şantöz marra vincent’in konseri!..

dayı bize, sık sık duo harry’nin taklidini yapardı bir seferinde, alevi yutarca açınca koskoca çenesini güm diye yıkılmıştı yere,,, patlamıştı kafası,,, nasıl sevindik oracıkta ölüverecek diye dikildik başına adamın,,, silkinip kalktı, korkmayın bir şey olmadı, kolay kolay ölmem ben! dedi

yazıyorsun, anlatıp duruyorsun,,,
şimdiye dön,,, eşin şurada oturuyor,,,
anandan kalma dövme bakır tencereye
tereyağı koydun,,, eritiyorsun,,,
irmik helvası kavuracaksın,,, işte ha-
kikat bu tencerede,,, şimdide,,, geçmiş
unut / geçmişin yok senin,,, hakikatin
burada bu mutfakta,,, sen, sabit ve
zeyyat...

beyoğlu'nda fener'dekinden daha yüksek olan yaşamın kokusunu içimize çekip bizim evlerimize benzemeyen şık apartmanları, şatafatlı vitrinleri seyretmeye çıkarken annem tavusun pırıltılı, şeritli, püsküllü kuyruğuna dönüştürür kendini. yolda bir gören bir daha döner bakar. her ilkbahar bir emprime elbise diktirir havva teyze'ye; "emprime, kadın tenidir" der bize; "çiçekli, tomurcuklu, misk kokulu emprimesiz kadın kadın değildir!"

ilkin saint antoine kilisesi'nin karşısına düşen lyon mağazası'na gireriz.

kilise, ilhan berk'in "saint antoine'ın güvercinleri"nde ve leylâ erbil'in bir hikâyesinde sevgiliyle tartışıp, "öf be tiksiniç moruk" diye bağırان kadının anlatıldığı o görkemli yapıdır. onun da rengi annemin bluzu gibi gül rengi batan güneştir.

avluya girişte, demir kapının önünde nazar boncuğu satan roman kadınla, tespih satan kara sakallı kürt adam bekler. ilhan berk geç yaşta görmüştür istanbul'u; o buraya ilk geldiğinde lahzen yirmilerindedir. yeni sevgililerinden biriyle mum dikip adak adanmışlardır hazreti isa'ya, birbirimize tez kavuşalım diyerek. lahzen ve sevgilisi kilisenin mermer basamaklarından avluya indiğinde, o ince kavis, -ilhan berk- kürt tespihçinin önünden süzölüp avluya giriyordur,, elleri çizgili kadife pantolonunun cebinde haki.

lahzen'e bakmış tanıımıyormuşçasına tam önünde duraklayıp göğе çevirmiştir başını, oysa tanıyordur lahzen'i üstelik yarın lahzen'le aynı yerde buluşacaktır. bir süre göğü ilk kez görürce seyretmiş ardından ki-

lisenin tek kanadı açık görkemli kapısından içeriye süzölmüştür.

ertesı gün buluştuklarında, “o sen miydin lahzen!” demesiyle, gülerek birlikte... “bütün genç salakları kendine âşık etmek istiyorsun, beni et de görelim!..” demiştir...

annem “lyon mağazası”na girmiştir,, annemin sören’i bilmemesi ne güzeldir,, hiçbir şey bilmeden yaşamak ne güzeldir,, insanın kendi olması için hiçbir şey öğrenmemesi mi gerekir,, ücra köylerde büyüyen,, kenti hiç tanımamış, orada doğup orada ölmek ne güzeldir kim bilir,, denize salıverilmiş boş sandal,, annem farandola seven bir kadın sadece,, belki de kendinde-kendidir,,

kısa kenarlı siyah madam şapkalarından birini kafasına geçirmiştir, tavanlara kadar rengârenk, birbiri üzerine sıralanmış kumaş raflarının arasında 25 mumlukta uyuklayan, yüzü sabahattin’i çağrıştıran soluk renkli genç tezgâhtar annemi görünce dirilivermiştir. annem, dibine kadar yiyip bitirdiği tınakları görünmesin diye, havva teyze’nin diktiği bej rengi bez eldivenleri geçirmiş eline... en yukarıdaki rafı işaret ederek, “şu kırmızıyla nil rengi karışımı olanı indirir misin lütfen?” yok o değil bu değil o değil şu yandaki diye onlarca topu pat pat indirtmiştir tezgâhın üstüne. kumaşa sarınıp büyük boy duvar aynasında döne döne süzmüştür kendini,, konuşmadan bir şey sorar gibi bakmıştır tezgâhtara bir şey sormadan,, o zaman adam çok yakıştı size bayancığım,, ama bir de şuna bakın,, şuna da,,

şuna da hepsi çok açtı sizi bayancığım ama bu harika,,, hele bu,,, hele bu,,, pazarlık başlar,,, sonunda o ilk çıkarttığınız, der,,, iyi bir fiyata kestirir iki metre seksen santim, emprime paketini! sanki elindeki yere düşürmekten korktuğu kırmızı figürlü bir attike kâsesiymişçesine özenle tutarak çıkar mağazadan bütünü güzelleşmiş yüzüyle,,, aznavur pasajı'na doğru ilerlerken, sizlere de kırmızı muslinden bir örnek elbiseler diyecek bu bayram havva, şıkır şıkır olacaksınız he?.. der. böyle mutlu günlerinde “he!”li konuşur,,, ablam, ben artık lahzen'le bir örnek giyinmek istemiyorum o küçücük ben büyüdüm anne! o zaman sen istediğini seçersin güzelim; tabii ya hem de çok büyüdün, der. ben artık yalnız başıma küçük kaldım diye düşünürüm ürkerek, küçüktüm küçüktüm öyle anemin adamlarla cilveleşmesini, kırmızı figürlü attike'leri falan bilemezdim o vakitler; ne zaman öğrenmişim bütün bunları ben de bilmiyorum sevgili okurlarım. bazen sihirliyelerden sanıyorum kendimi!; şu dünyanın sihirlenmiş, kargışlanmış insanlarından biriyim belki de,,, yok aslında attike vazoları dışında pek ilginç bilgilerim yok,,, üstelik de hastayım,,, ben kendime hasta gelmiyorum ama,,, herkes öyle deyince,,, aslında sadece yorgunum,,, şimdi gene hapımı alıp dinlenmeliyim sevgili okurlarım,,, doktor dedi ki,,, ciddi bir şey değil korkma,,, azıcık destek alırsan rahatlırsın,,, hiç de rahatlamadım ama görüşmede evet haklısınız çok daha rahatım diyorum ona,,, bazen böyle yalanlar söylerim karşımdaki incinmesin diye,,, aslında sanırım benim hayatım hep karşımdakini düşünmekle geçti,,, o da bir başka yanı hastalığımın,,, işte doktor inanıyor hemen iyileştigiime,,, devam et diyor içtenlikle, hiçbir şeyin kalmayacak göreceksin,,,

gencecik bir çocuk o,,, ne anlarsın sen insanlardan o yaşta,,,

hele kadınlardan diyorum içimden,,, el sıkışıyoruz,,, ka-
pıya kadar geçiriyor hastasını,,, memnun ve mestur bir
halle ayrılıyorum kendisinden,,, acaba başkalarına “bir
hastam var delinin teki” diye beni anlatır mı bu çıyan
diye düşünüyorum yolda,,, turuncumsu saçlarını dim-
dik etmiş yılmış tepesine,,, yanlarını tıraş ettirmiş ka-
fasının,,, kulakları büyümüş,,, pop şarkıcısıdır belki de,,,
sahte diplomalı biri olmasın da...

1874'te ohing adlı bir ermeni tarafından italyan mimar pulgher'e yaptırılan avrupa pasajı, pera'da neo-rönesans üslubundadır.

lefkotea teyze "evropa pasajı" der.

bana da üç metro beyaz saçak alsanız gitmişken şehnaz al parayı da koydum buraya

üstünü sonra alırım

düğmeciler iplikçiler, karşılıklı ibrişim büken kızlarla doludur aynalı pasaj.

18 numaralı bogos'un dükkâmna gideceğiz annemle ama önce iplikçi siranuş sarıcıyan'la muhabbet edecek annem,,, böylece biraz da bize gelecekteki hayatımızı öğretecek.

siranuş ben yaşlardadır o zamanlar

tezgâh üstünde kestirenlerin hangisi siranuş'un hangisi kedilerin kafasıdır ayırt edemeyiz

siranuş'un babası garbis sarıcıyan'dır ki ondan atatürk'ten söz ederce söz eder annem: atatürk olmasa biz buralara gelmek değil, burnumuzu kafesten dışarıya bile uzatamazdık, esiriydik hep erkeklerin! ve yalnız dikkat edin kızlar

kendinizi erkeklerden koruyun

peşinize takın onları ama sakın yüz vermeyin.

garbis'in elinden çıkan düğmeler birer mücevherdir yavrularım, birer pırlanta broş kıymetindedir! al tak yakana!

ikinize de sakladım birer tane arkasına iğne de taktırdım, biraz büyüün de hele; ölümsüz bir sanatçıdır garbis usta,,, kelebek dudaklarını büze büze konuşur

siranuş'la. "garbis usta yemeğe mi gitti dedin, selam söyle e mi, fener'den şehnaz hanım geldi dersin, tanır o beni..." buralara gelindiğinde kendisinde yaşattığı bir başka kadım daha seyrettirir bize ama kimi olduğunu çıkaramayız belki de o hiç dilinden dşremediği vedet şantz sofi vembo'dur içindeki ama şimdi kğz küçücüğüz sığmıyor aklımızın içine an-nemiz...

*büyüdüñ koca kadın oldun,,, ufak
üzüntüleri geride bıraktın. şimdi ufak
saydığın üzüntüler ne çok acıtmış
seni,,, onları nasıl da yendin,,, uzun yıl-
lar farkında olmadığın karamsarlı-
ğın, varlığın toplumsala dönüşmüş
amorflı haliyle yıllarca uğraştın, varlık
eriyiğın içinde yeniden canlandı,,, san-
ki o eski günleri hiç yaşamamış gibi ba-
kacaksınız birbirinize zeyyat'la bugün,,,
eşinin en yakın arkadaşı,,, sınıf arka-
daşıydılar,,, zeyyat'ı sabit'le evlenme-
den önce tanıştırdı sana sabit,,, sözü-
nü ettiğim en eski dostum dedi,,, o za-
manlar sabit'e âşık olduğunu sanı-
yordun,,, hipodromda öpüşmüştü-
nüz,,, iyi bir adamdır sabit,,, ses et-
miyor eski sevgiline,,, biliyor tüm
sevgililerini de,,, zeyyat cezaevine gir-
diğinde birlikte ziyarete giderdiniz,,, se-
vinirdi zeyyat,,, vay vaay can dostla-
rım gelmiş,,, neşeliydi her vakit,,, hiç-
bir şeyden yakındığını işitmedin onun
zaten,,, limon getirmeyi unutmayın
bana derdi sadece,,, limon isterdi
hep,,, yıllarca limon taşıdınız ceza-
evine,,, ne yapıyorsun bunları,,, te-
mizlik için, derdi,,, bakterilerden ko-
ruyor...*

kehribar üzerine kökboyasıyla, kemik boyayla çalı-
şırnış garbis usta, ünlüymüş kırlangıç düğmeleri pe-
ralılarca; eyüp kabristanı'ndaki yerine gömüldükten
sonra anneannemin giysilerini fakir fukaraya dağıtırken
annem tayyöründen sökmüş koparmış kırlangıç düğ-
meleri, biri hâlâ yakasına takılıdır kot ceketimin.

zamparadır bogos usta yavrularım bunu unutmayın:

yaşlansa da erkekler

genç kızlardan ayrılmaz gözleri

yalnız bogos değil bütün erkekler

el değmemiş küçük kızların peşindedir

onları kandırmak kolaydır çünkü

kızlar bu işlere çok dikkat ederek yaşamalı

çünkü çoktur kızların düşmanı

kızlar iftiraya uğrar

haset, göz, yer bitirir kızları

ama sakınır sizi tavus kem gözden he?

hem de anneniz sakınır sizi canından bile!

ahh yavrularım benim

iyi şeyler bekliyor olsun sizleri

anneyle birlikte dolaşılan yerler

hiç unutulmaz canlarım benim! he?!;

eşin zeyyat'la dostluğunu neden sürdürdü evlendikten sonra da,,, sana da hiç sitem etmedi,,, laf atmadı,,, onurlu davrandı doğrusu,,, nasıl bir sevgi bu anlayamadın hâlâ,,, onuruna yedirememiştir, dedi ablam,,, şaşırttı seni,,, hiç kıskanmadı da seni,,, ona, sabit ben zeyyat'ı seviyorum galiba bunu sana söylemeliyim dediğimde güldü,,, eh ne yapalım canın sağ olsun beni arkadaşlığınızdandır mahrum etmezsiniz gene de değil mi, dedi,,, elbette, dedim akıldan bile geçmez, senden iyi dostumuz mu var,,, teşekkür etti,,, alçağa bak dedim içimden kılı bile kıpırdamadı,,, gösteririm ben sana dedim,,, ama onun içinden neler geçti hiç bilemedim,,, sinsidir bilirim,,, sinsidir,,, belki de sonunda nasılsa ayıracağım sizi görürsünüz diyerek semirtiyordu id'ini o zamanlardan...

robert taylor'a çıkmış adı yakışıklı bogos'un!
ne ki bekliyor kapısında aynalı pasaj'ın da 6-7 eylül
1955

bogos usta da terk edecek türkiye'yi ötekiler de...
ötekiler

1 numarada koço dimitri'nin dükkânı

10'da rafael lami

11 numarada aris usta

satardı sarı toz bezi, öküzbaş çividi, yer cilası, jilet,
sırt tarağı, kaol

o terk etmedi burayı

burada doğdum büyüdüm burası benim de vatanım
dedi, taşındı hazzopulo pasajı'nda ufak bir dükkâna...
selamlıyoruz hâlâ

12'de sarkis usta ile oğlu fransua

13'te moiz pizante ki annem oradan fes rengi bir rop-
döşambr almıştı dayıya

15'te rupen usta

o da şimdi simento ruso ile ortak taşındı balıkpaza-
rında bir hana,

16'da pliseci hristo!

işte bu hristo usta getirmiş

ilk plise makinesini türkiye'ye

ne anlamlı meslekler edinmiş insanlar o dönemde de-
ğil mi

sevgili okurlarım

rengârenk ipliklerle dolu

beni hayran bırakmıştır bu ustalar
hiç unutamam onları
hâlâ onlardan alışveriş ederim
hristo usta vitrinine marilyn'in
"yaz bekârı"nda giyeceği
pliseli beyaz eteği
ne amaçla koymuştu bilemem
ancak
o pliseli etek
mazgalın tam üstünden geçerken
aşağıdan üfleyen rüzgârla
havalandığında
yürekleri oynamıştı erkeklerin
orası görünecek diye marilyn'in
ama bir eliyle kapatmıştı eteğini cilveyle kadın!
varlığını aynalarda aradı bu sarışın
dişiliğin çok para getirdiği günlerdi
dişileştikçe zenginleşti
zenginleştikçe zavallılaştı
aynalı pasaj'da geceleri
pasajın ana taşıyıcıları üzerine yerleştirilmiş
insan boyunda aynaların önünde dolaşır dururdu
bir aşağı bir yukarı
karşısındaki ayna değil
baştan çıkaracağı erkekmişçesine gülümserdi
kendi görünümüne

annemin tezgâhtarlara kırıttmasına benzerdi biraz hal-
leri
üst kat nişlerinde kadın heykelleri
adalet terazisi elinde
kancıklık tanrıçası benli nahide
ahiret tanrıçası çakma züleyha
gök tanrıçası cırtlak ruhiye
hayat ipliğini büken lüks nermin
musiki tanrıçası zilli terfiye
fitne tanrıçası çanakkaleli melahat
başak demetlerini kucaklamış tepsi banu
aşk tanrıçası köpüklü mefkûre
barış tanrıçası kamçılı saliha
denizden yeni çıkmış ıpslak saçlarıyla
bataklı damın kızı leukethea
nişlere dizili yirmi iki tanrıça
şaşar kalırlardı marilyn'e
büyücü kirke
seslenirdi ona
marilyn, marilyynnn!
işitmezdi marilyn
kendisinden başka kimseyi
anlamaya bir türlü vakit bulamadığı
dünyamızın aynaları önünde
çırpınıp durmuştu yıllarca
kennedy kardeşler
yok edene kadar
görünenini

aslında sabit'ten kurtulmak istedin hep,,, yapamadın,,, yaptırmadı sana bunu,,, ikisinin de ipleri benim elimde olacak diyordu belki de gizli kederi kararlılığa dönüştü,,, dünyamın değersiz parçaları yapacağım sizleri,,, belki de hiç aklına gelmiyordu kötülük,,, kardeş kardeş yaşarsınız diyordu... evet evet ona eşlik eden iç sesi hiç bir zaman bilemedin,,, belki o bilinmezlikti çeken seni,,, hoş zeyyat'ı da bilemezsin şimdi,,, o da kapattı taç kapısını sana,,, ne düşünüür,,, ya sen,,, yoksa asıl oyunu oynatan onlara sen misin,,, ikinizin de ipi benim elimde diyen,,, yooo yooo asla öyle değilsin,,, evet ötekini daha çok istemiştin,,, cezaevinden çıktıktan sonra birlikte olmaya başlamıştın onunla,,, sabit ses etmeden bekliyordu sizi,,, böyle bir erkek olamaz diyordun içinden,,, çok âşık bana diyordun,,, hep sakın ve sessizdi,,, ama dilimli gölgelikleri, sayvanları altında tutuyordu seni,,, hayır,,, evet,,, bile bile girdi aranızda sabit,,, ayırdı sizi,,, ama kararı sen vermemiş miydin o gün,,, zeyyat'a, ben sanırım sabit'e dönmek durumundayım gene, dedin,,, elini eline almıştı,,, allak bullak oldu,,, ah insan zihni,,, ne olmuştu sana,,, ne olmuştu da birden döndün sabit'e,,, ne olur beni anla dedin,,, ayağa kalktı zeyyat,,, korkma,,, intihar

edecek değilim atlatırım bunu da dedi,,, dünya-ahret kardeş oluverdiniz zeyyat'la,,, ona kararını söylerken sabit'i sevmediğini biliyordun sen,,, ahh, insan beyni şu ufacık ceviz,,, ibrahim peygamber kaç bin yıl önce toprağa adım atmış ilk din kurucusu dünya-mızın,,, yani bugünkü suç kavramının yaratıcısı,,, neden hâlâ hakikatinin peşindesin sen be kadın,,, hangi hakikatinin,,, ama bilmelisin,,, evet evet insan bilebileceği kadar bilmeli,,, gidebileceği kadar gitmeli...

bir çocuk ilk kez aynada gördüğünde kendini, kendi olduğunu

bilir mi?

aaa bu benim der mi?

bence diyemez

fener'deki o evde aynalar hep yükseğe asılıdır
tuvalette lavabo musluğunun hemen üstünde
sivrisinek rengi kümeciklerin üzerine topladığı
eski bir ayna

kimse de kucağına alıp göstermemiş çocuğa aynayı
aynaları çocukların kendilerini göremeyecekleri kadar
yükseğe asmalarına hâlâ şaşarım.

dünyada “ayna” diye bir şey olduğunu, bir çocuk için-
de kendini görene kadar bilemez

giderek bir çocuk kendinin çocuk olduğunu

çevresinde tanıdığı büyüklerden

farklı olduğunu aynada kendine rastlayınca kavrar bel-
ki de

tam anlamıyla kavrayamaz gene

ben aynaya ilk baktığımda

kendimi değil annemi gördüm sevgili kardeşlerim bu-
nun ne anlamı var ki demeyin,,,

onun yatak odasıdaydım,,,

o tuvalet masasının önündeki tabureye oturmuş

kendini süzerek gülümsüyor,

terelelli gibi dişlerini aynaya gösteriyor

sonra ağzını topluyor

yüzünü evire çevire bakıyordu aynadaki kendine
iki tane anne vardı odada
aynadaki annenin kucağına tırmanmaya kalktığımda
tutunamadım kaydım
orada annesinin kucağına çıkmak isteyen ama çık-
mayan
bir çocuk vardı
sonra bu yandaki elle tutulan anneye baktım
uzandı aldı kucağına oturttu beni ve
“bak işte bu bebek sensin,
lahzen he!”, dedi
kaç yaşımda olmalıyım bilmem
erkenden yürümüşüm, on aylıkken! derdi annem
iki yaşında radyodan işittiğim şarkıları söylermişim
annemden çok dinledim hakkımdaki masalları,,, uy-
duruyordu belki de,,,
aynadaki annenin kucağına çıkmak isteyen
elceğizlerini uzatan aynaya
gene uzatan
elleri aynanın üzerini tırmıklayan
kayıp
yere düşen
gene aynaya uzanan
gene kayan
durmadan aynadaki anneye uzanan bebek
belleğe çakılmış bir resim
aynada iki anne ve iki çocuk

bunları size niye anlatıyorum bilmem sevgili okurlarım
bilemem
çukura girmeden önce
her şeyi bilmeliyim diyorum
neyi bilmeliyim, hakikatimi elbette
benim hakikatim sizi ilgilendirmese de
eee ben de insanım değil mi
böylece
ne vakit aynalı pasajı düşünsem
aklıma annemin tuvalet masası
aynadaki annesine durmadan uzanan
kavuşamayan bir bebek gelir
aynalı pasaj'ı sona erdireyim:
1955'lerden sonra el değiştirdi
gâvurları kovaladık
bekçisi kör şerif derler bir adamdı
buradan
yurtlarından binlerce yıllık yerlerinden
çıkartıp yerlerini biz aldık rumların ama
biz türklerin gördüğü
en şık ilk avrupalı pasajdı,
balıkpazarı'ndan meşrutiyet'e
nişlere yerleşmiş
onları –rumları– kovaladıktan sonra
kapattılar bir süre pasajı
sonra onların dükkânlarına biz türkler yerleşti
tüm mitolojik figürleri çıkarıldı yuvalarından

temizlenecek dendi
tüm meslek tanrıçalarını
demeter'i
dike'yi
artemis'i
afrodit'i,
kirke'yi
alıp rengârenk ellerinden
ibrişim
fırfır saçak
şerit fiskos çeken
lir çalan tanrıçaları
çekip aldık ellerinden
düğme püskül ustaları
ipliksiz, kemersiz, ponponsuz
fiskossuz, fırfırsız kaldı
yıllar sonra açıldığında
aynalı pasaj
bir tek
hristo usta'nın vitrinindeki
marilyn'in pliseli ak eteği kalmıştı
mor renkle çürümüştü ak olan
vitrinin anahtarı
hristo usta'da kalmış
hristo usta kaçmış atina'ya
belki bir gün gene döner mi
buraya

hiç belli olmaz

özlüyorlar burayı

bir gün rodos'ta bir kuyumcu dükkânının önünde bakıyorum vitrine içeriden bir adam çıktı geldi yanıma türksünüz değil mi, dedi. evet? dedim. ben de türküm dedi ama kovulduk memleketimizden. tarabya'da oturduk, türkü rumu çocukluğum en güzel yıllarım hep orada geçti benim. burnumda tütüyor şimdi; deniz kıyısındaki taşları bugün bile bir bir sayarım size.

dönemez misiniz dedim,,, gözleri yaşardı,,, yapamam dedi, çok kırgınım size,,, yemin ettim ölene kadar ayak basmayacağım o topraklara. sonra dükkâna soktu beni, bir acı kahvemi için dedi. içtim. özür diledim onlara yaşattıklarımızdan,,, ben de çocukluk aşkım vangeli anlattım ona. adresimi verdim bir gün bizi bağışlar da dönerseniz görüşelim dedim. sarıldı, öptü beni, siz de benim çocukluk aşkım münevver'e benziyorsunuz tıpkı dedi. o da ben de ağlayarak ayrıldık birbirimizden. döndüm, benim türk olduğumu nereden anladınız dedim, nasıl anlamam! ben bu vitrine bakan, günde onlarca insan görürüm hiçbir türkleri türkler gibi bakmaz, dedi. bu laftan hiçbir şey anlamadım ama hoşça kalın dedim ve yürüdüm. bir daha da o caddeden hiç geçmedim.

17'de bedros düğme

20'deki jirayr çiçekçi öldü

iki türk kızının eline geçti dükkân

19'da mayk düğme çok satardı vahe ve 22 numaranın annesi bayan hermann ile birlikte, o da sahte parfüm satan bir yere benzer şimdi

21'de balıkpazarı tarafından girişte sağda

çeçen miliski kardeşler

hem fantezi çiçekçilik yaparlar hem de “üç horon kilisesi’ne cenaze çelenkleri

22 numara aslında meze eviymiş garbis kardeşlerin ardından büfe olmuş dedi annem

ve kırmızı yumurta topuklarını vura vura avrupa pasajı’nın ak mermer zemininde yürüdü

zemin bildiğimiz mermer değil

italyan pisante taşıdır aslında

o da bir cins mermer...

“bu mermerin altı da sarnıç mı anne?”

“yok be yavrum her gördüğün mermerin altından su mu çıkar?” sarkis usta’nın önünden geçerken vitrin aynasında bez eldivenleriyle kızıl saçlarını karıştırdı “he!” “bizim evimizin taşlığı başka” dedi,, “düşünen ne iyi düşünmüş hem serin tutar yazları, hem çıkar sa savaş susuz kalmayalım,, açarız demir kapağı sallarız kovayı içine...” “savaş mı çıkacak?”, dedi ablam, “yok be canım, misal! he? ama belli mi olur; eski kralar düşünürmüşler bir gün başlarına gelecekleri; kopsi kefali! he?! kopsi kefali!.. eskiden krallar kendilerini korusun diye önce korurmuşlar halklarını!..”

“biz halk mıyız?” dedim ben,

“halkız ya ne sandın!”

“halk olmak kötü bir şey mi?”

“neden kötü olsun be yavrum, neler sorarsın sen?”

“ama halktan daha iyi bir şey olmak var mı?”

“amaaan başladın gene kurcalamaya dibini haaa!” diye çekiştirdi elimden beni. “halktan iyi bir şey,, tövbe tövbe!..”

girdiğimiz kapıdan, ingiliz konsolosluğu tarafından çıktık.

kalçalarını oynata oynata

ana caddeye ilerledi,

aznavur pasajı'nın daracık içinden annem önde ben ortada en arkada ablam birbirine bitişik dükkânları sıyıra sıyıra geçtik, çıktık ingiliz konsolosluğu'nun karşısına, oradan tepebaşı'ndan, gene biz türklerin yakarak yok ettiği eski istanbul dram tiyatrosu'nun bulunduğu tarafa doğru yürüdük...

tan matbaası'nı

hüseyin cahit yalçın'ın gazetesini,

şan sineması'nı

atatürk kültür merkezi'ni

madımak oteli'ni

otelin önündeki pir sultan heykelini

mahpuslarıyla birlikte hapishaneleri

dram tiyatrosu'nu neden yaktılar

cumhuriyet'in ilk kuşakları

tepebaşı dram tiyatrosu'nda oynanan

çocuk oyunları

karşılaştılar ilk

sonra dramlarla

komedilerle

dram tiyatrosu

altında müslüman mezarlığı olduğu için

yakılmıştı
okulla götürmüşlerdi bizi
ferih egemen'in oynadığı
“ne olur götürünüz
beni de güldürünüz
yaramazlık edersem
dövünüz öldürünüz...”
mıhlanmıştı kafamıza kırmızı ufak bir saray
katmerli kadife perdeleri
yaldızlı aynaları
perili locaları
kızıl halılar döşeli merdivenleri
vişne rengi kadife koltuklarıyla
sanki tiyatro yapmışlar annemi
yıldızlarla dolu gözleri
çocukluğun hiç bilmediği
seyirlikle karşılaşmanın taşkın sevinci
“piroman” sürüleri
teker teker
yok ediyor
kalan tarihimizi
kunduracı talip'e döndürecekler bizi
o almanya'da
geçmiş olmayan bir insan olarak
yaşayıp ölen bir yabancısıydı o ülkenin
biz kendi ülkemizde
heykelleri var o toplumların

unutturmayan geçmişi
sanat eserleri
toprağın altından üstünden fışkıran heykelleri
ya bizim torunlarımız
“onlar” “ötekiler”!
bizim ötekilerimiz
ötekilerin bizi
kimdir
kunduracı talip’e çevirmeye kalkan
her birimizi
kunduracı ahmet talip
dayının hısmıymış
ve kardeşmiş alamanlar türkiye’yle
enver paşa’dan beri
yüzlerce “yetim türk ırac ocuk” almış yetimhane-
lerimizden alamanlar
savaş
kıtlık günleri
otlayıp, süpürge koçanı kemirerek
yalayarak ağaç gövdesini
türk’ün düşmanı yendiğı günlerinde
bakmadan türk kürt alevi ermeni olduğuna
doyurmuş çökük minik karınlarını “türkyetimırac-
Çocuğun” alamanlar
kar görmüş beyaz lahana, karalahana, patates ve pan-
carla,,,
takmış birer altın bilezik kollarına

Çocuklarımızın
alamanya
iŖte en ünlü ilk “t rkyetim irak ocuk” kunduracı ah-
met talip ki bağrına basarak lahanaları m teŖekkiri-
dir o ülkeye
pen eleyerek ayakkabılarını fakir fukaranın
baŖlamıŖtır iŖe
gazete satıcısı küçük sabahattin’den
hrant’ın tabanındakine
 mr  boyu
sessizce
 ıraklığını ve ustalığını g rm Ŗt r
taŖıyarak gizli bir din gibi içinde
geleceğin proletarya diktatörlüğünü
1983’e kadar kundura tamircisi
hem de eliŖi kunduraların
en güzeliyle  ıkmıŖ pabuç tanrısının önüne
hayatı mezar taŖını
sürekli pen elemekle ge miŖ
pençe pençe üstüne
iŖte almanya’dan öldüğü haberi geldiğinde
dayı sokaklarda gene
elinde bir ŖiŖe marmara Ŗarabı
göklerden geri dönüyordu nefesi
“gospodorlar! gospodorlar!”
kavuşmak istercesine bilinmezine

ilk kez insan gibi üzülebildiğine tanık olduk onun biz
de
şimdi artık evet gidiyordu
aleksandr kojdanovski bakışlarıyla
tarkovski'nin "stalker"indeki gibi
"mutluluk odası"nı aramaya
sık sık fener'de
piyano tamircisi yervant'ın
yanındaki meyhaneye
o "mutluluk odası"
tarkovski'nin aradığı
mutluluk odasıydı aslında
proleter diktatoryasını simgeleyen
seyrettiğimizde çarpılarak
zeyyat'la el ele
ne
güzel sıkıyordu film boyunca
elimi
sağımda oturuyordu
emek sineması'nda
güzel profiline bakıyordum arada bir
o da dönüp gülümsüyordu bana
ellerinin çizgisi ellerimin çizgisine benzeyen
annemin gece yarısı sokağa çıkıp araması dayıyı
bulması
o umutsuz öfkeyi

aşkale kamplarında yıllardır taş kırmaktan gelen bir
adammış gibi
melül mahzun koluna girmiş annemin
ölmek bilmeyen bu herifi
seve okşaya düşe kalka
gözümüzün önünden kaçırmayı
dayı! ah dayı! ah dayı üzülme, ne gelir elden diyerek
ve o adamı
dayıyı
sömürü savaşlarından arta kalmış tek başına kalmış
birî gibi acıdı sevdi annem
merhametle
babamı silerek
belki de
geçmişî olmayan adamlardan
biri de dayıydı
ama biz unutmadık babamızı
zehirli mantar koyduk çorbasına bir gün dayının
bahçeden fırlamıştılar top top bembeyaz
zehirlidir haa demişlerdi bize
topladık ezdik
annem evde yoktu
içti
bekledik
bu mantardan kurtulan yok dedi ablam
taşlıktaki çekyata uzandı dayı
uyudu sonsuzca

kurtulduk dedik
akşama doğru gene dirilmişti
ölümü ise
sancaktar'dan aşağı inerken şişe elinde
buzlu yolda kayıp
patlatmasıydı kafasını
şişe parçaları da dikendi yüzünde musibetin
ahmet talip'e gelince
bilemezdik o zamanlar
geçmişî olmayan bir işçi ölüsünün
geçmişî olan işçi ölüsünden ayrımını
tepeden yaylı makaralarla dayının taktığı ışık geçir-
meyen kara perdeleri çekilmiş evimizde
henüz hiçbir anlam veremediğimiz
bir hayatı
zar zor öğrenmeye çalıştığımız günlerde

bir çocuğum olsa zeyyat'tan ama sabit'e senden desem,,, anlar mı? anlamaz,,, günahkâr kadının çocuğu olur doğan bebek,,, ama neden öyle yapayım,,, neler geçiyor aklından insanın,,, durup dururken,,, durup dururken mi,,, ne inanılmaz yaptırımcılığı var şu uygarlığın...

küçüksu'da halanın oturduğu ev bir zamanlar babamın da yaşadığı evleriymiş,,, asılıydı duvarlarında çocukluk fotoğrafları ailesiyle birlikte babamın ve annemin gencecik,,, beni değil de ablamı andıran sıırım gibi bir adam baba; gür kara saçları, yosunlu gözleri,,, en arkada, dayıdan da iri; dev irisi bir adam germiş üstüne kanatlarını bütün ailenin,,, ablam dedi ki işte o ayıdede'mizin gençliği,,, ben henüz doğmamışım yokum o resimde,,, ablam çok güzel bir küçük kız sırmalı kumral bukleleri omuzlarında, kocaman kestane gözleri; gülüyor başını annemin eteğine dayamış,,, sesi sopranodur onun, benimkisi koloraturmuş demişti ki dayı, koloratur soprano daha kıymetlidir,,, bizim evde neden babamın fotoğrafı yok dedim ablama,,, o canavarı seviyor şimdi annemiz görmüyor musun? dedi.

deniz,,, haliç,,, her bakışta karşıya geçişe engel mavi yatay bir duvar deniz,,, kıyıda şehir hatlarının oyuncak sevimliliğinde vapurları yanaşıp kalkıyor iskelelere,,, sahipleri kim buranın,,, en eski sahipleri,,, italyan kökenliler, romen asıllı rumlar, latinler ya da grekler mi,,, ya fener'in soylu beyleri,,, aydın kişileri mavroyani'ler, kantakuzenos'lar, bankacı bezirgân,,, mavrokordhato'lar,,, hepsi toprak altında şimdi

eğrikapı'dan yedikule'ye in mezbaha'dan dön narlıkapı yenikapı kadirga... topkapı çemberlitaş'a, fatih'e, yavuzsultanselim'den kocamustafapaşa'ya buralara gel,,, duvarları sınırları, öte yanları, geçitleriyle kaç çeşit halk burada,,, yerlisi yok buraların,,, yerlisi yok hiçbir yerin,,, asıl yerlisi toprağın altındakiler üsttekiler yabancıları,,, asıl yerli olanlar asıl yerli olanlardan da daha alt katmanlarda yatanlar,,, daha da yerli olanlar onların da altında yatanlar,,, yarımız kentin altında aşağıda öteki yarımız buradayız ama çok geçmeden biz aşağıda yeni gelenler yukarda olacaklar,,, yeni gelenler yanımıza gelmek üzere oyalanacaklar yeryüzünde bizim gibi,,, sıralarını bekleyecekler,,, akılları hep aşağıda olacak,,, hades'i, kayıkçıyı merak edecek bizim gibi,,, akıllarından yok olmayı ölümü kovalayarak rahat yaşamaya çalışacaklar ama başaramayacaklar o derin "kaygı" çıkmayacak içlerinden,,, ilk sören buldu dedikleri,,, ben nasıl yok olacağım sorusu kovalayacak peşlerini,,, öteki dünyada hiçbir şey yok diyor annem, ne varsa bu dünyada,,, acele etmeyelim tadını çıkaralım buranın,,, toprağa karışıyor insan o kadar,,, topuklarını vuruyor mermere farandola'ya başlıyor,,, dansla kaçıyor ölümden annem... bense nere-

deysem oradan başka bir yere geçmek istiyorum,,, karşıya daha önce bilmediğim bir yere,,, oraya geçmeli,,, karşıya hep öteye,,, bu topraklarda neden rahat edemedim hiç,,, dayı denilen iblis haberim olmadan yuva yaptı gözeneklerime,,, ibrahim'in haberi olmadan oğlunu öldürmek isteyişi gibi,,, benimse haberimdeydi dayıyı yok etme isteğim,,, hem de nasıl haberimde,,, öldüremedim...

søren'in kitabında çeşitli kurban etme sahneleri geçer. onlardan biri, itiraftır ve kitabın ya da insanın evrensel özü olarak okuyabiliriz:

ibrahim erkenden kalkar. ishak'ı yanına alır moria dağ'na doğru giderler. ishak ibrahim'in dizlerine kapanır, yakarışlarla yere yığılır, ibrahim çocuğu yerden kaldırır,,, onunla yan yana yürür konuşması teselli doludur,,, fakat ishak onu anlamaz,,, bir an için ibrahim'den uzaklaşır ve onu yeniden gördüğünde,,, olduğu gibi

“ibrahim'in yüzü değişmişti. bakışları vahşiydi. duruşu heybetliydi. ishak'ı boğazından yakaladı ve onu yere fırlattı ve ona şöyle dedi: 'aptal çocuk, senin baban olduğumu mu sanıyorsun? ben bir putperestim! bunun tanrının emri olduğunu mu sanıyorsun? hayır bu benim arzum...'” (søren kierkegaard, “korku ve titreme” –diyalektik lirik. türkçesi n. ekrem düzen. ara yayınları. birinci basım 1990)

halamız öldüğünde, arka mahallede kapısının üzerinde 1836 yazılı caminin avlusunda çocukluğumuzdan aşina olduğumuz insanlara rastladık. tümü de iki bükülmüdü; tümü de yere düşürdükleri bir şeyi arıyorlardı sanki,,, birbirlerini ancak ayakkabılarından tanıyor olacaklar ki hep ayaklara bakarak seke seke, birbirlerine yanaşıp konuşup görüşüyorlardı tümünün de ayakkabıları eski ve kalın pençeliydi, savaş sonrası yaşamın tüm kahrını çekmiş ilk kuşak onlardı. arada bir daha sağlıklı kalanları boyunlarını kıvrılabildikleri kadar yana kıvrıp dar açıdan karşısındakinin ufak bir parçasını görebiliyordu. ama hiçbirini bizi ayakkabılarımızdan tanıyamamıştı; artık mokasen giyen genç kızlardık biz,,, ne yenimahalle'nin güzelliğiyle dillere destan belkis abla'sı, ne sahure hanım'ı, ne de kıymet anne'si, ne hafize teyze'si ne tenekeci avram, ne berber necati, ne aygır fatma'sı,,, neden böylelerdi,,, eee boğaz'ın poyrazı! kolay mı odun sobasıyla koskoca ahşap evlerde yaşamak, dedi ablam. sen hiç soba yakmadın ki nereden bileceksin!

halanın evinde neredeyse her gün balık yenirdi. anımsıyor musun, dedi ablam, andon efendi'yi. sırtı balık sepetlerini taşıdığı yay gibi eğrilmiş, bükülmüş, yaylaşmıştı! halamın şeysi? seyyar balıkçıydı buraların andon efendi, ondan satın alırdı balıkları hala. arabacı hasan amca bir keresinde, “o yunanistan'dayken dağa çıkan partizanlardandır” demişti aneme fısıldarca. ama biz işitmiştik. ablam halaya sordu, “partizan ne demek halacığım” bilmem hiç duymadım, sen nereden duydun? “ben bir kitapta okumuştum!” dayıya sorarım, dedi ablam.

andon efendi, “canlı canlı” diyerek sepetlerin üzerine serdiği ıslak gazeteleri açar halanın bacaklarına bakardı. hala, “pek de güzeller!” derdi her sefer, birbirinin üzerine sıçrayan rengârenk balıklardan seçerek birer birer alır, avucunda direnen balığı sımsıkı kavrar, yüzüne yaklaştırır “benden kaçabileceğini mi sanıyorsun?” der ve yanı başında bekleyen sultan'ın tepsisine atardı onları. gülüşürdüler andon efendi'yle,, halanın gülüştüğü tek insandı andon efendi...

hala son günlerinde, apurum, puriam, porom,,, balık malık yok, andon gitti balık bitti, diye dolaşıyordu odasında, ardından eski tahtına kurulup, kız sultan neredesin şimdi gelirim haa öldüm mü sandın yoksa diye sayıklayıp duruyordu.

yazıyorsun, anlatıp duruyorsun unuttuğum çocukluk sirkinin hakikatin tözünü oradan çıkarmak istiyorsun; asıl anlatmak istediğin ne? neden taşlara tutturmuşsun,,, i.ö. 9000'lerde insan eliyle nasıl konuşlandığını çıkarıyorsun göbeklitepe'nin,,, o taşlar nasıl,,, yedi bin yıllık egemen sosyal sınıflar denemesi, sümerler'in kurduğu şehir beylikleri, dünyanın ilk kenti uruk,,, tabletler, çiviyazıları, başı türbanlı saygın mabet fahişeleri, bir bakışla gebe kalan meryem, güneş ışığından gebe kalan, ay ışığından gebe kalan, yasak meyveden gebe kalan kutsal erkek ve kadın fahişeleri dünyanın, tanrıyla sohbet eden babil kulesi, yerle bir ediciler nabokadnezar... en baştan başlamak olanaklı mı? başlansa hep aynı yere varılmayacağını nasıl biliyorsun! taşlara neden tutkunsun sen,,,

deli ediyorlar seni,,, bunu bilmelisin,,, insanlığın kölelik döneminden kalma yaratılarına bu ne tutkunluk,,, ne çelişki,,, kölelik kalktı mı ki dünyamızdan,,, sonsuza kadar yaşayacak olan görkemine eski uygarlıkların bu tutku neden? kalıcı olana,,, görkeme neden kıyamıyorsun,,, kölelik döneminden kalana,,, hüsrevpaşa camii'nin çinilerine,,, içinden kan gölleri

akmuş colosseum'a,,, coemeterium'a,,, zeus tapınağı'nın inşasında kullanılan taşları taşocaklarından çıkaran yarı ölü kartacalı esirlere de aldırđım yok,,, yeniden başlandığında gene aynı yere gelecek insanlık,,, colosseum,,, coemeterium, piramitlere, ziggurata, rubrov'un çanına, tevrat'ı yeniden yaratacak onunla birlikte yeniden sınıflı toplum,,, oratoryolar,,, requiem'ler,,, başka bir ibrahim peygamber'le ishak,,, mesihle yeniden,,, sen hakikatin gizli özünün çocuklukta yakalanabileceği umudundasın hâlâ,,, o bulunsa geleceğin düzeleceğini sanıyorsun,,, hakikatin özü, tözü, közü, gözü yok,,, taşları bırak,,, kleopatra tarafından dikildiği de söylenen theodosius sütunu'na, taşın kendi üstüne yazdığı yazıtı unutamıyorsun neden?

önceleri ulu efendilere itaat etmek zordu (ama)
ölmüş tiranların üstünde zafer çelengi taşıma(m)
emredildi
her şey boyun eğer theodosius'a ve onun sürekli
soyuna
böylece otuz iki günde yenilip
praefectus proclus'un döneminde yüksek göğe
doğru kaldırıldı(m)

vapurun küçüksu iskelesine varmasından önce bizi iskelede beklerdi hasan amca'nın faytonu. vapurun adı suhulet, paşabahçe, fenerbahçe ya da dilnişin olabilir. iskeleye yanaşmadan küçüksu kasrı'na yakın yol keser vapor, kasrın deniz tarafındaki bahçesini, bahçeden padişah sandallarının yanaşacağı denize iniş çıkışı olan merdivenleri, pencerelerin denize bakan dikey triz'lerini, ara kabartmaları, çatı frizlerini ellerimizle yakalayacakmışçasına bir yarım daireyle dönerek yanaşır iskeleye.

bizi tatillerde yanına aldırان halayı o zamanlar daha çok severdik.

vakit vakit talikayı hazırlatırdı hasan amca'ya. biner dolaşırdık küçüksu'yu; arka mahalleye alt yoldan girer göksu deresi'nin sonundaki çayırın içinde rum mahallesi dedikleri yerde panayıra giderdik. eylül ayındaki bu yortu zamanı o ayazma tıklım tıklım insan kaynardı. halamız da suyun şifalı olduğuna inanır bizi küçük kiliseye götürür şifalı sudan içirirdi. yerden bile fişkırırdı sular o vakitler, panayır eğlencelerini, ip cam-bazlarını, top gibi yerlerde yuvarlanan cüceyi de ilk gördüğümüz günlerdi o vakitler.

patlıcanların karnını yarmış olan annem ter içindeydi, “hadi siz çıkın yukarda kendi kendinize oynayın biz sultan’la şu tencereyi ateşe oturtalım, halanızı rahatsız etmeyin odasında namazda”.

odaya girer girmez köşe sehпасının üzerinde kıyıları dantelli ipekli beyaz bir mendil çarptı gözümüze. katlardan biri kaymış içindeki kâğıdın ucu meydana çık-

mıştı. ablam mendili aldı duraladı, sonra çabucak açtı içinden çıkan mektubu hızla bana da okudu:

“sayın hanumefendicüğüm, göksu deresi burnumda tüter, oranın taşına toprağına, mezar taşlarına bilem kurban olanı. altına oturduğumuz o kestane ağacı aklıma gelince burnumun direği sızılar. oraya gelmeye neler vermem hanumcum. bize gâvur deyip de ayıranların tanrı belasını verecek ve ben ölmeden evvel oraya dönüp senin yanına geleceğim. bizi neden kovdular, burada din kardeşlerimiz de bizi sevmiyor. bize ‘türk tohumu’ diyorlar hiçbir şey iyi gitmedi burada hanumcum, bir canımız emniyette. capcanlı dipdiri bahlığını elleriyle kısıvrak yakalayan hanumumun elerinden öperim. hacı andon.”

korkuyla mektubu mendile sarıp yerine koydu ablam. şaşkın şaşkın birbirimize baktık. sakın bunu kimseye anlatma ha! dedi, bu sır bizimle beraber mezara gidecek anladın mı? anlatmam, dedim, onlar şey miymişler? dedim, elbette anlamadın mı? dedi ablam, sakın ha kimse duymasın mahvoluruz dedi! anlatır mıyım hiç, hem onlar için ağlamak geliyor içimden şimdi, dedim korkuyla karışık; ah! nedense her fırsatta içimden hiç eksik olmayan ürkü, üzüntü, ve titreme!.. sanki ibrahim’in “tanrıya yakacağı” yavrusu benmişesine...

sonra pencerenin önünde havları dökülmüş, kirli gümüşü döşemeli koltuklarda oturup küs küs denize, onun mavisine düşmüş beyaz bulutlarla akışan renklere daldık. kasrın kara tarafına bakan yeni boyanmış bembeyaz görkemli arka kapısını, izzet’in bostanına bakarken yumuşak bir duyguyla sıvanan yeni bir yüreğin yerine yerleştiğini duyumsar gibi oldum; zavallı

halamızla hacı andon...

küçüksü çayırı'nın bir parçasını rumelihisarı'nı, mezarlığının silik siluetini içine alan manzaraya külsü eski zaman ışığı iniyordu, ablama sokuldum, ablacığım dedim, ben halamı çok seviyorum şimdi. ben de dedi ablam kucakladı beni.

küçüksü'ya dayı gelemezdi hiç. hala da ayıdedemiz de istemezlerdi onu.

hasan amca'nın çocukları çok sevdiğini, iyi adam olduğunu bildiğimiz için bizim de haberimizde olmadan içimizde iyiliği andıran duygular kıpırdanır biz de iyi çocuklar olarak görmeye başladık kendimizi,,, hasan amca'nın faytonu boğaz'ın en güzel yaylılarındandı. adalar'dakine bile taş çıkartırdı. yazın üstü püsküllü tente ile kışın çevresi işlemeli branda ile kapalı, tahta aksamı rengârenk rölyef çiçeklerle bezenmiş, taze vernik kokulu, pırıl pırıl, talikadan bile daha süslü bu fayton hayatımın tatlı fotoğraflarından belki de hâkikatimin vinyetlerinden biridir.

*bir fincan neskafe yaptın verdin ona,,,
sırtı sana dönük, saçları aklaştı; ka-
fatası düzgün uyumlu omuzlarıyla, ku-
lakları karşıdan vuran sabah ışıyla
saydamlaşmış, pembe uzunca kalın ku-
laklar; önden bakıldığında kıllar fış-
kırmış içinden çakıl mozaiklerin ara-
sından fışkıran çimenler,,, beyaz kalın
inanılmaz çoklukta çimenler,,, hava al-
ması için azıcık bir delik bırakmışlar;
ara sıra berbere gittiğinde yaktırıyor-
muş onları, burnundan fışkıranları ken-
disi kesiyor; kulaklar iyi işitiyor, on yaş
büyük benden...*

6 mayıs fener'deki evin duvarına dayının astığı
aziz georgius'un yortu günüydü
6 mayıs deniz gezmiş, hüseyin inan, yusuf aslan'ın 12
mart cuntası tarafından idamla hayatlarına son verilen
gündü.
6 mayıs hızır ilyas
yani hıdrellezdi
“acaib ül-mahlukat” adlı eserde hazreti ali
at üstünde mızrakla
tıpkı aziz georgius'tu
ejderi öldüren
10'uncu yüzyılda akdamar kilisesi'nde
başka kiliselerde de vardı bu betimlemeler;
at üstünde mızraklı süvari
12'nci yüzyılda danışment sikkelerinde de vardı

- biliyor musun? dedi ablam, yanmaktan nasıl kurtulduk o gün
- camide mi?
- evet, camide yanmaktan ben kurtardım hepinizi
- nasıl?
- oldu işte
- nasıl?
- duayla,,, hani halanın ezberlettiği vardı ya “şeytanı yakan, ateşini söndüren dua” hatırlıyor musun: “eûzü bi’kelimâtillahittammâti...”
- evet evet min şerri mâ haleka...
- ve zerae
- ha ha hay! ne komik, “ve berae ve min şerri...” kalanını unutmuşum
- ben unutmadım ama onu okudum ve bir anda şeytanın ateşi yanmadan söndü ve kendisi yüzüstü yere düştü
- ama biz yerde şeytan görmedik!
- siz değil okuyan görür...
- abla çocuk muyum ben artık!
- inanma sen, peki ne oldu da yakmadılar bizi
- söylediler ya ordu hareket etmiş, üzerlerine geliyor lafı çıkmış korkup kaçmışlar
- ne ordusu gelen olmadı ki
- yalanmış zaten ordunun falan geleceği yokmuş, uydurmuşlar
- ötekiler korkudan kaçmış...
- hıh korkudanmış!

- boş ver ablacığım sen inanmak istediğine inan ben de inanmak istediğime
- bak ben sarı a hiç karışıyor muyum, sen de beni değiştirmeye kalkma,,, o kadar okudun üniversite diploman var gittin o adamla tıkıldın bir eve,,, nereden nereye be ablacığım,,, tüm geçmişimizi inkâr eder oldun,,, eftim'i seven sen değildin sanki nasıl bu kadar değiştin ağlamak geliyor içimden seni düşündükçe. iyi ki uzaktasın ve sık sık görüşemiyoruz. bir de eşimle mutluyum dediğin için rahat içim...

aynalı pasaj'ın bekçisi kör şerif derler bir adamdı. seslerle gören bilen bir adam. 1955'te menderes ve celal bayar yunan gâvuru atatürk'ün evine bomba koymuş narasıyla dökünce tüm lümpenleri pera'ya: ingiliz konsolosluğu tarafından camları kırıp girmişler pasaja. bekçi kör şerif'i başına sopayla vurarak bayıltmışlar; 10 numarada, aynalı pasaj'ın ikinci katında bereket tanrıçasıyla bilgi tanrıçası arasındaki odada uyurmuş kör şerif ki şu anda (2005) ressam komet'in atölyesi var o katta şiirle tuval, tuvalle şiir boyayan komet'in

ayıldı kör şerif, gözden değil sestten tanıdıktı yağmacıları, öldürmediler nasılsa kör şerif'i yaşıyor hâlâ ama altını üstüne getirdiler aynalı pasaj'ın. sokaklara daldılar,, ipekli, yünlü, fransız keteni, gabardin serj ve şayak, istiklal caddesi'nde sürüklendiler,, iç çamaşırları, çamura bulanmış pijamalar, parça parça züccaciye, bakaralar, bakmaya kıyamazsın,, el yapımı,, akciğer yapımı kanlı, üfürükle şişirilmiş şişeler ve ayakkabılar ve koyu kahverengi billur pırıltılar saçan kastor bir kürke sarılı şalvarlı bir adam koltuğunun altına sıkıştırdığı yeşil plastik kovalarla kaçmakta,, pastaları lebon'un,, ve eş dinden olmayanların tartaklanması dövülmesi istiklal caddesi'nde,, sünnet edilmiş papazlar ekmek bıçağıyla,, taaa ki yerlerini yurtlarını yok pahasına satıp bizimkilere, dünyanın orasına burasına dağıtması onları neler yapmışız...

onlar ki, “evliya çelebi seyahatnamesi”nde istanbul'u fatih sultan zapt etmeden önce onuncu kuşatmada:

“(...) ‘onuncu kuşatmada’ (...) yıldırım bayezit han tahta oturarak müstakil padişah olduğunda,, tekfur kral, yıldırım’ın barış önerisini kabul etmesiyle istambol içine yirmi bin adam koyup edirnekapısı, eğrikapı ve eba eyyub elensari kapılarından ta unkapanı’ndan zeyrek-başı, karaman ve yine edirnekapısı’na gelinceye kadar hudut kesilip istambol içine ümmet-i muhammet tamamen doldu,,, cibali kapısı içine,,, gül camii derler, ona yakın sirkeci tekkesi’ni yine şer’i mübin mahkemesi etti. galata kulesi’nde dahi altı bin asker koyup, galata’nın yarısını ta kuleye varıncaya kadar ümmet-i muhammet zapt edip, islambol’un da yarısında ayasofya taraflarında yerleşip ümmet-i muhammet ile bütün kâfirler geçinirlerdi...”

kışın küllü duyguları, siyah beyazları silinir, kokusu yükselirdi yavaş yavaş toprağın pelin, kantaron, radika, papatya, bin bir çeşit ot, havada şeytanarabaları uçuşmaya başlar, gün ışığı yoklardı eğrelmiş tüm bedenleri; okullar tatile girer, dans pisti açılır apak mermer taşlığımıza dolardı yavru leylekler gibi çocukları mahallenin. o zaman mutfağa inerdi annem, mahlepli kurabiyelerini, çöreklerini hazırlar tepsileri tutuşturur elimize aşağıya refet'in fırınına gönderirdi bizi: “bu saatte fırın kızgındır bekleyin başında alın gelin” derdi. başında beklemez patrikhane’ye mum dikmeye giderdik elime para sıkıştırırdı ablam, “sen de dik bir mum hadi hadi biliyorum vangeli” derdi. vangeli çok tatlı çok munisti; cana yakındı, kimseden kendisini esirgemezdi, herkesin ruhunu bir süre ona dayayıp ağlamak için aradığı biri olmuştu,,, vangeli şu çöpleri giderken denize salla derlerdi ona hemen koşardı kıyıya sonra tekrar koşu koşu gelirdi,,, geçen kış her yer kar buz kestiğinde bizim evin kapısından aşağıya kadar uçurmuştu beni babasının portakal sandığından yaptığı kızakla,,, büzülmüştüm arkasına ona tutunmadan, “sarıl bana, düşersin!” demişti, sarılmıştım beline, gömmüştüm sırtına yüzümü, uçurmuştu beni,,, vara teyze’nin ham yünden ördüğü kazağı yavaş yavaş çizik çizik etmişti. annem “ne oldu sana böyle, nasıl bir yünmüş o, çocuğumun yüzünü dağlamış!” kucağına almıştı beni.

bu kez vuracağız o domuzu kaçırmayız, dedi dayı aziz georgius'un taşlık duvarına astığı resmi uyandı zihinde,,, atı ve palası eksik, sesi kükrek, sol gözü kısık iyicene...

– fişekler hazır, canavar saçması, domdom her şey hazır iyi bir av olacak bu sefer.

– domuz avlamanız olmaz mı, dedi annem.

– yoo! dedi, eliyle okşayarak, “şavrettini” sürdürdüm bile tüfeğe! sürek avı bu, bu sefer geberteceğiz onu. getireceğim size bir parçasını

– istemem, dedi annem, koskoca kıllı hayvan parçasını istemem evimde, sakın getirme sokmam içeri bilesin!

döndüğünde dayının eli boştu! yanında on üç yaşlarında gözleri fitne fücür yanakları yırtık bir oğlan vardı.

– bu da nesi? dedi annem

– domuz yerine bunu avladık, adı ishak! dedi o çıldırtıcı kahkahalarından birini patlatarak.

hep birlikte dağa, çiğli yakınlarındaki mordağ'a tırmanmışlar, köylüler teneke çalarak öte uçtan bunlara doğru sürüyorlarmış domuzları. onu hiç böyle görmemiştik; gözlerini sık sık kapatıp açıyor, sanki kendini uyandırmak isterce yüzünü durmadan bir bana bir anneme bir ablama çevire çevire anlatıyordu. tepeye tırmanırken hemen ilerde bir karaltı gördük, dedi çocuğa bakarak,,, hırpani bir herif ellerini göğsüne kaldırmış dua ediyordu yere kütüğe bağlı bu oğlan sırtarak onu seyrediyordu,,, *çocuk, “baba yakılan kurban için kuzu nerede?” diye sordu,,, adam, “yakılan*

kurban için kuzuyu tanrı tedarik eder, merak etme yavrum!” dedi.

adamin yanında yerde koca bir testere durmaktaydi. koşup ne yaptığını sorduk adam susun işareti yaparak fısıldadı.

– ne yapayım allah’ımın buyruğıyla onun yoluna evladımı kurban yakacağım ama ishak’ın ne yapacağımdan haberi yok ona söylemek allah’ıma karşı tuzak olur, yavaş konuşun!

– deli misin nesin, kalk kendine gel,,, çabuk çöz çocuğı, insan kendi oğlunu boğazlar mı?

– deli değilim abim, tanrım’ın buyruğına karşı gelemem

– başlarım senin tanrına şimdi dedi emrullah, yakasına yapıştı herifin

adam makara

– tanrım beni sınıyor ona olan imanımı sınıyor ağabeylerim size başka sözüm yok çünkü sizler benim dilimi anlayamazsınız. yüce rabbime teslim oldum her gece bana görünüyor bana inandığını kanıtlıyor, bırakın ağabeylerim ne olur, görmezlikten gelin beni, bu benimle yüce tanrım arasında, siz gidin domuzunuzu avlayın

– hadi ordan, tanrı her gece görünüyormuş ona,,, hamlet’i mi seyrettin meymenetsiz, dedi petrus

– hamlet mi! ona da mı görünmüş rabbim?!

– peygamberlik taşıyor sarsak herif, dedi nurettin

– ne konuşuyoruz bu kaçıkla çözelim çocuğı adamı da alır polise teslim ederiz, dedim ben

– yapmayın abilerim tanrı peşimi bırakmaz, ona imanım var benim, hem benim adım da ibrahim! bunda bir hikmet yok mu oğlumun adı da ishak! bunda bir ibret var; rahat bırakın beni, siz bizi anlamazsınız, biz hem aç hem sefiliz! karım sara, günübirlik işe gidiyor ben çöplüklerden yiyecek topluyorum, tanrı bu halime dayanamadı; insanların beni bu hale getirmesinden utandı insanlara böyle bir ceza yazdı!

– kes sesini biz iyi biliriz senin gibileri dememle bayırın tepesinden ölü bir domuz önümüze, ayaklarımızın dibine yuvarlanıverdi. hepimiz bakakaldık nurettin, petrus, asım, bekir ve emrullah. bu domuz, sürek avı sırasında çiğli havaalanı’nda çalışan amerikalıların vurduklarından biri olacaktı. onlar da avlanıyordu aynı gün. ibrahim domuz ölüsünün başında gözleri yuvalarından fırlamış titriyordu. gördünüz ya gördünüz işte haklı değil miymişim, allah’ın bir mucizesi değil mi bu!..

– tamam o zaman neden koyun yerine domuz gönderdi sana, sen müslüman değil misin? dedi petrus

– müslüman’ım elhamdülillah ağabeyler. beş vakit namaz kılarım

– tamam tamam al domuzu ver çocuğu dedik.

adam bir oğluna bir bize bir domuza baktı,

– çocuk zaten hayırsız alın sizin olsun. ben rabbimin bana ne demek istediğini anladım

gözlerinden yaşlar aktı

– ama bu koca domuzu nasıl taşıyım eve? dedi

– kütüğü nasıl taşıdıysan öyle; tanrının inayetiyle taşırsın onu da, dedi petrus.

bütün bunlar olurken odunların altından bu ishak, işte böyle şimdiki gibi sırtıyordu. hiç konuşmuyordu. dil-siz zavallı...

dönerken köylüler buldu bizi, avın amerikalılara yaradığını, onların iki domuz hakladığını dağdan aşağı sürükleyerek cemse'lerin arkasına vurup götürdüklerini bir yaralı domuzu da kaçırdıklarını söyledi.

– siz bi şey bulamadınız mı? dedi biri

bulamadık, dedik hepimiz

emrullah,

– bu gâvurlar kuzu eti dururken ne demeye domuz yerler?

– hem lezzetli hem daha besleyicidir, dedi petrus müslümanlar da yese belki daha akıllı olurlar!!

– alınma yahu ağız alışıklığı işte! dedi emrullah, “gâ-vur” deyip duruyoruz kusura bakma...

köylünün biri biz giderken bu piçi de nereden buldunuz!.. diye seslendi,,, döndü arkasını çekti gitti!

annem birdenbire ayağa kalktı. merdivene yönelip odasına çekildi. ablamla ben ishak'a yeniden baktık. gür saçları omuzlarına akmış, maviş gözlü. güzel bir çocuktü.

– ne bakıyosunuz ulan hiç çocuk görmediniz mi? dedi bize

– aaa konuşuyor! hani dilsizdi!..

– vay keraneci! ne bileyim babası olacak p.t öyle söyledi. kandırdı bizi itoğlu it! çocuğa yaklaştı iyice. şimdiye kadar neden hiç sesin çıkmadı ulan hırbo dedi. şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemeden bakındı bir süre,,, çocuk geldiği andaki yüzle sırtıyordu gene...

– hadi çıkın odanıza yatın siz de, dedi dayı.
ishak'ı taşlıktaki kanepede yatırdı o gece. sabah ol-
duğunda yerinde yoktu kaçmıştı ishak...

fırından tepsileri alıp dönmüşüz. annem bahçeden topladığı papatyalarla karanfillerle donatmış masayı, bizler paskalya yumurtalarını tokuşturuyormuşuz: “hristo anesti - alitos anesti” diyerek ansızın halamız görünmüş! hala gelince annem koşup “sakın halanın önünde yumurta tokuşturmayın” demiş. o, laz böreği dedikleri, çıtır çıtır ev yufkasına sarılmış sütü ballı, “ekler”e benzer bir pastayla boy göstermiş, içeriye konuk odasına alınıp başköşede ağırlanmış. lefkotea teyzeye kapak kıyıları unla sıvanmış bakır tencere elinde, ortası et ve arpacık soğanlı patates yemeğini, “psito”sunu, masanın ortasına koymuş, “aydi, to yavri mu gelin başlayın” demiş. üşüşmüşüz. bizi seyrederken mutluluğu yüzünden okunan tombul teyzemiz lefketea, keltoş’la birlikte yuvarlana yuvarlana dolaşmış aramızda.

halayı köşede kurum kurum kurulurken görünce, durmuş bir an yüzü kızarmış, gitmiş yanına sen mi geldin vre, diye bir tokat indirmiş suratına, çağırmanın bir gün bile talikana be mendebur karı demiş halaya, hala yere düşmüş kimse onu kaldırmamış yerden yavaş yavaş ufalıp silinmiş görünmez olmuş...

annem halanın yerde kalan izine bakıp bakıp kızgın kahkahalar atmaya başlamış sonra anlayamadığımız sıradağlar gibi birikmiş duygularla dolu hayalet bir sarkaç olmuş,,, bir gün dirilip hortlayacağı günü sabırla bekleyen sarnıçtaki ölü tarihin kapağına ayağının ucuyla dokunmuş o da orada öylece donmuş kalmış...

dayı yokken annem, telleri kopmuş bir çalgıdır kar-yolasının başucundan hiç ayırmadığı sayfalarını par-mağına tüküre tüküre çevirerek erittiği o kitabı tutan elinde,,, kitabın adı “değirmenimden mektuplar” dır; okumuyordur suskunluğunu doldurmuştur çalmayan yüreğine,,, sessiz sözcükler kabarır çıkarlar yüzüne,,, gizlemek istediği akışla dolu gözleri bahçeye bakan pencereye dönük yiyor olur tırnaklarını; dikdörtgen penceresine oturma odasının perdelerini elleriyle ör-düğü –ören bayan marka iplik ve 70 numara tığla– ora-da bahçeyi değil ördüğü perdelerdeki farandola fi-gürlerinin hayaletiyle kaplı çocukluk düşleri küçük bir kızın kabarık ipekli elbisesi kocaman kurdelesini ba-şına takan gencecik annesi, babanın onu öperken yü-züne takılan posbıyıkları, biricik kızlarını faytonla gez-diren mutlu aileyi görürdü,,, belli günlerde köşklerinde toplanan hısım akraba ve arkadaşlarıyla halka dan-sı farandola’yı,,, bu dansın aslı meryem’in oğlu isa’nın takipçisi müslüman sufilerin ibadet biçimiydi. iki halka olunup birbirinin tersine dönülerek vecde ge-linirdi,,, bizim dervişlerde olduğu gibi. ancak zamanla halkalar bozulmuş tek başına ya da gruplar halinde bildiğini okumaya başlamıştı dansçılar.

ahşap evin boydan boya uzayan zemininde tepindikçe evle birlikte lahzen de yüreğinin titrediğini duyumsardı. sonra babanın savaşa gidişini, ölüm haberini, anne-nin mutsuz ve korku içinde kızına sarılıp uyumasını, istanbul’a fatih’e akrabalarının yanına gelişlerini,,, bu perde sihirliydi sanki; hafifçe rüzgârla sallanan perdede oynaşan dansçılar onu dansa çağırırdı,,, kalkar, kısarak gözlerini taze çayır serinliğinde taşlığa girişte, kapının

sağ dibindeki sarnıç kapağına dayardı ayağından hiç çıkarmadığı kırmızı ayakkabısını, mahmutpaşa'dan karakaş'ın dükkânından aldığı,,, dinlerdi bir yerden sızan ritmi huşu içinde tutardı gövdesiyle de ritmini o şeyin,,, tüm sinir sistemi petekleriyle dişil ve eril motifleri başlardı titremeye durduğu yerde o minik kıpırtıların birleşmesinden doğan görkemle tıp-tıp tıp-tıp-tıp-tıp tıp-tıp,,, işte şimdi de bir şeyler bekliyor sımsıkı kapadığı gözleriyle,,, kimi mi? avignon'dan sökün edecek hısım akrabalarını oyun ekibi olarak,,, aklından çıkaramadığı çocukluğunun hal-ka dansçılarını.

neşeli sesler işitti; bütün fener halkı çoluk çocuk sokaklara dökülmüştü,,, geliyordu çalgıcılar zurna, tef, dümbelek, keman, zillerle aralarında sırtında telli bir çalgı taşıyan çok genç bir çocuk vardı,,, o çocuk munis, sevinçli gözlerle önden yürüyerek yaklaşıyordu bizim kapıya doğru,,, yaklaştı,,, eftim'di yanında elinde zillerle petrus amca içeri girdi,,, ardından mahallenin bütün çocukları doldu onların da ardından sanki dünyanın tüm insanları sökün etti,,, yurdun dört bir yanından yörükler, türkmenler, karapapaklar, yezidiler, zazalar, ermeni asıllı hemşinliler, laz asıllı hemşinliler, keldaniler, kürtler, purıamlar, çerkezler, kara kukuletalılar, burkalılar, kara çarşaflılar, mavi sarıklı adamlar, lenin kasketli, haki montlu, postallı genç adamlar, isa yontusu taşıyan genç adamlar, azize heykelleri taşıyanlar ve azizeler; elinde lambası azize lucia din yüzünden henüz kendi elleriyle bir bıçakla her iki gözünü de oyup kendisini taciz eden adama bir mendile sarıp göndermemiş,,, görüyor henüz azize lucia dünyayı iri mavi gözleriyle kuşatarak ve yürüyor ka-

dından yapılma bir çarmık gibi,,, azize felicitas henüz yedi oğlu gözünün önünde öldürölüp kendisi diri diri kaynar kazana atılmamış din yüzünden,,, gülömsüyor,,, azize gonca kurış'ın domuz bağlarıyla diri diri canını alan hizbullahçılardan boğma çemberi elinde o da gülömsüyor,,, hrant dink de kolunda bir güvercinle gülererek yürüyor aralarında,,, iki kanatlı, dört kanatlı, altı kanatlı, oğlan melekler, kız melekler, kızoğlankız melekler hermafroditler doluşuyor içeriye,,, dansa başlamadan gözleri kısık ama konuklara gülümser durumda annem,,, bir ayağmın ucu sarnıcın kapağında gene,,, bekliyor komşuların gelmesini sabırsızca dansı başlatmak için,,, kısık gözlerinin arasından onlar da doluyor içine,,, kim oldukları anlaşılmasın diye maske takmış feneriotes'ler,,, (ama anlaşılıyor kimler oldukları) havva teyze, lefkotea teyze, meryem teyze, muhibbe hanım, ruhiye hanım, vara teyze, adını söyleyemediğim o kara kalın örgölü saçlı, yaşlı beyaz rus kadın, başı beyaz türbanla hunileşmiş, pirinç gibi dişlerini göstererek gülen birileri, fransız barok kıyafetiyle kocaman kışını sallayarak ilerleyen bir genç kadın, ülkenin en iyi yatak dansçısı; giysisi bej boncuklarla işlenmiş kuyruklu bir etek, uzun dantel don-farandol sırasında eteğini kaldırıp çocuklara gösterecek göbeğine taktığı tahta bir penisi kırmızı boyalı, eliyle tutup oynatacak tempoya göre, o vakit herkes yerlere yuvarlanacak gülmekten o tek başına kalıp tahta penisi sallayarak selam verecek bize, gitmeden önce çıkarıp atacak penisi seyircilerin üzerine bir gelinçiçeği gibi kapmaya çalışacak herkes onu kimin elinde kalırsa gelecek yıl o aynı giysiyle aynı role girecek,,, geldikçe onlar küçük mermer taşlığını genişletmekte, onlar geldikçe, onlar geldikçe geldikçe, altında ölü

suyun içinde egoların soluduğu sarnıç hacı murat'ın yaptığı mermer zemini öylesine genişlemekte ki küçüksü kasrı'nın değil de dolmabahçe sarayı'nın kabul salonu'nu da değil hipod-romu almakta içine,,, alman çeşmesi, burmalı sütun'u, örme sütun'u, theodosius'un yekpare granitten dikilitaş kaidesindeki kabartmalarla birlikte iniyor ortasına taşlığın; taşlığın ortasından geçen spina'nın üzerine yerleşiyor,,, herkes sığdı mı, diyor dayı bir gözü hep annemde,,, herkesi herkesi herkesi alınca içine taşlık dayı koştu annemin bacağını sarnıcın üstünden alıp yere koydu yavaşça annem farkında değildi, sarnıcın kilitli kapağını açtı dayı,,, işte o vakit egoların tümü sarnıçtan fırladı dağıldı aramıza,,, gözle görünmese de biz mahallenin bütün çocukları egolar egolar diye bağıştık bir ağızdan,,, annem ve herkes sağır işitmiyorlar bizi,,, arada tavan yokmuşçasına gözünü dikmiş gök kubbenin dibine annem, kubbe ruhuyla eş kıpırtıda tutuyor sanki gövdesini,,, dayı sarnıca sarkıttı kovayı, kovanın suya çarpışının sesi işitildi, ipi sarkıttığı yivden çıkarmadan çekti koyverdi, çekti koyverdi kovanın dolduğunu sezince ipi yukarı çekti. kırmızıydı şarap,,, maşrapalarla dağıttı,,, bize, çocuklara da verdi,,, biz de başladık içmeye,,, sarnıç kapağını yerine koydu,,, annem ayak değiştirerek inip çıktı inip çıktı sarnıcın kıyısına kendi yerinde kişneyen rüyadan yapılma terelelli'ydi o an,,, birden öteki çalgıcılar da hep birlikte doluştular içeriye “esenlikler olsun gelinimize! esenlikler” diye selamladılar annemi,,, onlar da şerefe kaldırdılar kupalarını,,, annem dayının uzattığını başına dikip maşrapayı yere çaldı,,, asmalımescit'teki meyhaneleri dolaşan kıpti kemancı annemin kulağının dibinde birkaç tuhaf nota çekti, madam anahit akordeonun

tuşuna bastı,,, o vakit annem çimen rengi gözlerini herkese serpererek hipodromun ortasını kendine merkez tutup dansa başladı,,, çalgıcılar bir çember oldular onun çevresinde çalgıcıların çevresinde dansa katılanlar bir çember bir daha bir daha hep birlikte onunla birlikte spinanın çevresinde birbirlerine zıt dönerek başladılar dansa,,, kızılıcık kırmızısı kloş eteği, homerosrengi bluzu, kırmızı pabuçları, kırmızı dudakları, kırmızı tırnakları, kırmızı saçları, kırmızı bacaklarıyla insandan insana geçerek döne döne ateşten bir mil oldu annem maskeli kadınlar, kızlar, erkekler, herkes herkes çevresini aldı el ele tutuşup farandola dönüyorlardı oynadıkça oynadıkça taşlıktan ayakları kesiliyor yükseliyorlardı yerden,,, onlar yükseldikçe tavan açılıyor mavi gök içeri doluyordu,,, annemin eteklerine sarıldı ablam ben de ablama sarıldım ne olur gitme anneciğim diye bağırarak bir süre havada öylece döndük durduk,,, sonra kendimizi yerde bulduk,,, herkes dağılmıştı,,, bir süre sonra çalgıcılar da dağıldılar fener'in ara sokaklarından çala çala karşı yakaya pera'ya doğru sürediler,,, annem karşıda “yanık kapı”dan geliyor sesleri dedi, “yanık kale”li bunlar, “yanık kale” budapeşte yolu üzerindedir, bu çalgıcılar ta oralardan gelmedir,,, saatler sonra bile erişiyordu bize müzikleri.

yıllar, dayıyla, komşularla, ego'yla birlikte böylece düşe kalka geçip giderken gog mogog'un sultasında, bizim mahallenin kızlarıyla oğlanları da saçılmıştı yedi iklim dört kıta yetmiş iki millete feleğin

bana gelince, söylediklerine göre, ben de iyi yürekli, yardımsever, okulları bitirmiş işe girmiş az da olsa para kazanmaya başlamış, oldukça temiz bir genç kız olmuştum ve benim de bir erkeğin koynuna verilme sıram gelmişti ki

attım kendimi genç bir adamın kollarına yıldırım nikâhıyla

ablam birkaç yıl önce erişmişti o menzile tanımadığımız düzceli bir çiftçi ailenin oğlu ile zengin ben kalınca ablamsız

sen yoksun o yok ben yalnız çıldıracaktım halinde tomris, iris, mesrop, efterpi, vangeli ve farandola'sız yaşamaktan usanmış

kolaylıkla tutuluverdim bizim oraların bir çıkmaz sokağında oturan yakışıklı o gence

genç adam semt düğünlerinde seyyar org çalan bir müzisyenmiş

seyyar org dedesinden kalmamış

anası babası birlikte intihar eden cinsten insanlarmış göçmüşler öteki dünyaya birlikte sevinerek

başını sokacak bir ev ve org bırakıp

oğullarının eline

fener'de bizden oldukça uzak bir mahallede yaşıyor-muş sevgilim

kendinle ve motosikletinle
“hiç düşünme, çöpsüz üzüm!” dedi meryem teyze.
ferit amca garip bir biçimde intihar etmişti emniyette
polisın söylediğine ve gazetelerin yazdığına göre:
bel kemeriyle asarak kendini yattığı somyanın yay-
larından birine
ve biz yas içindeydik o günlerde
meryem ve saçaklı sıskası çıkmış
hep bizim evdeler artık
kahve cıgara fal bakmaya
ısınmaya ve doymaya bükük boyunlarıyla
annem dedi, “hadi bakalım, madem sevmişin birini
sen de uç git yuvana; bilmek ister kız kısmısı kendi
evini!.. akıllıdır sen! güçlüdür yaşam dürtülerin, egon
korur seni” diye sarıldı bana ağladı. ama artık sade-
ce kendine ağlıyordu. dayı birkaç ay evvel ölü bu-
lunmuştu sokakta ve annem yavaşça eriyordu
sen yalnız kalacaksın? dedim... baksana buraya biz
kaç kişiyiz burada, ne yalnızı! dedi..
ve sonra gitme kararım ile eve yerleşen durgunumsu ha-
vayı dağıtmak için olacak gramofonu kurdu plağı koy-
du,,, ayağa kalktı gel yanıma dedi,,, sonra, başım dön-
dü olmayacak,,, oturdu, gözleri kapalı.
“istersen al götür keltoş’u, senin olsun?” dedi. ben de
ona,
“istemem orası apartman katı ne yapsın keltoş orada!”
dedim ağlaştık. bir yıl sürecekti bu ilk evliliğim. an-
latacağım bir başka kitapta.

ikinci bölüm

işte buradasın,,, bakır tencerenin önünde mutfakta,,, ufak üzüntüleri geride bıraktın. annenin ölümünü, orgcu ilk eşini, iş hayatını, sevgililerini,,, toplumu düzeltmeye adanmış öfkeli zamanını, yediğin dayakları kararlılıkla unutturdun kendine,,, her yalnızlığında onu yanında buldun,,, ya da o seni buldu,,, zeyyat'ı,,, kurulu düzene başkaldıran olarak başladın, kurulu düzenin bir parçası olarak yendin her şeyi,,, ama şimdi nefretini yenen ilaçlar veriyorlar sana,,, kendinden nefretini,,, “seroquel”,,, “contramal”, “ritaline”, iyileştiriyorlar seni,,, evet, varlığın toplumsala dönüşmüş amorf haliyle yıllarca uğraştın,,, varlık eriyiğin içinde yeniden canlandı diyordun,,, varlık mıydı canlanan,,, var olan,,, neydi,,, canlandı mı,,, bakır tencere,,, kalk ilacını al,,, çöpe atıyorsun çoğu zaman sabit görmeden,,, neden izin veriyorsun hayatında kalmasına şu adamın,,, onu kafkaiyen bir tip olarak görüyor ve haz duyuyorsun varlığından sanırım,,, hâlâ sanıyorsun,,, bil artık,,, hiçbir vakit değiştirilemeyen bir toplum modeli yaşıyor onun içinde,,, nefret ettiğin toplum modeli o,,, değiştirilemeyen,,, sofu,,, değişmeyi istemediği halde birilerinin zorla iyileştirmeye sıvandığı bir toplum modeli,,, uğruna savaşlar verilen,,, ölünen,,, canla başla değişmesine uğraşılan çürük bir toplum,,, sömürücülerinin elinde cılkı çıkmış,,, sabit,,, onu da sen mi sömürüyorsun yoksa,,, başarısız toplum mücadelesi ona aktarmış olmayasın,,, artık yaşlandığın,

sokaklara ıkamadığın, yürüyüşlere katılamadığın için o toplumu evin içine aldın,,, onsuz olamıyorsun,,, toplum karşında şimdi,,, sabit,,, düşman senin evinin içinde,,, sözleşmeyle bağlınız birbirinize,,, birbirinizi yaratıyorsunuz,,, seninle birlikte oturuyor, yatıyor,,, yemek yiyor,,, konuşuyor,,, gene de senden bir şey almıyor,,, değişmek istemiyor,,, ben hiçbir şeyden sorumlu hissetmiyorum kendimi, dedi geçen gün sana,,, sorumluluk,,, ben bu felsefeye inanmıyorum,,, milyonlarca cahil cüheladan neden sorumlu olacakmışım,,, ben kendime bakarım,,, kendimi dik tutmaya onlarla eşit olmamaya bakarım dedi,,, değişmek istemeyen bir halka karşı sorumluluk duymak abdalca bir özveri,,, bana göre değil,,, durumundan hoşnut,,, başkaldırmıyor,,, sadece bana dokunmayın diyor,,, değişmeyecek,,, allah kahretsin hâlâ acıyorsun bu topluma sen sersem,,, acıyorsun,,, sabit'e de,,, onlarda eksik olan bir şeyler var,,, seziyorsun,,, onlar kendilerinde bulunmayan bir şeyin bizlerde olduğunu da farkında,,, zeyyat'la bende olan,,, bizlerde olan ne,,, hakikati arama isteğı,,, değişme ve değiştirme arzusu mu ne,,, ama işte buradasın şimdi,,, bir apartman katının mutfağındasın,,, hava sıcak terliyorsun,,, irmik helvasını boca ettin erimiş tereyağına,,, kavuruyorsun,,, mutfak kapısı ufak bir balkona açılıyor orada eşin tonet bir iskemlede oturmuş “le monde” okuyor,,, sen okumadan o okur gazeteleri her sabah, sen yüzünü yıkar yıkamaz üstünü başını giyip kahvaltı masasını hazırlamalısın,,, sabit,,, biraz sonra o balkona geçtiğinde kahvesi hazır olmalı,,, neden ama bir türlü anlayamadın,,, neden sen orada oturup o burada olmadı hiç,,, muhtaç mı sana,,, hasta mı,,, yooo,,, senden on yaş büyük olduğundan mı,,, yooo,,, o senden daha

diñç,,, ilaç milaç da kullanmıyor,,, bütün gün haplarını aldın mı diye sorar,,, o şapşal doktora da götürür seni kafasının yan tarafının saçlarına ak düşmeye başladı,,, tepesindeki yer açıldı kelleşme başladı pop şarkıcısından çok artık kapı dışarı edilmiş bir jigoloyu andırıyor,,, fakat yeni moda pahalı dişlerden yaptırmış ağzına ağzı kapanmıyor,,, bembeyaz soruyor:

“gelecekte ne bekliyorsunuz?

kendinizi suçlu hissediyor musunuz?

kendinizi öldürmek istediniz mi hiç?

içinizden ağlamak gelir mi sık sık?

kendinizden nefret ediyor musunuz?

her şeyden sıkılıyor musunuz? ..”

evet sıkılıyorum,,, her şeyden ve herkesten senden de sıçan herif,,, sı kılıyorum,,, kendimi çok seviyorum,,, ağlamam ben öyle zırt pırt,,, kaç kere öldürmek istedim kendimi sayısını bilemem,,, kendimi hiç suçlu hissetmedim,,, gelecekte ben ölmeden önce hainlerin gerdiğini görmek isterim,,, hangisinin dozunu çoğaltacaksınız şimdi?

hayatımız böyle,,, böyle oluyor,,, sabah kahvem diye kalkıyor,,, geç kalırsan, hani benim kahvem, aşk olsun bi kahveyi çok mu görüyorsun kocacığın,,, şımartılmış tek bebeği sanki evin,,, sevilen adam rolünde ısrarcı,,, sürekli inadından caymamasıyla şaşırtıyor seni,,, ne şaşırtması deli ediyor seni,,, sabah kahvesiymiş,,, ne mutlu sana ki aklın yok dersin içinden,,, tabii ki kırmak istemezsin onu,,, zararsız bir deli diye aldırmıyor sana,,, aldırıyor,,, merhametine tenezzül ediyor,,, küçükken hep kuş resmi boyanmış sabit,,, o yüzden belki böyle olmuş,,, öyle demişti,,, annem gel otur

buraya anneciğine uslu uslu güzel şeyler çiz canikom dermiş,,, önce kuşu çiz sonra boya benim için dermiş,,, yıllarca çiçek, kuş, kedi, dereler, ağaçlar çizmiş annesine sevgisini kanıtlamak uğruna,,, zavallı,,, annesi evin duvarlarına asmış o ecüş bücüş resimleri,,, tekir'i çok severdim der durmadan,,, annemi çok severdim der,,, söz dinlerdim,,, annemin sözünü,,, onu babamdan da herkesten de çok severdim,,, bana verdiği tüm sırrı bu,,, çalışma odasında kocaman bir fotoğrafı asılı babasıyla anasının,,, annesi çok kötü bir kadına benziyor,,, aslan terbiyecisi sanki,,, dayıya da benziyor,,, yüzü güzel,,, michèle morgan'ı andırıyor,,, alnı uzun sonsuz bir yola benziyor,,, sabit bir defasında da herkesin beni sevmesini isterdim demişti,,, neden dedim,,, o zaman rahat ediyorum dedi,,, tırmıkçı ama akıllıymış kedisi,,, insan gibiydi demişti,,, sabit'in başkasını sevdiğini hissedemez hemen tırmıklarmış sevileni,,, iyi ki ölmüş beni de tırmıklardı dedim,,, bakıyorum sevildiğinden çok eminsin, demez mi,,, hiç umulur mu şu sersemden böyle bir söz,,, biraz sonra zeyyat gelecek ama,,, görürsün dedim içimden...

annen sana dizlerini çakıl kuşları gagalamış kızımın diye sarıldığında ne kadar mutlu olurdun,,, neden bahçeden eve girerken birden ayağını kaydırır çakıl mozaiklerinin üstüne atardın kendini,,, bir gün pencereden de atacaksın kendini dedi dayı kulağıma eğildi,,, musibet herif,,, ruhumu okurdu,,, geberdi gitti neyse,,, yerler buz tutmuşmuş,,, sancaktar sokak'tan aşağı giderken,,, beni katil etmekten kurtardı alçak,,, ama pek emin değilim,,, zaman zaman katil olduğumu düşünüyorum,,, ibrahim'le ishak gelince aklıma,,, düşünceye girdi mi girmedi mi öldürme,,, bu sabit,,, hiç

gerçek acı çekmemiş,,, gerçek acı,,, ben bilirim,,, sorunları da hiç olmamış,,, buna da içerliyorsun,,, oedipus karmaşası bile yaşamamış sanki,,, hadım edilme korkusuna uğramadan büyümüş,,, her vakit dengeli ve mutlu,,, sanki inadına mutlu,,, zeyyat gelince daha da mutlu,,, seni kollarına aldığında titriyor,,, benimsin işte diyor o sırada,,, terk et onu diyor içimden bir ses sürekli,,, bedbaht et onu,,, her şeye karşın mutlu olmakta direnen bir adam,,, ne iğrenç bir şey mutlu olmak bu dünyada,,, sanki rabbi ile hilede ittifak kurmuş,,, zeyyat'ı al git,,, çük gibi kalsın yalnız başına şu evde,,, bakma gözünüün yaşına,,, at gitsin üzerinden,,, zeyyat'ı da seviyor,,, beni de,,, öyle mi,,, fakat bırakamazsın onu,,, yapamazsın,,, sensiz yaşayamaz biliyorsun,,, merhametlisin,,, çok iyi bir insansın sen lahzen,,, sanki,,, dedikleri gibi,,, onu tabuta koyup canlı canlı deryaya salmışlar,,, derya onu konstantinopolis sahillerine bırakmış,,, oradan onu hem bana düşman hem ona düşman biri almış büyütmüş, sana emanet etmiş...

al canım nejkafeni,,, gene j'leri kullanıyorsun seni üzdüm mü yoksa,,, yok canım j'li mi konuştum,,, hem j neden kızgınlık olsun,,, kızgın demedim üzgün dedim,,, öff bile bile şımarıyor sana,,, sen de onun bildiğini biliyorsun,,, düşüncelerimi bir bilse,,, onun bu halinden yüzüm kızarıyor,,, al sevgilim neskafeni iç diyorsun gülererek,,, o da gülüyor,,, j'ler jandarmadan geliyor olmalı diyor,,, jandarma bana bir şey yapmadı ki anlattım sana,,, birkaç saat tuttu beni sorguda sonra bıraktı,,, çıkmaza sokuyor seni aklınca,,, zeyyat'la gidiverirsem görürsün gününü diyorsun içinden hep,,, beni düzmeye kalkan jandarma değil bu toplumdur salak...

yoksa sen bu adamdan ayrılmayarak cezalandırıyor musun kendini,,, ebedi azabı mı tadıyorsun onda,,, suçların yüzünden,,, hangi suçların bilemiyorsun pek,,, dayıya karşı olan acımasızlığın,,, onu sen öldürmedin ama öldürdün sayılır,,, sürekli ölmesini diledin,,, ibrahim peygamber katilse,,, sen de,,, ah hayır bu kaygılarla uğraşma,,, hem ibrahim peygamber neden katil oluyor,,, ona “ÖLDÜR” emri tanrıdan inmedi mi? tabii ya hep şu haplar yüzünden,,, hiç aklıma gelmemişti bu,,, o efsanedeki KATİL TANRI! TANRI KATİL! KATİL TANRI! ohhh! KATİL TANRI! zeyyaatt! sabit’e söylesem bunu şimdi,,, saçmalama hapını aldın mı diyecek,,, zaten o da sören’ci,,, oysa tanrının katil oluşu ibrahim’in ishak’ın katili olduğu gerçeğini götürmez ki,,, ikisi de cellat,,, bırak şimdi bunları,,, bak eşin şurada oturmuş nejkafesini höpürdetiyor,,, aklının ucundan bile geçmiyor senin sorunların,,, “hapı”ı çöpe at çaktırmadan,,, zeyyat gelecek,,, ona öyle serçe titrekliliğiyle çıkma,,, anlamadım sabit ne dedin,,, seni seviyorum demek istedim,,, sabit âşık mı bana yoksa hâlâ,,, hadi canım,,, doktor buna eşinize özenle davranın, anlayışlı olun falan demiş olmalı,,, peki ama,,, bir avuç hap alıp intihara kalktığı günü anımsa,,, aaa,,, tabii,,, ölmeyeceğini kurtarılacağını biliyordu,,, hayatının sonuna kadar kölesi olmam için oynadı o oyunu da,,, teşebbüslerimin yolunu kesti,,, onun kurnazlığıyla baş edemeyeceğinin bilincindesin,,, oynuyor yıllardır seninle,,, onu yok sayarak yaşıyorsun sen,,, bunu anlıyor,,, ısrar ettiği bir şey var,,, var ama o sen değilsin,,, ısrar ettiği şey sen değilsin,,, kendi varlığı,,, kendi varlığı,,, nesne olarak eline verilmiş olan,,, kurtarmak istediği o,,, bir gün çekip gitmeli sin,,, o uyurken,,, bunu yapmalısın,,, kandırmamalı-

sın onu,,, ama zaten kanmıyor ki,,, o razı,,, bence biliyor her şeyi,,,

- başka bir şey ister misin sabit?
- seni isterim! ne yapıyorsun?
- ne mi yapıyorum,,, ırmik helvası
- ırmik mi! şevket bey’in ölüm günü geldi gene desene
- evet öyle, biliyorsun?
- ölmüş kuşakların geleneği bütün şiddetiyle yaşayanların üzerine çöker, değil mi?
- ne dedin ne dedin? işitilmiyor buradan azıcık yükselt sesini
- ölmüş kuşakların geleneği bütün şiddetiyle yaşayanların üzerine çöker, diyorum
- ırmik helvasını sevmediğini biliyorum ama ne yapayım özür dilerim
- ...
- bence herkes sever ırmik helvasını, ben de severim, sen neden sevmezsin acaba?
- ben fransiskanleri severim!
- iyi edersin
- bizim melamileri de severim,,, hani bir hırka bir sopayla dolaşan,,,
- bu toplumda hâlâ melami kaldı mı? bizim müslümanların da gözü açıldı,,, sonradan görme cahil de olunca doymak bilmiyorlar
- iyi ki öyleler! bütün dünya melami olsa ne yer ne içerdik,,, kim üretecekti!

- şimdikiler de hiç üretmiyor; ben bu düzenin içinde kalan melamiliği kastettim yoksa eşitlik kavramından caymış değilim
- ne ilgisi var?
- şöyle var; ben burada, mutfakta ölmüş kuşakların geleneği uğruna yorgun argın ırmık helvası kavuruyorum, sen orada piponu içip gazete okuyorsun!?
- yapmaa!!! kimse senden helva beklemiyor ki!
- biliyorum beklemediğini ama sen de şu sevgili eşime yardım edeyim demiyorsun; sevgiliyi ben uydurdum tabii!
- kaç yıl oldu şemsi bey vefat edeli?
- benim yaşıma kadar; yüzünü görmedim ki
- eski eşine de helva karıştırttın mıydı böyle merak ettim
- o delinin tekiydi biliyorsun
- çatlağın biriydi tanrıya inanırdı diye ayrıldığını sanıyordum
- öyleydi? aynı şeydir bir bakıma
- benden de tanrıya inanmıyor diye ayrılma da!
- böyle bir şey seni korkutur mu pek merak ederim
- iyi öyleyse merakta kal söylemeyeceğim
- öteki çatlağın biriydi søren gibi! sen onu bırak da şimdi, geçmişimden sebep içinde bir ukte kaldıysa, helva bittikten ben dinlendikten sonra konuşalım! ben burada kaşık sallayayım sırtım sızı içinde sen de balkona kurulmuş pipo keyfi yap,,, bu konuşmaları beni sevdiğin; geçmişte yaşadıklarımı kıskandığın için değil helva kavurmayı geciktirmek için yaptığımı biliyorum

- geleneğe saygılı olan ben değilim ki; sabah keyfim için vicdan azabı mı duymalıyım
- ben inanıyor muyum geleneğe ki
- ben de ona şaşıyorum; hem inanmıyorsun hem de babanın ruhuna helva kavuruyorsun?
- bu başka bir kategori, bırak şimdi. geliyor musun?
- neden geleyim?
- biraz da sen karıştır ben on dakika dinleneyim
- geleyim de son bir şey var pek merak ederim
- bu da gelmeni geciktirmek içindir ama sor
- bunca devrimci öldürüldü, onların ruhuna ırmık helvası kavurduğunu görmedim? bildiğimiz bilmediğimiz binlercesi var
- dünyanın tüm devrimcilerine ırmık helvası kavuracak halim yok değil mi!
- tümüne değil hristiyanlar zaten istemez, külleri muazzap olur! ama tanıdıklarımız?
- onlar mı? onlar böyle şeylere inanmazlardı; onlar eylemciydiler; uzatma artık geliyor musun? gerçekten kolum berbat, bileğim sızlıyor, ter içindeyim, üstümü değiştirmem gerek
- geliyorum geliyorum,,, geliyorum ama düşüncelerimden taviz vermeden bilesin
- hangi düşüncelerinden bir bilsem!
- unuttun mu, senin varlığın bana benimki de sana içkindir!

hıh! şu kadına bak.

*sanki babasının ruhu mezardan çıkıp gelmiş
kızım benim için helva dağıtacak mı bu yıl*

*diye gözetliyor; delilik bu! tanrıya inan-
maktan daha da saçma!*

*üstünü değiştirecekmiş, kırmızısını giyecek
zeyyat gelecek ya!*

– ocağın altını fazla açmak yok, kısık ateşte sabırla ka-
rıştırılacak, on beş dakikası kaldı

– irmik helvasına da bak sen! istemediği yok

– acele edip anlaşılmaz diye gazı açarsan hemen kararır
fıstıklar; hileni anlarız bilesin!

– hiç güvenin yok bana; açmam dedim açmam, zaten
gazlar çok güçsüz; iran vanayı kıstı, neredeyse kes-
mek üzere

– iran vanayı tam da bu sırada açiverir bakarsın, göz
kulak ol

– septikler de senin gibi konuşurdu biliyor musun!

– bilmiyorum ve ilgilenmiyorum. ah! mangalkömürü
gibi var mı

– odunkömürü yani

– bahçemizde erik ağacının eğrisine dayalı patlak bir
kömür çuvalı dururdu,,, dayı hemen hemen her gün
mangal yakardı...

yirise se perimeno yirise

mikrula mu kopela

ela ela ela...

– iyi de mangal yaktı diye dayıyı bile rahmetle anacaksın
neredeyse hem sen neden bana hiç farandola oyna-
madın

– bu yaşta mı!

– sahi unuttum kocakarı olduğunu

– ...

– özür dilerim, peki ama dünyada mangal mı kaldı! mangal diyorsun da,,, greenpeace bile başa çıkamıyor teknolojiyle görüyoruz

– ...

– kendileri motor kullanıyorlar; egzoz saça saça

– ...

– ne kadar güzelleşmişsin sevgilim; bu gelincik rengi çok yakışır sana

– ...

– özür diledim işte, kaba davrandım, bağışla beni. senin hâlâ genç ve kışkırtıcı olduğunun farkındayım

– ...

– tut ki kışkanıyorum!

– hayretler içindeyim

– bağışla beni

– ah şu zihnin senin! beni hiç anlamadın

– biliyorum; zihnim, kupkuru bir çöl ve yalnız!

– bana kapattığın vahaları da var!

– zil çaldı

– ben açarım, sen kaşığı bırakma elinden

– zeyyat gelene kadar karıştırmam, sonrasına karışmam!

*şu kadına bakın, benim ne günahım var be;
irmik helvasını sevmem, geleneğe inanmam,
babasını da tanımam! kendisi bile
tanımamış...*

zeyyat deyince de koşuşa bak!

s– merhaba zeyyat hoş geldin

z– eyvallah sabit, haberi gördün mü? seninkiler gene 1 mayıs'ta taksim'i yasak etmişler

s– neden benimkiler olsun

z– lafın gelişi canım,,, provokasyon olurmuş da halk, esnaf zarar görürmüş de!

s– provokasyon yapanın kendileri'olduğunu bilmeyen mi kaldı!

– ...

s– zeyyat hemen gel karıştır şunu

z– tamam sabit, ooh ne güzel koktu, helva mı var, bayılırım

s– lahzen'in babasının yüzüncü ölüm günü!

l– başlama gene sabit,,, zeyyat hafifçe karıştır lütfen, fıstıkların rengi dönene kadar karışacak,

z– tamam merak etme sen

l– zeyyat, bizde çalışan kadın var ya hani zehra, sokakta türbanlı eve girince başını çözen

z– haaa şu gariban? ne olmuş ki!

l– hiiç,,, ama kızı vildan gece hastanedeki işinden evine dönerken peşine takılıyormuş kulübedeki polisler; biliyorsun senin eve yakın bir yerde evleri. vildan çok korkuyor soluk soluğa kalıyormuş,,, babası çıkıyor yolun ağzına bekliyormuş kızını her akşam,,, kime şikâyet etsem abla polisleri, diyor zehra,,, zeyyat bey'e bir söylesen?

z– gidip konuşayım ister misin?

l– valla iyi olur

s– siz de amma komiksiniz, yahu zeyyat gidip ne diyeceksin?

z- neden sabit? oranın amirine rica ederim

s- kendini nasıl tanıtacaksın? sabit bey'in arkadaşımı thkpc'den emekli oldum mu diyeceksin?

l- öyleyse sen git konuş sabit?

s- yooo beni karıştırma lahzen; hem ne var bunda, genç kız görünce polisliğini unutuyor delikanlılar, olay m bu!..

l- henüz değil!

s- hocadan rica etsin zehra hanım, bizi karıştırmayın lütfen

l- hangi hocadan?

s- hangi olacak bağlı olduğundan

l- ah sen yok musun sen! hep kaçak güreşirsin böyle

z- gene başlamayın lütfen güzel bir pazar geçirelim

l- tamam zeyyatçığım, kusura bakma sen kavurmaya devam et ben sütü kaynatayım,,, sabah kahveni içtin mi?

z- içmedim ama dinlenseydin önce, yorulmuşu benziyorsun

l- yooo yorgun değilim

s- yorgun değil misin!? deminden beri başımın etini yiyordun yahu!

l- bileklerim diyordum, terledim, sıkıldım diyordum

s- insan inanmadığı şeyleri yapmaya zorlanmamalı ama değil mi!

z- tamam ben çeviriyorum artık. bırakın tartışmayı; şimdi ne olacak 1 mayıs'a sokmayacağız alana kimseyi diyor vali

s- kimin ki boyu bodur allah'ın belası odur demişler
l- sabit bu atasözünü senin gibi uzun boylu biri uydurmuş herhalde!

z- yo yo, ben daha önce de işitmiştim var böyle bir söz lahzen, ahh meyanesi gelmeye başladı bunun ne hoş kokusu var yahu! hay babanın canına değsin, ne güzel âdetmiş, fakir fukaraya da dağıtılacak değil mi!

s- dağıtılacak ya; fukarasız bir dünya yaratamamış nedense hazret! ben yerimden kıpırdamam bakın, kim dağıtırsa dağıtsın; bir bu eksikti!..

l- orası malum canım, apartmandaki iki daireyle tanışmışız zaten; yarın zehra dağıtır, kalanı da ona veririm

z- bize kalmayacak mı? ben çok yerim bak!

l- istediğin kadar ye korkma, yemekle bitmez; çok artımlıdır bilirsin, baksana koca kazan! biraz bekleyeceksin yalnız demlensin sonra yeriz karşılıklı seninle

s- fatiha da okuyacak mıyız babanın ruhuna lahzen

l- biraz tatsızlaşmıyor musun?!

s- marx çok haklı, gelenek bütün şiddetiyle omuzlarına ve bileklerine çökmüş ortaçağ türkiyesi'nin! seni anlayamıyorum lahzen! apori, apori! zenon'un büyük çıkmazlar'ı,,, tanrıya inansan daha çok hoşuma giderdi; yaşlandı ve ölüm korkusu sardı da ondan derdim...

l- senin bu büyüklenmelerinden bıktığımı söylemek zorundayım sabit, aklının ermediği duygular var,,, yeter artık; öznelliğine izin vermiyor, içinde duran asıl sorunu göstermekten kaçıp benimle alaya kalkıyorsun!..

*şu kadına bakın lafebesi,
hiçbir baltaya sap olamamış başıma kaldı benim,,, bunun neyine tutkunum bilmem ki,,,*

hiçbir işte dikiş de tutturamadı,,, erken emekliliğini aldı,,, gücü bana yetiyor ama,,, deli desen değil, akıllı desen hiç değil!..

z- hop hop! bir dakika lahzen, yahu ne oluyor, bu ne şiddet kızım, sakın olun; biz nereden geldiğimizi unutmaya başladık galiba; şu ülkede kısıtılıp kaldığımızın acısını birbirimizden çıkarmayalım,,, burada doğmanın ceremesini herkes gibi biz de çekeceğiz. bu bilinci silince irmik helvası yüzünden kavgaya tutuşacağız neredeyse,,, süt taşıyor lahzen!

l- tamam kapattım. bakayım, ooo! çok güzel olmuş fıstıklar pespembe! ellerine sağlık, teşekkür ederim zeyyat. üstünü örteyim demlensin biraz... kahven hazır salona geçelim mi?

s- şu irmiğin kokusu dağılana kadar izninizle ben de biraz dışarı çıkıp yürüyeyim. yemeğe gelirim ama irmik helvası yemem... lahzen desipram almayı unutma sakın

l- unutmam merak etme sen...

valizimi toplayıp halamın evine yerleşsem di-
yorum. o ev bomboş ve harap,,, onu yenile-
sem,,, camları pimapenlesem,,, laminant dö-
şeme yaptırsam,,, hala öldükten sonra sultan'ı
ayidedemizin yanına verdiler,,, ayidede'ye ba-
kan karı kızı gündeliğe gönderip parasını elin-
den alıyormuş,,, sultan'ı ondan kurtarsam,,,
sultan'ı alsam yanıma bana o baksa,,, evin
denize bakan odasında, kasrın beyaz büyük
giriş kara kapısını gören halanın tahtına yer-
leşsem,,, hasan amca'nın talikasını da satın
alsam, terelelli'yi koşsam arabaya arabayı ben
sürsem,,, hasan amca yaşlandı,,, sen terelel-
li'yle ilgilen, yedir, sula, tımar et yeter, desem,,,
ilaçlarımı torbaya doldurup küçüksü kasrı'yla
iskele arasında sürekli anafor yapan suyun
göbeğine fırlatıp atsam,,, deli meli değilim
ben,,, anaforun ilaçları yutuşunu seyret-
sem,,, beni yutamayacaksınız artık diye ba-
ğırırsam denize,,, dönsem evime,,, pencere
önünde oturup uzun uzun kimsenin böle-
meyeceği kesintisiz düşüncelere dalsam,,,
hakikatimin tözünü düşünmeye başlasam ye-
niden,,, hayır annemi hiç düşünmeyeceğim
artık,,, çocukluğumu,,, kaçık sevgililerimi,,,
kötülükleri hiç,,, kendimi düşünmem ge-
rek,,, ben neysem oyum,,, bu benim desem,,,
varoluşun anlamını yeniden kendimde kur-
sam yavaş yavaş,,, dünyada hiç kimsenin ne-
den kendi olamadığı üzerine bir kitap yaz-
sam,,, bu ülkedeki vicdan yokluğunun ne-
denini anlatsam,,, yanıma sadece şiir kitap-
ları alsam, bütün dünyanın şiirlerini okumak

ölene dek sürse,,, sultan'ı evin hanımefendisi olarak talikanın koltuğuna oturtsam,,, dizlerine halanın ingiliz ekose yün battaniyesini örtsem,,, anadoluhisarı iskelesinin oradan gani reis'ten balık almaya gitsek,,, bahçede mangal yaksak,,, kılıç, uskumru, kalkan, palamut, hamsi,,, salata,,, izzet'in bostanı'ndan mor patlıcanlar koparıp közlesek,,, zeyyat'ı çağırsam,,, senden önce ölürsem tabutumu sen süsleyecektin o mor kaftanla unutma desem,,, bu evde seninle birlikte yaşamak istiyorum,,, sabit existans'ımla oynuyordu ondan ayrıldım desem,,, existans sözcüğü onu çok etkiler bilirim,,, mahalleli, kalkan hısımlar akraba ses etmezler bize,,, senin sesin, cümlelerin tıpkı vangeli'inki gibi yumuşacık, gelincik kırmızısı, alçakgönüllü,,, incecik ellerinin çizgisi benimkine benzeyen sevgilim, seni seviyorum desem,,, artık hiç felsefe kitabı okumayacağım, kendim yeni baştan kuracağım dünyayı,,, sören'i de yeniden düşüneneceğim,,, kutsal kitaplardaki palavralara da inanmıyorum desem,,, hele incil'deki pozitif rasyonel düşünce numaralarını hiç yutmadım,,, hani tanrıyla abraham'ın tartışmalarını,,, abraham'ın tanrıyı ikna edişini falan yemezler desem,,,

şu televizyonu da artık açmayacağım o adamın benden başka ilah yok vaazlarını,,, bana ibadet et zikrim için namaz kıl buyurmalarını,,, musa'nın sopası gibi bir yılan bir asa olan diline aptallar inansın desem,,, bu

toplumun değişmemesinden ıllelliğinden
mutluluk duymaya başladığımı itiraf et-
sem,,, dibe vurunca anlayacaklardır desem,,,
zeyyat desem bir de,,, hasta, sakatlanmış, kötü
olduklarının bilincinde olmamaları neden ya-
rama merhem oluyor,,, acaba ben de mi kötü
biriyim desem,,, bu sorun üzerinde uzun uzun
d ş ni p tartışsak onunla,,, onun asla kabul
etmeyeceği bu düşüncelerle zorlasam onu,,,
merhameti ve iyilik duygularını at artık de-
sem ona,,,

eskiden,,, verili olandan çıkmayan benden
geriye kalmış bir adamsın aslında ama gene
de seni seviyorum desem,,, sonra,,, sabit haf-
tada bir gün bize ziyarete gelebilir desem,,, ve
bir gün  at diye kapı vurulsa,,, içeriye şişman,
mavi gözlü, kocaman kalçalı bir kadın girse,,,
ben rosa tanımadın mı beni lahzen diye ku-
caklasa beni,,, ağlaşsak,,, artık buraya d n-
d m dese,,, kakkahalar atarak kadeh kal-
dırsak,,, lahzen ne güzel g li yorsun dese bana
zeyyat,,, sonra rosa'ya hadi zeyyat'a farandola
 ğretelim, unutmadın değil mi desem,,, hiç
unutur muyum dese o da,,, böylece sonuna
kadar üçümüz bir arada onun gelmesini bek-
lesek,,, kimin dese rosa,,, devrimin desem,,,
devrim mi!? diye şaşsa,,, hâlâ mı dese,,,
evet hâlâ desem,,, öyle ise bir şeyler yapma-
ya başlamalıyız dese rosa,,, olur yaparız de-
ęil mi zeyyat desem,,, elbette yaparız ölme-
dik ya dese...

kişi adları listesi

abdullah çatlı

ablam (binnur): babam yok,,,
ben doğmadan az önce ölmüş,,,
durup durup ablama sarılırım,,,
olsun der, bizim annemiz de var
halamız da korkma sen,,,
büyük büyük dedemiz de var
kimse bir şey yapamaz bize

abraham: iknacı

adnan menderes

adorno

afrodit

ahmet uzun

alaattin demirci

alis hanım: sadece siyah renk
giysilerle gezerdi evleri çividi
renkliyen, mösyö garbis'in eşi

aliye teyze: cibali fabrikasında
tütün saran kadınlardan

allah (c.c.)

andon efendi: halanın gülüş-
tüğü tek insandı

andrea doria

annem (şehnaz): annem fa-
randola seven bir kadın sade-
ce,,, belki de benden çok ken-
didir,,,

anthemios

antiokhos: long live kâfir

antonioni

arabacı ferit: eski ceketinin kı-
salmış kollarını çeke çeke ko-
nuşan,,, yüzü yıllanmış yağlı-
boya tablolarındaki gibi çat-
laklarla kaplı şaşkın biri, sa-
çaklı mefkûre'nin babası

aris usta: aynalı pasajı 11 nu-
marada, o terk etmedi burayı

aristoteles

artemis

ava gardner

aydın hatipoğlu: mitingde çılgın
yumruklarıyla şükran'a
vuran adamı dövmekte

aygır fatma: halanın küçük-
su'daki komşularından. bir-
birlerini ancak ayakkabıla-

rından tanıyor olacaklar ki
hep ayaklara bakarak seke
seke, birbirlerine yanaşıp ko-
nuşup görüşüyorlardı,, tü-
münün de ayakkabıları eski ve
kalın pençeliydi, savaş sonra-
sı yaşamın tüm kahrını çekmiş
ilk kuşak onlardı

ayhan ışıık

ayidedemiz: hiç ölmeyen

aziz augustinus

aziz georgius

bahtin

balıkçı baki: koca bir sinarit-
le dönen

balyan efendi

bankacı beziğân: fener'in soy-
lu, aydın kişileri,, hepsi toprak
altında şimdi

barba-rossa

bedros: düğmeci, aynalı pa-
saj'da 17 numara

bekir yıldız: mitinglere alın-
da yıldızıyla gelen

bekir: dayının av arkadaşı

belkıs abla: halanın küçük-
su'daki komşularından

benli nahide: kancıklık tanrı-
çası

berber necati: halanın küçük-
su'daki komşularından

bergman

bertolucci

betuel: todo bara bakışlı be-
tuel, rosa'nın ölen kızı

bogos: aynalı pasaj'da 18 nu-
mara

bunuel

celal bayar

charles boyer

charles vidor

cırtlak ruhiye: gök tanrıçası
concord: ah ilk erkeğin do-
yulmaz koyun koyunalığı, ge-
leceğin "tuhaf bir adamı"

constantinus

çalma züleyha: ahiret tanrıçası
çanak kaleli melahat: fitne tan-
rıçası

çeçen miliski kardeşler: hem
fantezi çiçekçilik yaparlar hem
de "üç horon kilisesi'ne cenaze
çelenkleri, aynalı pasaj'da 21
numara

dalavereci zeus: ilk evliliği-
min bitişinin tanığı

danielle darieux

dayı: vaktiyle bizim evde babamın sakladığı bilinmeyen bir adamdır anneme babamı unutturan,,, bizce evimizde dayı diye tuhaf bir adam yaşamakta,,, suratı kimi vakit beygir, kimi vakit sırtlan, kimi vakit melekleşti,,, daha yüzlerce hayvan ve insan karışımıyla
debussy
demeter
deniz gezmiş
dike
doğan öz
don kişot
edy: park otel'in piyanisti
efraim ezgin
efterpi: farandola ekibimizde
eftim: ablamın ilk aşkı
einstein
emine ocak
emine: gizli cemaat kızlarından
empedokles
emrullah efendi amca: mösyö
garbis'in teyalcisi
engels
enver paşa
erol taş

esav: kıllı elli esav, rosa'nın hayatta kalan tek çocuğu
evliya çelebi
fabrännisa: lüks nermi'nin çalışanı
fanariotesler: bir arada yaşamının yıldızlı diliyle büyülü yüz
faruk ersan
fatih sultan mehmet
ferhat tepe
ferih egemen: okulla götürmüşlerdi bizi oyununa "ne olur götürünüz / beni de güldürünüz / yaramazlık edersem / dövünüz öldürünüz..." mıhlamıştı kafamıza
fikri sönmez
foucault
fransua: sarkis ustanın oğlu
freud
garbis sarıcıyan: siranuş'un babası
gonca kuriş
greenaway
güngör dilmen: canlı maymun lokantalarında beyin yiyen turistleri anlatan

hacer: ismail'in annesi
hacı murat: üç katlı, ahşap evimiz bu rum ustanın elinden çıkmadır. hacı murat, din bas-kısı yüzünden trabzon'dan mekke'ye gidip hacı olmuş, taşa adını yazan, kubbeye to-noz yontan, bir yapı ustasıymış gizli hırستیyan
haçık amca: 6-7 eylül'de dövülerek önce sakat ardından yatalak, mesrop'un babası
hafize teyze: halanın küçük-su'daki komşularından
hala: küçüksu'da oturan / ab-lamla beni çok sevdiğini söyleyen / her adımda, koparan ödümüzü,,, cehennemde y-nacağımızı hatırlatan bize / suçu ve cezayı / öteki dünyayı asla unutturmayan!
haluk kırcı
hapşu hoca: meşhur tarihçimiz
hasan amca: boğaz'ın bu yakasında ondan başka talikası, faytonu olan arabacı yoktur. bir tanedir hasan amcamız
hatice özen
hayrihünsa: gizli cemaat kız-larından

hayriye: gizli cemaat kızla-rından
hazreti ali
herakleitos
hrant yoldaş
hristo: pliseci, aynalı pasaj 16 numarada, ilk plise maki-nesini getirmiş türkiye'ye
hurdacı yusuf: ölünce kemik-lerimi buradan israil'e taşı-yın diye vasiyet eden, rosa'nın babası
hürcan gürses
hüseyin cahit yalçın
hüseyin inan
ibrahim 1: ishak'ın katili
ibrahim 2: "ne yapayım alla-hımın buyruğuyla onun yo-luna evladımı kurban yaka-cağım ama ishak'ın ne yap-a-cağımdan haberi yok ona söy-lemek allahıma karşı tuzak olur, yavaş konuşun!"
ibrahim çiftçi
ibrahim kaypakkaya
ilhan berk: geç yaşta görmüş-tür istanbul'u; o buraya ilk gel-diğinde lahzen yirmilerindedir

inmeli şakir amca: inmeliydi
ama yattığı yerden okurmuş
kuran, aliye teyze'nin kocası
irfan: farandola dansında ro-
sa'yı el ele tutuşmaktan gebe
bırakan
iris: birlikte ego'yu aradığımız
isa
ishak 1: yeni ishak, rosa'nın
ölen oğlu
ishak 2: dayının katlettiği ho-
rozumuz
ishak 3: sara'dan olma, ibra-
him'in kurban edeceği, sor-
mayan itaat eden, sadece sezen,
çocuk renklerinden yapılmadır
ishak
ishak 4: domuz yerine bunu
avladık, adı ishak! dedi dayı
isidoros
ismail 1: horoz
ismail 2: ibrahim'in kestiği
kimilerine göre ismail ola-
caktı
iustinianos
j.-p. sartre
jirayr: çiçekçi, aynalı pasaj'da
20 numara

john wayne
kajdanovski
kakoyannis
kamçılı salih: barış tanrıçası
kantakuzenos'lar: fener'in soy-
lu, aydın kişileri,,, hepsi toprak
altında şimdi
kemuel: yeni kemuel, rosa'nın
ölen oğlu
kenan budak
kenan şengöz
kıymet anne: halanın küçük-
su'daki komşularından
kirke
koca sinan
koço dimitri: aynalı pasaj 1 nu-
marada dükkânı
komet: aynalı pasaj'ın 10
numarasında, bereket tanrı-
çasıyla bilgi tanrıçası arasın-
daki odada atölyesi var artık
şürle tuval, tuvalle şiir boyayan
komet'in
korkunç ivan
kosta amca: karaman türkle-
rinden kasap, vangeli'nin ba-
bası

köpüklü mefkûre: aşk tanrı-
çası

kör şerif: aynalı pasaj'ın bek-
çisi derler bir adamdı,,, seslerle
gören bilen bir adam

kunduracı talip: o almanya'da
/ geçmişî olmayan bir insan
olarak / yaşayıp ölen bir ya-
bancısıydı o ülkenin

lahzen: kimim ve nasıl biriyim
/ hayatımın neresindeki ya-
şantıdayım sorarım kendime
her gün / sen hangi bilinçtesin
lahzen / hangi göklerin bu-
lutlarından yağdın / bu çora-
ğa söyle / son bilinç ölüm ola-
cağına / ölüm anındaki bilin-
cin bilinci yazılamayacağına
göre / hangi kavşağındasın
tinsel gerçekliğin / ben lahzen
lajos II

lars von trier

latif can

lefkotea teyze: annemin can-
cıgeri tombul teyzemiz, ef-
tim'in annesi

leukethea: denizden yeni çık-
mış ıpsılak saçlarıyla bataklı
damın kızı

liszt

lüks nermin: hayat ipliğini
büken

lüks nermin: yoksulluk kızla-
rının çalışacağı randevuevi-
nin patroniçesi

madam hirsch: rosa'nın annesi

maria paleologina

marilyn monroe: dünyamızın
aynaları önünde çırpınıp dur-
muştu yıllarca kennedy kar-
deşler yok edene kadar görü-
nenini

marx

mavrokordhato'lar: fener'in
soylu, aydın kişileri,,, hepsi
toprak altında şimdi

mavroyani'ler: fener'in soylu,
aydın kişileri,,, hepsi toprak al-
tında şimdi

mayk: o da düğmeci, aynalı
pasaj'da 19 numara

mehmet sözer

meryem teyze: saçaklı mef-
kûre'nin annesi

mesrop: birlikte ego'yu ara-
dığımız

mimar dimadis

minotauros

moiz pizante: aynalı pasaj 13
numarada ki annem oradan
fes rengi bir ropdöşambr al-
mıştı dayıya

mösyö garbis: zengin rum ai-
lelerine dikiş dikerdi

muhteşem süleyman

mumcu

murat II

musa anter

mustafa kemal

münevver: rum kuyumcunun
istanbul'daki çocukluk aşkı

myrna loy

nâzım hikmet

necmettin büyükkaya

nevin şeref: musa'mn eşi

nurettin: dayının av arkadaşı

ohing

oidipus

onat kutlar

orhan keskin

osman nuri uzunlar

parmaksız hamdi

petrus amca: manifaturacı, ef-
tim'in babası

peygamber efendimiz (s.a.v.)

pir sultan

platon

polanski

praefectus procllus

pulgher

rafael lami: aynalı pasaj 10 nu-
marada

ramón novarro

rebeka: dilsiz rebeka, rosa'nın
ölen kızı

reşit bey: biz plajında cilvele-
şirken, çok uzun boylu açık
renk bir komünist delikanlıy-
dı o hapishanede çürümekte,
reşit bey plajı'ndaki reşit bey

rosa: yüzünde vazolar dolusu
çillerin gülüştüğü, en iyi ar-
kadaşım

ruhi su

rupen usta: aynalı pasajı 15 nu-
marada

saadet teyze: bir tane limon
varsa,,,

sabahattin: boynuna asılı bir
cüz içinde satmaya çalışmak-
ta "sabah", "akşam", "ter-
cüman"... havva teyze'nin
oğlu

sabit: eşim, ona âşık olduğumu sanıyordum,,, hipodromda öpüşmüştük,,, iyi bir adamdır sabit,,, ses etmiyor eski sevgilime,,,

saçaklı mefkûre: lefkotea teyze gizlice götürmüş saçaklı mefkûre'yi oraya, eblehlikten kurtarsın diye

sahure hanım: halanın küçüksu'daki komşularından

salih gevenci

sara: ishak'ın annesi

sara: kara kaşlı, mavi gözlü

sara, rosa'nın ölen kızı

sarkis usta: aynalı pasaj 12 numarada

sefer yetsira

selim III

semavi eyice

septimus severus

serdar alten

sevinç özgüner

shirley temple

simento ruso: rupen usta ile ortak taşındı balıkpazarı'nda bir hana

sina kabağağaç

sinan suner

siranuş sarıçıyan: aynalı pasaj'ın iplikçisi, muhabbet edecek annem,,, böylece biraz da bize gelecekteki hayatımızı öğretecek.

sokrates

søren kierkegaard: bir filozof mit'leri, dini, ideolojileri, cinsiyet sorunlarını / aileyi / toplumsal güç süpürülerinin tümünü atmadan omuzlarından / arınmadan bu tsunami-lerin kirliliğinden / erişebilir mi gerçek bir kurama? / gerçeğin hakikatine / hakikatin gerçeğine / özüne ve kendinde tözüne / denir ki søren'in asıl derdi hegel'i / alaşağı etmektir / söyler misiniz sevgili okurlarım / nasıl erişir / bir düşünür / düşünür olmanın taçkapısına / nasıl erişir / bir düşünür / bilgeliğe / arınmadan / düşmanlık ve haset duygularından

spencer tracy

sultan: yaşardı onu bebekken alıp büyüten halayla ermeni kızı sultan, bilmezdi ermeni olduğunu

sumeyha: mütediyyin ve mu-
taassıp esmer aile kızlarından
suphiye: gizli cemaat kızla-
rından
şahap bey: türkçe hocamız
şükran kurdakul: hayatın an-
lamı, koşulsuz olarak başka-
larının iyiliği için yaşamaktır,
diyen
tarkovski
tayfun: farandola ekibimiz-
den
tekfur kral
tenekeci avram: halanın kü-
çüksu'daki komşularından
tepsi banu: başak demetlerini
kucaklamış
theodosios II
theseus
tımurlenk
tutmosis III
türkân şoray
vâlâ nurettin
vangel: çocuk sevgilim / ben
çocuğum hâlâ sensiz büyüye-
medim

vara teryze: uykuluk gönderirdi
bize vangel'le
vedat aydın
vedat: rosa'yı zevkten bayılta-
bahriyeli
wittgenstein
yahya kemal: eski park otel'in
barında koca poposuyla otu-
ran
yakup: yeni yakup, rosa'nın
ölen oğlu
yaşar gündoğdu
yaşar sucu
yavuz sultan selim
yervant: piyano tamircisi
yıldırım bayezit
yılmaz demir
yorgi: farandola ekibimizden
yosma: halanın talikayı sür-
düğü atın adı, bizi cehennem
ateşine götürecek olan
yusuf aslan
zeyyat: elinin çizgileri elimin
çizgilerine benzeyen sevgilim
zilli terfiye: musiki tanrıçası

hiçbir şeyden ve her şeyden *kalan*

bir zamanlar justinianos'ların, fatih'lerin hüküm sürdüğü istanbul'un altında, şimdi toprakta gömülü olan binlerce yılın kalıntısından *kalan*... ibrahim ve ishak'tan *kalan*... insanların birbirlerini ayakkabıllarından tanıdığı savaşın yokluk günlerinden *kalan*... farandolaların dönüldüğü, rum ustaların elinden çıkma üç katlı, ahşap evlerden *kalan*... kierkegaard'ın hasetinden *kalan*... elbette "kederli bir şiir"den *kalan*... "kederden mi neden bilmem sararmış rengi ruhsarı.." bir kitaptır *kalan*... lahzen'in göz ucu ile bir kere bakıncaya kadar geçen zamandan *kalan*...

peki kimdir lahzen?

"kimim ve nasıl biriyim
hayatımın neresindeki yaşantıdayım sorarım kendime her gün
sen hangi bilinçtesin lahzen
hangi göklerin bulutlarından yağıdın
bu çorağa söyle
son bilinç ölüm olacağına
ölüm anındaki bilincin bilinci yazılamayacağına göre
hangi kavşağındasın tinsel gerçekliğin"

bu soruların eşliğinde iniyoruz hep birlikte
tika basa şüpheyile doldurulmuş kuyudan
çıkma için çocukluğa
daha da dibe
toprağın altına
ve orada arıyor lahzen
hakikatinin özünü

ve leylâ erbil'in kaleminde devleşiyor edebiyat,
şölene dönüşüyor *kalan*...

KDV dahil fiyat